ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة: إيڤا درويشيان

1000 Լ.Ո. 71ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՎ 232 (19532) ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1996 10 ԷՋ

«ԲՆԱԿԵՑՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԽՈՉԸՆԴՈՏ»

ԴԱՀԻՐԷ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ).- Իսրայէլի *«Մերէց»* ձախակողմեան կուսակցութեան պետ Եռսի Սարիտ Կիրակի օր յայտարարեց, որ իսրայէլեան բնակեցումի քաղաքականութիւնը խաղաղութեան ճամբան խափանող մեծագոյն խոչընդոտն է:

«Չեմ կարծեր, որ Պէկն ու Իսրայէլ պիտի կարենան մօտ ատենէն համաձայնութիւն կընքել Հեպրոնի մասին, որովհետեւ կայ բնակեցման վայրերու հարցը», ըսաւ Սարիտ. Դահիրէի մէջ, Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելէ ետք:

RAYMOND WEIL GENEVE

En vente chez : JIZMEIAN Joailliers

Bourj Hammoud 610 rue Armenia P.O.Box 80253
Beirut-Lebanon Tel: 01-261899 01-583982

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՂՋՈՒՆԵԼԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՒԱԿԱՆԸ

Հայաստանի նոր վարչապետը՝ Արմէն Սարգսեան Ազգային Ժողովին վստահութիւնը ստացաւ իր կառավարութեան գործունէութեան մասին յայտարարութեամբ մը, որ ըստ բաւականին համապարփակ է եւ կը բովանդակէ տնտեսական, ընկերային, կրթամշակութային մասերու եւ, մէկ խօսքով՝ երկրին ու ժողովուրդին կեանքը բարեփոխելու եւ կարգացնելու նախադրեալները:

Վարչապետ Ա. Սարգսեանի կառավարական յայտարարութիւնը (զոր հրատարակած էինք 4 Դեկտեմբերի մեր համարին մէջ), ամէն բանէ առաջ, պետական մտածողութեան տէր մարդու եւ իր երկրին ու ժողովուրդին ապրած դժուարութիւններուն խորը ըմբռնումը ունեցող պատասխանատուի մտապատկերին արտայայտութիւնն է, հետեւաբար, արժանի է վայելելու ժողովուրդին վստահութիւնն ու աջակցութիւնը:

Յայտարարութիւնը է մանաւանդ իրապաշտութեան փաստաթուղթ մը, որ չի մեկնիր «երկրին մէջ ամէն բան լաւ ընթացքի մէջ է» ծանօթ ինքնախաբէութենէ, այլ կը բովանդակէ արտցաւ հաստատումներ, տողատակի ախտաճանաչումներ եւ, ամէնէն կարեւորը՝ տնտեսութեան եւ հասարակական կեանքի վերականգնումին ձգտող եւ արդի աշխարհի դրոյթներուն հետ քայլ պահող առաջադրանքներն:

Խորքին մէջ, եւ մինչեւ իսկ եթէ այդ չէ Ա. Սարգսեանի նպատակը՝ յայտարարութիւնը ըստ էութեան արդար եւ շինիչ քննադատութիւնն է բոլոր այն թերութիւններուն եւ մատնանշումը՝ բոլոր այն թերիներուն, որոնք նկատուած են վերանկախացած Հայաստանի կեանքին առաջին 5 տարիներուն: Անտեղի պիտի չըլլար յայտարարութեան ենթաբաժանումները առնել առանձին - առանձին եւ այս իմաստով քննարկել ժողովրդավարութեան թերի կիրարկման, դէպի շուկայական տնտեսական դրոյթ անցումի ճամբուն արձանագրուած սխալներուն, կրթական եւ գիտական կալուածներուն արժեզրկման, իշխանութեան այս իմաստով ունեցած թերացումներուն ու անտարբերութեան եւ, տակաւին, մամուլին եւ բոլոր կուսակցութիւններուն նկատմամբ իշխանութեան ոչ-պետականամայել ընթացքին ուղղուած սլաքները: Այդ բոլորը չենք ուզեր տեսնել այն ոճով, որ աւանդութեան կարգ անցած էր խորհրդային դարաշրջանում, երբ իշխանաւորներու նոր խմբակ մը կուգար [illegible]ղկելու եւ արժեզրկելու իր նախորդը, այլ կ'ուզենք պայն տեսնել նախորդ թերութիւններուն ճանաչումին ճամբով դէպի աւելի լաւին ձգտելու կամքին դիտանկիւնէն:

Առանձնացնենք քանի մը կ[illegible]ոեր, որոնք արժանի են առանձին խորհրդածութեան:

Նկատ[illegible] է, որ յայտարարութիւնը միայն շատ հպանցիկ, ասուղղակի ակնարկութիւն կ'ընէ արտաքին քաղաքականութեան, երբ կ'արտայայտէ խաղաղօրէն ապրելու եւ այլ երկիրներու հետ գործակցութիւնը զարգացնելու կամքը: Միւս կողմէ, սակայն, ողջունելի են ժողովրդավար երկիրներու մէջ նուիրականացած երեք իշխանութիւններուն՝ օրէնսդիրին, գործադիրին ու մանաւանդ արդարադատութեան իրարմէ անջատման առաջադրանքը, ապգային բանակին որակական հոգածութիւն ընծայելու տրամադրութիւնը, Հայաստան - Սփիւռք փոխադարձ գործակցութեան եւ համարժէքութեան լուռ ճանաչումը եւ երկիրը իսկապէս ժողովրդավարութեան ոլորտը փոխադրելու, այսինքն՝ իշխանութիւն - կուսակցութիւններ (որոնց շարքին կ'ուզենք տեսնել նաեւ ընդդիմադիր կուսակցութիւններուն հետ) շինիչ երկխօսութեան տրամադրութիւնը: Հայաստանի վարչապետն ալ բոլորիս պէս գիտէ, որ իր կատարած քաղաքավար ախտաճանաչումներուն տարրերուն նկատմամբ անփոյթ եւ միակողմանի՝ մենիշխանական մօտեցումը ի՛նչ բաժին ունի ստեղծման մէջ այն անբաւարար վիճակին, որուն մէջ պէտք չէր ըլլար Հայաստան այսօր՝ անկախութենէն 5 տարի ետք (թէեւ բոլորս ալ գիտենք եւ կ'ընդունինք որ 5 տարիները նաեւ բաւարար չէին «խորհրդային դրախտ»էն իսկական դրախտ փոխանցումի համար):

Ախտաճանաչումները, արտցաւ հաստատումները եւ լաւին ձգտումը առողջ մեկնակէտ ել անկասկած, սակայն չենք կրնար անտեսել նաեւ միւս ձըշմարտութիւնը. բարի ցանկութիւններն ու ամենագեղեցիկ ծրագիրներն անգամ բաւարար չեն ցանկալիին հետապնդման եւ անոր հասնելու համար: Իսկական բարեփոխումի համար, պէտք է հիմնական բարեկարգումի ենթարկել այն դրութիւնը, որուն գլխաւոր խորագիրն է նախագահին ու անոր յենարան ծառայող խմբակցութեան նեղ շահերու պահպանումը, որովհետեւ այլապէս՝ իրայատուկ այդ պահպանողականութիւնը բաւարար է ամլութեան մատնելու եւ չէզոքացնելու բոլոր գեղեցիկ, արդիական եւ ցանկալի ծրագիրներն ու առաջադրանքները: Այդ է ողջունելի որեւէ քաղաքականութեան յաջողութեան գրաւականը:

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ԲԱՑԱԿԱՅԻ ՊԱԿ - ԵԳԻՊՏՈՍ - ՅՈՐԴԱՆԱՆ ԺՈՂՈՎԷ ՄԸ

ԿԱԶԱ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ).- Պակի Եգիպտոսի եւ Յորդանանի Ներկայացուցիչները Կիրակի օր Հանդիպում ունեցան, քննարկելու համար պաղեստինցի գաղթականներուն հարցը:

Իսրայէլ «թեքնիք» պատճառներով բացակայեցաւ այս ժողովէն: Մեկնաբաններ կ'ըսեն, որ Իսրայէլ կը հակադարձէ պաղեստինցիներուն, որոնք միշտ ալ պոյքոթի ենթարկած են խաղաղութեան բագմակողմանի բանակցութիւններու բոլոր նիստերը:

Պաղեստինեան իշխանութիւնը Նոյեմբեր 26ին յայտարարած էր, որ պիտի մասնակցի միայն այն նիստերուն, որոնք կը քննարկեն պաղեստինցի գաղթականներուն հարցը, իրրեւ բողոք Իսրայէլի դէմ, որ կ'ուշացնէ ստորագրուած համաձայնագիրներուն գործադրութիւնը:

Պաղեստինցի պատուիրակ Զուհտի Սայիտ ըսաւ, որ Իսրայէլի բացակայութիւնը կը մտահոգէ շրջանի արաբ եղբայրները: Անաւելցուց, որ եգիպտացիները, յորդանանցիներն ու պաղեստինցիները կը մասնակցին այս բանակցութիւններուն, համակարգելու համար գաղթականներու խորհուրդին աշխատանքը:

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ ՊԷՏՔ Է ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԻ

Եգիպտոսի արտաքին գործոց նախարար Ամր Մուսա յայտարարեց, որ Միջին Արեւելքի գործընթացը պէտք է փրկուի եւ պաշտպանուի:

Մուսա կը խօսէր Եասէր Արաֆաթի եւ եւրոպացի պատուիրակ Միկէլ Անխէլ Մորաթինոսի հետ երկու տեսակցութիւններու աւարտին: Տեսակցութեան ընթացքին, Արաֆաթ յայտնած էր, որ խաղաղութեան գործընթացը լուրջ եւ իսկական փտանգի սպառնալիքին դիմաց կը գտնուի:

Մուսա ըսաւ, որ Արա-

10

Աւանդութիւնը կը շարունակուի, սակայն անիկա ծովափ կը փոխէ
ՆԵՐԿԱՅԻՍ ՆԱՍՐ ՏԼՊՊԱՅԱՅԻ ՄԷՋ

ՃԱՇԱՐԱՆ ՍԱՍՐ

LE GRENAT

Ֆրանսական ճաշարան
(Piano Bar) երեկոները դաշնակի վրայ կը ճոխացնեն
ԲԷՅՄՈՆ եւ ԲԷՅՄՈՆ

Անուշավաճառ
LE VENDOME

Place Vendôme - Անկախ Տնօրէնութիւն
506, Օրուբրայի Տրպպայա
Հեռ. (01) 410785 - 415594 - 404227 - 404969
(03) 224255 - 224212 - 224230 - 224250
(03) 888893 - 888895 - 881041 - 881042

ԱՅՅԵԼԷ ԵՒ ՓԱՍՏԷ ՄԵՐ ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԳԻՆԵՐԸ

DROP 8

ԱՐԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ ՄԻՇՏ ՆՈՐ ԵՒ ՃՈԽ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

ՉԱԼՔԱ, ՍԻԹԷ ՄՈՒՍԱ, Ա. ՅԱՐԿ

Վաճառատունը բաց է Կիրակի միայն եւ կէսօր

DEI MASSIMI - BERNHARDT - BRAMANTE - IVY OXFORD - DALMINE - VERRI JEANS - GEZEQUEL - PINO ZENALDI - JUPITER - PAUL MORETTI - AQUA & SPORTS CLUB

Pour l'homme actuel

Alpha

Achrafieh - Hamra - Jdeideh

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ ԴԺԳՈՀ՝ ԼԻԶՊՈՆԻ ԵԼՔԷՆ

Վ. ՕՍԿԱՆԵԱՆ. Լ. Ղ. Հ.Ի ԻՆՔՆՈՐՈՇՄԱՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ ԴՐԱԿԱՆ ԿԷՏ

Լիզպոնի գերասպիճանէն եկաք. Դարարաղի հարցը կը գտնուի նոր փուլի մէջ, պրուած ըլլալով, որ կայ Միւնսի Խմբակի զոյգ նախագահներէն մէկուն փոփոխութեան հարցը, ինչպէս նաեւ գործընթացի էութեան փոփոխութեան խնդիր, բուած է Հայաստանի փոխ արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան, Ուրբաթ օր, մամլոյ ասուլիսի մը դասուն:

Ըստ Վ. Օսկանեանի, առաջին կէտը հարց չի ստեղծեր, սակայն երկրորդին գծով, նախընթաց ամիսներուն արտայայտուած դիտակէտները բոլոր բախումի առիթ տրուած են Լիզպոնի մէջ:

Հայաստանի փոխ արտաքին գործոց նախարարին համաձայն, Լիզպոնի գերասպիճանին արդիւնքը «յաղթող - պարտեալի ակնոցով դիտելը ճիշդ մօտեցում չէ», սակայն նոր գերասպիճանէն ետքը, Դարաբաղի հարցը կը գտնուի նոր փուլի մէջ, պրուած ըլլալով, որ կայ Միւնսի Խմբակի զոյգ նախագահներէն մէկուն փոփոխութեան հարցը, ինչպէս նաեւ գործընթացի էութեան փոփոխութեան խնդիր, բուած է Հայաստանի փոխ արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան, Ուրբաթ օր, մամլոյ ասուլիսի մը դասուն:

Ըստ Վ. Օսկանեանի, առաջին կէտը հարց չի ստեղծեր, սակայն երկրորդին գծով, նախընթաց ամիսներուն արտայայտուած դիտակէտները բոլոր բախումի առիթ տրուած են Լիզպոնի մէջ:

Հայաստանի փոխ արտաքին գործոց նախարարին համաձայն, Լիզպոնի գերասպիճանին արդիւնքը «յաղթող - պարտեալի ակնոցով դիտելը ճիշդ մօտեցում չէ», սակայն կայն նաեւ անիկա առիթ եղաւ յստակացնելու հայկական կողմին համար այն շրջագիծը, որուն մէջ Հայաստան չի կրնար համաձայնութիւն գոյացնել: Վ. Օսկանեան նաեւ կարեւոր նկատած է այն, որ առաջին անգամ ըլլալով կ'որդեգրուի դարաբաղցիներու ինքնորոշման հարցը, հակառակ այն իրողութեան, որ անիկա հակասութեան մէջ է որդեգրուած բանաձեւին մէկ այլ բաժինին Ազրպէյճանի «հողերու ամբողջականութեան պահպանման» կէտին հետ:

Լ. Ղ. Հ.ի արտաքին գործոց նախարարութիւնը նոյնպես չէ: Պաշտօնական յայտարարութեամբ մը, ան իր դժգոհութիւնը կը յայտնէ Լիզպոնի գերասպիճանին ելքին մասին եւ անոր մէջ կը տեսնէ «բարիդի հաշիւներու ազդեցութիւն»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ՆՈՐ ԿԱՄԱՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երեւանէն կը տեղեկացուի, որ «Ազգային Յառաջդիմութիւն» կուսակցութիւնը Դեկտեմբեր 6ին հրապարակած է յայտարարութիւն մը, ուր կը նշուի, թէ Դեկտեմբեր 5ին, կուսակցութեան վարչութեան փոխ նախագահ Այպէրթ Բաղդասարեանի բնակարանը ներխուժած են 10 գինեայներ: Ա. Բաղդասարեան տունէն կը բացակայէր այդ պահուն: Զինեայները յայտնած են, որ իրենք Ազգային Անվտանգութեան նախարարութեան պաշտօնեաներ են եւ կ'ուզեն Ա. Բաղդասարեանը տանիլ Ա. Ա. նախարար Սերժ Սարգսեանի եւ գլխաւոր դատախազ Արտավազդ Գէորգեանի հետ «զրուցելու համար»: Անոնք եօթը ժամ մնացած են բնակարանին մէջ եւ չեն արտօնած, որ մէկը դուրս ելլէ կամ հեռաձայնային կապ հաստատէ:

«Ազգային Յառաջդիմութիւն» կուսակցութիւնը բողոք ներկայացուցած է Ա. Գէորգեանի, պահանջելով բացատրութիւն տալ այս միջադէպին համար: Դիմելով իշխանութիւններուն՝ «Ազգային Յառաջդիմութիւն» կուսակցութիւնը կոչ բրած է դադրեցնել քաղաքական հետապնդումները եւ ձեռնարկել վերականգնելու օրինական իշխանութիւնն ու ժողովրդավարական կարգերը:

Ա. ՍԱՐԳՍԵԱՆ ԼՈՆՏՈՆ ԱՅՑԵԼԵՑ

Հայաստանի վարչապետ Արմէն Սարգսեան, որ ոչ պաշտօնական այցելութեամբ Լոնտոն կը գտնուէր Հինգշաբթիէն ի վեր, հանդիպումներ ունեցած է քանի մը նախարարներու հետ: Քննարկուած են Հայաստանի ընկերային - տնտեսական իրավիճակը, հայ - բրիտանական յարաբերութիւնները, Ե. Ա. Գ. Կ. Լիզպոնի գերասպիճանի արդիւնքները, օտարերկրեայ ներդրումները, Հայաստանի դրամատնային համակարգի բարելաւման ծրագիրները եւ միջազգային վարկերուն կապուած հարցեր: Ան տուած է նաեւ մամլոյ ասուլիսներ, խօսելով Հայաստանի վիճակին եւ դիմագրաւուած հարցերուն մասին:

ԱՂԷՏԵԱԼ ԳՕՏԻԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿԵԼՈՒ ԿՈՉ

Գիւմրի - Սպիտակ Գոտիին մէջ տեղի ունեցած երկրաշարժին 8րդ տարեդարձին առիթով, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին գործադիր վարչութիւնը բաց նամակ մը յղած է սփիւռքահայութեան, եւ կոչ բրած «հետեւողական ըլլալ» հանգանակուած գումարները նպատակին ծառայեցնելու գծով:

Նամակին մէջ նշուած է, որ ցարդ գոյացած շուրջ 3.8 միլիոն տոլարը գործածուած է 43 բնակելի շէնքերու, 24 տուներու, 9 կրթական եւ մէկ առողջապահական հաստատութիւններու կառուցման: Պահ կայ շուրջ 1.15 միլիոն տոլար:

UN TAPIS C'EST UN CADEAU POUR LA VIE

Tapis Iranien BALLOUCH,
fait main (100x200)
plusieurs motifs et coloris,
à 269.000L.L. la pièce

Tapis Iranien GHOUCHAN,
fait main (120x200)
plusieurs motifs et coloris,
à partir de 449.000L.L. la pièce

Tapis Iranien NAIN,
fait main (120x200)
plusieurs motifs et coloris,
à partir de 599.000L.L. la pièce

Descente de lit Chinoise, 100% laine
à partir de 59.000L.L. la pièce

Crédit sur 10 mois
sans intérêts

ouvert 7 jours sur 7 de 8h à 20h

tapirama
Le monde du tapis
Joyeux Noël
et Bonne Année

Badaro - B. Hammoud - Antélias - Sarba - Tripoli

anto sport
MEN'S WEAR
ՊՈՒՐՃ ՀԱՄՈՒՏ, ԱՐՄԵՆԻԱ ՊՈՂ.
ՀԵՌ. 261612, ՖԱՔՍ. 260612

ՔՈՍԹԻՒՄ, ԺԱՔԷԹ, ՏԱԲԱՏ
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԵՐՈՎ

Enrico Sitarni
Greiff
DE FURSAC
BERNHARDT

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ ՇԱՊԻԿՆԵՐ
Olymp
ROSA NEGRA

- Արուեստագէտի եւ փեսայի «TUXEDO» զգեստներ
- Իտալական կաշի ժաքէթներ
- Robes de Chambreի եւ գիշերանոցի ճոխ հաւաքածոյ

ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ՝

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ԿՐԿՆԱԿԻ ՈՃԻՐՈՎ

Իսրայէլ Շաբաթ օր կրկնակի ոճիրներով հակադարձեց *«Հըզպալլա»*ի մէկ գործողութեան, երբ արգիլեալ ռումբերով ռմբակոծեց քաղաքային շըրջաններ, մինչդեռ Ապրիլեան համաձայնութիւնը կ'արգիլէ քաղաքային բնակավայրերու ռմբակոծումը:

«Հըզպալլա» յայտարարեց, որ իր մէկ *քոմանտոն* Առնուսի մօտակայ մը պայթեցուցած է իսրայէլեան ջոկատի մը համբուն վրայ, սպաննելով եւ վիրաւորելով իսրայէլացի 5 զինուորներ: Իսրայէլ ընդունեց, որ կորսնցուցած է զինուոր մը եւ 2 ուրիշներ վիրաւորուած են: Ապրիլեան համաձայնութիւնը 'Դիմադրութեան չ'արգիլեր Հարաւի մէջ հակաիսրայէլեան ազատագրական գործողութիւնները, պայմանաւ, որ անոնք չմեկնին քաղաքային շրջաններէ:

Իսրայէլ այս գործողութեան հակադարձեց, ռմբակոծելով Քֆար Թըպնիթ գիւղը: Նիւթական վնասներու կողքին, արձանագրուեցան 6 վիրաւոր, որոնց շարքին՝ կիներ: *«Ռէօթըր»*ի թղթակիցին իսկ վկայութեամբ, ռմբակոծման համար գործածուած են մետաղեայ փոքր նետեր արձակող ռումբեր, որոնց գործածութիւնը միջազգային համաձայնագիրներով արգիլուած է:

Շաբաթ օրուան գործողութիւնը հակաիսրայէլեան ամենեն արիւնալի արարքն էր 9 Նոյեմբերէն ի վեր, երբ դիմադրութիւնը Հարաւի մէջ սպաննած էր իսրայէլացի զինուոր մը եւ վիրաւորած՝ 2 ուրիշներ: Այսպիսով, Իսրայէլ այս տարի Հարաւի մէջ ցարդ տուած կ'ըլլայ 25 զոհ, այսինքն 2 զոհ աւելի, քան անցեալ տարուան ամբողջ հաշուեկշիռը:

ԶԻՆԱԴՈՒԼԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ԺՈՂՈՎ

Հարաւի մէջ ստեղծուած այս կացութեան լոյսին տակ, կը նախատեսուի, որ զինադուլի յանձնախումբը այսօր ժողով մը գումարէ Նաքուրայի մէջ, քննարկելու համար դէպքերուն ընթացքը եւ անոնց կանխարգիլման միջոցները:

•«Հ. Լ. ԲԱՆԱԿ»էն զինեալ մը երէկ դասալիք եղած է եւ Քապրիիա հասնելով, անձնատուր եղած է բնակիչներուն:

ԼԱՀՏԻ ԴԷՄ ՄԱՀԱՎՃԻՌԸ ՔՆՆԱԴԱՏԵԼՈՎ

ԼԻԲԱՆԱՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՀԵՏ ԲԱՆԱԿՑԵԼՈՒ ԱՏԱԿ ՉԷ

Կ'ԸՍԷ ՄՈՐՏԵԽԱՅԻ ԲԱՆԲԵՐԸ

Իսրայէլ Շաբաթ օր քննադատեց «Հարաւային Լիբանանի Բանակ»ի հրամանատար Անթուան Լահտի դէմ Լիբանանի գինուորական ատեանին արձակած մահավճիռը եւ Լիբանանը ամբաստանեց Լիբանան - Իսրայէլ բանակցութիւնները արգելակելու յանցանքով, հաղորդեց «Ռէօթըր», Երուսաղէմէն տրուած հեռագրայուրով մը:

Մանսթ է, որ Ուրբաթ օր, գինուորական ատեանը մահավճիռ արձակած էր Անթուան Լահտի դէմ, գայն ամբաստանելով իրրեւ Իսրայէլի գործակից, լիբանանեան շրջաններ ռմբակոծող եւ լիբանանեան հողերու Իսրայէլի կողմէ գրաւման նպաստող: Լահտի դատավարութիւնը բացուած էր Փետրուարին:

Իսրայէլի պաշտպանութեան նախարարութեան մէկ բանները ըսաւ, որ Լահտ «լիբանանցի հայրենասէր» մըն է, իսկ անոր դէմ արձակուած վճիռը կը միտի ականահարել Լիբանան - Իսրայէլ խաղաղութեան յոյսերը:

«Այս վճիռը պիտի նետուի պատմութեան աղբանոցը: Անիկա ցոյց կու տայ, որ Լիբանան իր սեփական կամքը չունի: Կը ցաւինք, որ այս պայմաններուն մէջ այլեւս Լիբանանը չենք կրնար նկատել մեզի հետ բանակցելու ատակ կողմ», աւելցուց բաները, առանց յստակօրէն յայտնելու թէ արդեօք Իսրայէլ բանակցութիւնները խզուած կը նկատէ:

Բաները ըսաւ, որ պաշտպանութեան նախարար Իցհաք Մորտեխայ պիտի շարունակէ կարելի բոլոր օժանդակութիւնները տրամադրել Լահտի, «ապահովութեան գօտի»ի բնակիչներուն, եւ բոլոր անոնց, որոնք կը պայքարին շրջանին դէմ ամէն օր տեղի ունեցող ահարեկչական արարքներուն դէմ:

Լահտի դատավարութեան բացումէն առաջ, գինուորական դատարանը ամբաստանագիր արձակած էր նաեւ «Հ. Լ. Բանակ»ի անդամ 89 այլ գինուորականներու դէմ, նմանօրինակ յանցանքներով: Յայտնի չէ, թէ անոնց դատավարութիւնը ե՞րբ պիտի սկսի:

Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻ ԷՇԸՐԵՖԻԷ — *Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻ ԷՇԸՐԵՖԻԷ*

ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Այս տարի Ս. Յակոբ Մծբնայ Հայրապետի տօնը կը կուգադիպի Շաբաթ, 14 Դեկտեմբեր 1996ին: Եկեղեցւոյս անուանակոչութեան տօնախմբութիւնը տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, 15 Դեկտ. 1996ին: Մեր եկեղեցւոյ աւանդութեան համաձայն, այս տարի եւս պիտի պատրաստուի մատաղ եւ պիտի բաշխուի հաւատացեալ ժողովուրդին: Նախընթաց շաբթուան ընթացքին, առի հոգեւոր պատրաստութիւն սուրբին տօնախմբութեան, ամէն երեկոյ պիտի կատարուի հսկում, երեկոյեան ժամը 5.30ին, եւ պիտի տրուին յատուկ քարոզներ:

Կոչ կ'ուղղենք մեր սիրելի եւ հաւատացեալ ժողովուրդին, որ ուխտի ոչխար նուիրելու կամ փոխարէնը նուիրատուութիւն կատարելու ցանկութիւն ունեցողները թող բարեհաճին կապ հաստատել թաղականութեան, տիկնանցի անդամներուն կամ թաղականութեան գրասենեակին հետ, հեռ. 449926:

Իսկ Ուրբաթ, 13 Դեկտեմբերի երեկոյեան ժամը 8ին *հոգեւոր բնոյթով գեղարուեստական երեկոյ մը* տեղի պիտի ունենայ եկեղեցւոյս վերանորոգուած «Տիրան Պապիկեան» սրահին մէջ:

Նախագահութեամբ՝

ՀՈԳԾ. Տ. ԳԵՂԱՄ ՎՐԴ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ

(Առաջնորդական Տեղապահ Լիբանանի Հայոց Թեմի)

Երեկոյին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն՝

- *Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ Հոգեւոր Եղբայրակցութեան Երիտասարդացի բաժինը:*
- *Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը:*
- *Զաթալպաշեան Վարժարանի երգչախումբը:*

Սիրով կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը:

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԸ՝ ՀՐԱՏԱՊ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ԼՈՒԾՄԱՆ ԾԻԲԻՆ ՄԷՋ

Լիբանանեան քաղաքական շրջանակներ կը խորհին, որ յատկապէս այս օրերուն հրատապ ու փչոտ նիւթեր ընդգրկող հարցերու արծարծումը օրուան ծնունդը չէ: Բոլոր պատասխանատուներն ալ, յատկապէս իշխանութեան սահմանադրական հաստատութեանց ղեկավարները քաջ գիտեն, թէ նման հարցեր, անկախ՝ իրենց կարեւորութենէն՝ չեն կրնար ներկայիս լրջօրէն քննարկուիլ (հոգ չէ թէ նախագահին իրաւունքն է արծարծել որեւէ նիւթ, որ կ'ուզէ), այլ՝ հարկ է նախ այս հարցերը դնել ժամանակագրական իրենց յարմար հունին մէջ ու քաղաքական այն ընդհանուր մթնոլորտին մէջ, որ կրնայ յանգիլ առաջադրուող նպատակին:

Անոնք կ'աւելցնեն, թէ այս գծով նախագահին պատկերասփռուած առաջարկներուն պատասխանները կեդրոնացան այս նիւթերու, առաջարկներու հարցադրման ձեւին, աւելի քան գանոնք արծարծելու նախագահի իրաւունքին վրայ: Անոնք կ'ըսեն, որ ատիկա կր կարօտի ազգային ընդհանուր «մեքենայի» մը, որ շրջանցէ երեսփոխանական կամ նախարարական յանձնախումբի կազմն ու գործունէութիւնը եւ ընդգրկէ «մասնագէտ» տարրեր: Որովհետեւ նման հարցերու ինչպէս՝ Թէյֆի համաձայնութեան փոփոխութեան կարելիութիւնը (Լիբանանեան) քաղաքացիութեան եւ հպատակութեան օրէնքի վերաբերող հարցերու արծարծումը կր նշանակէ Լիբանանի յատուկ նոր տարազի մը քննարկումը, որ ընթանայ (մեկնի) անհատէն ու զարգանայ եւ ընդգրկէ համայն լիբանանեան համակարգն ու վարչակարգը իր հոգեկան ու քաղաքական խորքով ու հետեւաբար յարմար ենթահողը մշակէ յառաջիկայ տասնամեակներուն համար:

Նոյն շրջանակները կր նկատեն, թէ երկրի քաղաքական ներքին մթնոլորտը այնքան մը տարուած է տնտեսական եւ ապրուստի պահանջներով ու լրատուական լարուածութեամբ, որ այս փափուկ փուլին, քաղաքական յիշեալ հարցերուն արծարծումը աւելի եւս պիտի լարէ մթնոլորտը, այն պահուն երբ Լիբանանի դրութեամբ զբաղող ու մտահոգ շրջանային եւ միջազգային կողմեր կր փափաքին երկիրը քաղաքականապէս հանդարտ պահել, կայունացնելէ ետք անոր ապահովութեան վիճակը, յատկապէս Հարաւի գծով «Ապրիլի Հասկացողութենէն» բխած յանձնախումբի կազմութենէն ետք:

Այս իմաստով, կր նկատուի որ վերոյիշեալ հարցերու (Թէյֆի Համաձայնագիրի որոշակի փոփոխութիւն) արծարծման «օգուտները» կրնայ քաղել կառավարութիւնը, անաղմուկ լուծման ճամբու մէջ դնելով արծարծուող այլ հարցեր, ինչպէս՝ ձայնասփիւռի եւ թէ պատկերասփիւռի կայաններու յաւելեալ արտօնագիրներու տուչութիւնն ու քաղաքացիութեանց վիճակի դասաւորումը, երբ յստակացաւ թէ կարելի չէ ընտրութիւններ կատարել մինչեւ տարեվերջ: Քաղաքական տագնապներու արծարծման ենթակայ այս աննպաստ պայմաններուն մէջ, երեսփոխանական աղբիւրներ կր նշեն, որ նախագահական առաջարկներու արծարծումը կարելի կր յետաձգել այլ հանգրուանի մը, մանաւանդ, որ Ընկերային - Տնտեսական Խորհուրդի կազմութիւնը, ներկայիս, աւելի հրատապ անհրաժեշտութիւն է, ինչպէս նաեւ՝ ապրուստի պայմաններու բարելաւումը՝ հրատապ պահանջ է, որովհետեւ ազգային յանձնախումբերու ընդմէջէն այս հարցերու քննարկումը, հանրային կարծիքի նիւթ պիտի ըլլայ, որ կը նախընտրէ նման հարցեր (ապրուստի, տնտեսական) քննարկել ուղղակիօրէն, նշելով, որ ապրուստի եւ ընկերային մարգերու մէջ քաղաքացիներուն գոհացում տալը կր նկատուի քաղաքական վիճակի ամրապնդման մուտքը իրրեւ նախքայլ՝ անոր զարգացման, որ յանգի պետութեան արդիականացման:

Նոյն աղբիւրները չեն ծածկեր, թէ Դամասկոս իր կարծիքը պէտք է ունենայ եւ տայ նման հարցերու մասին, իսկ սուրիացի պատասխանատուներ ցարդ ոչ մէկ պատասխան տուած են, սպասելով հանրային կարծիքի հակազդեցութեանց: Մեկնաբանութեան համար իրենց դիմող լիբանանցի քաղաքագէտներու եւ պատասխանատուներու տուած իրենց պատասխանին մէջ, սուրիացի ղեկավարներ կր թելադրեն հարցերը քննարկել կարելի հանդարտութեամբ եւ խուսափիլ ներկայ փուլին մեծ հարցեր հրահրող խոչընդոտներէ: Զուգահեռաբար, կառավարական աղբիւրներ կը յայտնեն, թէ նախագահի (պատկերասփռուած) առաջարկները յատուկ կերպով պիտի քննարկուին: Անոնք կը նշեն, որ նախագահը իր լիազօրութիւնը կիրարկեց առաջարկելով սրբագրել խախուտ եւ թերի կարգ մը հարցեր ու երեւոյթներ, որոնց վերանայումը դուռ կը բանայ երկրի քաղաքացիական կեանքի կարգացման: Այսինքն՝ նիւթեր՝ որոնք սերտելի եւ քննարկելի են եւ որոնց արդիւնքը կը մնայ խնդրոյ առարկայ հաստատութեանց ձեռքին:

ԷՏԻՊ ԱՊԻ ԱՔԼ

(Քաղուածաբար՝ *«ԱՆՈՒԱՐ»*էն)

ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷԿ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ՝

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ԿՐԿՆԱԿԻ ՈՃԻՐՈՎ

Իսրայէլ Շաբաթ օր կրկնակի ոճիրներով հակադարձեց *«Հըզպալլա»*ի մէկ գործողութեան, երբ արգիլեալ ռումբերով ռմբակոծեց քաղաքային շըրջաններ, մինչդեռ Ապրիլեան համաձայնութիւնը կ'արգիլէ քաղաքային բնակավայրերու ռմբակոծումը:

«Հըզպալլա» յայտարարեց, որ իր մէկ *քոմանտոն* Առնուսի մօտակայ մը պայթեցուցած է իսրայէլեան ջոկատի մը համբուն վրայ, սպաննելով եւ վիրաւորելով իսրայէլացի 5 զինուորներ: Իսրայէլ ընդունեց, որ կորսնցուցած է զինուոր մը եւ 2 ուրիշներ վիրաւորուած են: Ապրիլեան համաձայնութիւնը 'Դիմադրութեան չ'արգիլեր Հարաւի մէջ հակաիսրայէլեան ազատագրական գործողութիւնները, պայմանաւ, որ անոնք չմեկնին քաղաքային շրջաններէ:

Իսրայէլ այս գործողութեան հակադարձեց, ռմբակոծելով Քֆար Թըպնիթ գիւղը: Նիւթական վնասներու կողքին, արձանագրուեցան 6 վիրաւոր, որոնց շարքին՝ կիներ: *«Ռէօթըր»*ի թղթակիցին իսկ վկայութեամբ, ռմբակոծման համար գործածուած են մետաղեայ փոքր նետեր արձակող ռումբեր, որոնց գործածութիւնը միջազգային համաձայնագիրներով արգիլուած է:

Շաբաթ օրուան գործողութիւնը հակաիսրայէլեան ամենեն արիւնալի արարքն էր 9 Նոյեմբերէն ի վեր, երբ դիմադրութիւնը Հարաւի մէջ սպաննած էր իսրայէլացի զինուոր մը եւ վիրաւորած՝ 2 ուրիշներ: Այսպիսով, Իսրայէլ այս տարի Հարաւի մէջ ցարդ տուած կ'ըլլայ 25 զոհ, այսինքն 2 զոհ աւելի, քան անցեալ տարուան ամբողջ հաշուեկշիռը:

ԶԻՆԱԴՈՒԼԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ԺՈՂՈՎ

Հարաւի մէջ ստեղծուած այս կացութեան լոյսին տակ, կը նախատեսուի, որ զինադուլի յանձնախումբը այսօր ժողով մը գումարէ Նաքուրայի մէջ, քննարկելու համար դէպքերուն ընթացքը եւ անոնց կանխարգիլման միջոցները:

•«Հ. Լ. ԲԱՆԱԿ»էն զինեալ մը երէկ դասալիք եղած է եւ Քապրիիա հասնելով, անձնատուր եղած է բնակիչներուն:

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ԳԱՅԹԱԿՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑ

- ՍԼԷՅՄԱՆԻ ՄԱՐՄԻՆԸ ԳՏՆՈՒԱԾ - ՄՈՒՍԱԼԼԻՆ ՍՊԱՆՆՈՂ ՈՍՏԻԿԱՆԻՆ ԴԷՄ ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ

Ելեւմտական նախարարութեան մէջ քողագերծուած մեծ դայթակղութեան հետապնդումի քայլերը անկիւնադարձ մը բոլորեցին շաբաթավերջին, երբ գինուորական դատարանի դատախազը պահանջեց ձերբակալել ոստիկան մը՝ Էալա Ռաատ, Ֆարիտ Մուսալլիի սպանութեան յանցանքով: Ան նաեւ պահանջեց ձերբակալումը գնդապետ Ժան Միշէլի:

Մանսթ է, որ պաղեստինցի Ֆարիտ Մուսալլի 3 շաբաթ առաջ սպաննուած էր Ղազիրի շրջանին մէջ, երբ գլխաւոր մեղադրեալին, Ռաֆաթ Սլէյմանի գործակիցները հետապնդող ոստիկանական խումբ մը գտած էր անոր թաքստոցը եւ կրակոցներու փոխանակումէն ետք սպանած էր գայն Եթէ ոստիկանը մեղաւոր ելնուի, կրնայ չմահուան դատապարտուիլ, իսկ գնդապետը՝

ԱՐՑԱԽԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՖՈՆՏԻՆ

•Մանուէլ Տէտէեանի մանուան առիթով,
Կիրակոս Թինուկեան 50.000 լ. ո.
•Սիրարփի Ադամեանի մանուան առիթով,
Տէր եւ տիկին Ստեփան Փանոսեան 50.000 լ. ո.
Տէր եւ տիկին Վահէ Փանոսեան 50.000 լ. ո.

Լ. Օ. ԽԱՉԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՖՈՆՏԻՆ

•Կիրակոս Մանկոյեանի մանուան առիթով,
Տէր եւ տիկին Նազարէր Կոստանեան 25.000 լ. ո.

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔԻՆ ՄԱՍԻՆ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի մօտիկ աղբիւրներ յայտնեցին, որ նախագահ Հրրաուիի առաջարկած սահմանադրական փոփոխութեանց մէջ չի տեսներ խորհրդարանի լուծման կամ անոր նախագահի փոփոխութեան առաջարկ:

Միւս կողմէ, սակայն, Պըրրի անտրամաբանական կը գտնէ կարգ մը օրինագիծներու որդեգրման համար 40 օրուան պայմանաժամի գաղափարը: որովհետեւ կարգ մը ծրագիրներ կարելի է շատ աւելի կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ որդեգրել, հետեւաբար, խորհրդարանը նման պարտաւորութեան մը տակ դնելը անիմաստ է:

Պըրրի նաեւ դէմ է այնպիսի ընտրանքներու, որոնք օրէնսդիր իշխանութիւնը կը դնէ կործադիրի տրամադրութեան տակ: Ան ըսած է, որ այս գծով, վարչապետը իրեն հետ խօսակցութիւն չէ ունեցած, ոչ ալ վարչապետը այդ հարցը արծարծած է հանրապետութեան նախագահին հետ:

Միւս կողմէ, խորհրդարանի նախագահը համամտութիւն յայտնած է քաղաքապետական ընտրութեանց կայացման ընտանիքին, սակայն նաեւ կասկած յայտնած է, որ ընտրական ցանկերու եւ ընտրական քարտի պատրաստութիւնը կարելի ըլլայ ամբողջացնել մինչեւ 6 ամիս, ինչպէս ակնարկած էր ներքին գործոց նախարարը, անցեալ շաբաթ իր մամլոյ մէկ յայտարարութեան առիթով:

10

«ԹՌՉՆՈՑ ԲՈՅՆ» — «ԹՌՉՆՈՑ ԲՈՅՆ»

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԵՒ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՔԱՐՏԵՐ

Ճիպէյլի «Թռչնոց Բոյն»ը ձեզի կը հրամցնէ Նոր Տարուան եւ ամէն առիթի յարմար տասը քարտեր՝ մանկական իւրայատուկ գծանկարներով:

Օգտուեցէ՛ք այս պատեհութենէն: Ասով՝ թէ՛ կ'օգնէք «Թռչնոց Բոյն »ին, եւ թէ ձեր բարեկամներուն կը յիշեցնէք այս Հաստատութեան մասին:

Քարտերը կը ծախուին՝ ՆԱՐԵԿԱՑԻ, ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ, CARAVELLE, ՏՕՆԻԿԵԱՆ, ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ, ՇԻՐԱԿ եւ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ գրատուները:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ «ԹՌՉՆՈՑ ԲՈՅՆ»ի

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԻՄՆԱՐԿԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԻՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նիւթ՝ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ

Դասախօս՝ ՓՐՈՖ. ՎԼԱՏԻՄԻՐ ԲԱՐԽՈՒԴԱՐԵԱՆ

Տեղի կ'ունենայ Չորեքշաբթի, 11 Դեկտեմբեր 1996, երեկոյեան ժամը 6.30ին, Համազգայինի «Լ. Շանթ» Կեդրոնին մէջ:

ՀՐԱՒԷՐ

Հ.Հ.Բ.Հ.Ի ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԻՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

«ՈՐԱԿԸ ԱՆՊԱՅՄԱՆ ՄՈՒՊ ՉԻ ՆՇԱՆԱԿԵՐ»

La solderie

ETS. NAGI EL-KHOURY

ԱՅՐԵՐՈՒ

100% բոլորշէ քսութիւնը մը հիւ հիւ 255.000 լ.ո.
100% բոլորշէ պլեցքը մը հիւ հիւ 195.000 լ.ո.
Քանցկան թաշուն Coat Compagnie
100.000-է 150.000 լ.ո.

ԿԱՆԱՆՑ

Կնոջական պատրաստ հագուստներ՝ 10.000-է ն 45.000 լ.ո.

ՍՊԻՏԱԿԵՂԷՆ

Հատակաքսո՝ մեծաքանակ սակով

Տորա, Պաուշրիէ, Մար Մարուն եկեղեցւոյ դիմաց, Dora Gateի ետեւը: Կառատունը ապահովուած: Հեռ. (01) 881507, (03) 601321

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԵՒ Ս. ԾՆՈՒՆԴԸ

Հայերէն, Անգլերէն եւ Ֆրանսերէն մակագրութեամբ ՔԱՐՏԵՐՈՎ

- Ամանորի զարդարանքներու եւ մոմերու ճոխ հաւաքածոյ:
- Նուէրներ՝ բոլոր տարիքի եւ ճաշակի յարմար:
- 1997ի աժանտաներ եւ հաշուապահական տետրակներ:

CARAVELLE, Zalka, ԳՐԱՏՈՒՆ ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ, Պուրճ Համուտ

Բաց ենք Կիրակի օրերը, Դեկտեմբեր ամսուան ընթացքին

ԱՄԵՆՕՐՀՆԵԱԼԸ...

«Կարմիր սարսափ»ին կարմիր լուծը բօրափելով՝ կը կարծուէր, որ միասին շնչելու նոր պատեհառ մը պիտի ունենայ հայ կեանքին մէջ ու մէկ ու միասնական ժողովուրդ դառնալու բազմաչարչար երազը իրականութեան պիտի մօտենայ նոր տուեալով մը:

Այդպէս կարծեցինք, զգացինք, ա՛նգամ ծափահարեցինք առ այդ փայլփլած որոշ նշաններ, բայց շուտով պարզուեցաւ, որ ո՛չ միայն համայնավարութեան եւ անոր վարձկաններուն խարոյչութեամբ խորացած ու տարածուած «երկատուածութիւնը» չմեցաւ մեր մէջէն, այլեւ կարգ մը հարցերու դիմաց դարձանք-եղանք «եռամասնատուած»:

Անկախութեան թուական նշելու եւ տօնելու համար մեր մասնած վերաբերումները ուշադրութեան յանձնուած այդ «եռամասնատուածութեան» պերճախօս վկայութիւններն են:

Օրինակ, Դաշնակցութիւնը եւ Դաշնակցութեան համակիր զանգուածները առաջին օրէն ցայսօր կը տօնեն պետականօրէն հաստատուած ու կրօնական օրհներգով սրբագործուած Հայաստանի Հանրապետութեան հռչակման թուականը՝ Մայիս 28:

Համայնավարները, հայրենի երկնքին տակ թէ օտար ափերուն, կը յամառին տուրբ տալ Կարմիր Բանակի 11րդ զօրագունդին ներխուժման օրը նշող Նոյեմբեր 29ին:

Իսկ տէր փոխելու մոլութիւնը սովորութիւն դարձուցած գեանատիւծային բնաւորութիւնները այս անգամ կը փութան կառչիլ 21 Սեպտեմբերին:

Բոլորովին օտար ու օտարամոլներու վայելումին ձգելով Նոյեմբեր 29ը, պիտի ըսեմ, որ միւս թուականները եւս որակային առումով հաւասարակաց եղբեր չունին իրարու հետ:

Անդարմանելի կորուստներու սուգը սրտին, հիւծած, ամէն կողմէ լքուած ու դատապարտուած մնացորդացին անօրինակ ծառացումը դարաւոր ոսոխին դէմ ու անկշռելի զոհաբերութեամբ ձեռք բերուած անկախութիւնը նիշդ չէ ու խղճմտանքի դէմ է համեմատել արդէն փլուզուող կարմիր համակարգին դէմ բանի մը ցոյցով ու հանրահաւաքներով ստեղծուած թուականին հետ:

Այս պահուն յաւ չենք յիշեր, որ թերթին մէջ եւ որուն ստորագրութեամբ գրուեցաւ նոյնիսկ յօդուած մը, ուր բաղդատութիւնը կ'ըլլար Մայիս 28ին, Նոյեմբեր 29ին եւ Սեպտեմբեր 21ին՝ յանգելով այն եզրակացութեան, որ ներկայ պայմաններուն մէջ առաջին երկուքը անցած են պատմութեան եւ կ'առաջարկուէր իբրեւ անկախութեան թուական տօնել վերջինը, Սեպտեմբեր 21ը:

Այնքան դժուար կերտուած անկախութիւնը եւ այնքան դիւրին ձեռք բերուած թուականները իրար խառնելով պատմութիւնը իր հունէն չի շեղիր եարկաւ, բայց խիստ կասկածելի է, որ յաւերժութեան առմարներուն մէջ հաստատուն տեղ կրնան գրաւել հաշուական եմներու վրայ խարսխուած միասնաւոր եզրակացութիւնները, պետական ըլլայ անոնց շարժառիթը թէ ծառայական:

Վերոյիշեալ պայմաններուն մէջ ու պայմաններով կերտուած Մայիս 28ական յաղթանակը նուա՞զ նշանակալից էր արդեօք մեր պատմութեան, ու հոգեբանութեան համար, մեր ցոյցերով ու հանրահաւաքներով հռչակուած «Երրորդ Հանրապետութեան» թուականը, որ առաջինը պատմութեան էջերուն մնալու կը դատապարտուի եւ վերջինին կը շռայլուի տօնական բովանդակութիւնը:

Աւելի պարզ.

Թրքական լուծէն ազատի՞ ծանր, աւելի՞ երկարատեւ եւ աւելի՞ աղէտալի էր արդեօք համայնավար լուծը, որ այս վերջինին ձերբազատելու օրը աւելի պատմակշիռ բլլար մեզի համար ու ստեղծար անկախութեան միակ տօնի մը հանգամանքը:

Թող «Երրորդ Հանրապետութեան» թուականը անարժէք համարելու միտում չանխնուի այս դիտողութեան մէջ: Հողային, մարդկային, մշակութային մեծարժէք հարստութիւններ յօշոտած կարմիր համակարգէն ձերբազատելու փաստը անիշան փաստ մը չէ ու անոր խորհրդանիշ թուականը չի կրնար յիշատակութեան անարժան թուական համարուիլ:

Հարցը այդ չէ: Բացատրենք մեր միտքը օրինակով մը.-

Անկիւնադարձային տարբեր թուականներ ունենալու երեւոյթը մեզի յատուկ երեւոյթ չէ, բոլոր ժողովուրդները ունեցած են, ունին եւ կրնան ունենալ անոնցմէ, բայց ուրիշները, երբեմն կուսակցական արժեչափերով չեն մօտենար թուականներուն, կ'ընտրեն մէկը, ամէնէն յատկանշականը, ու անոր մէջ անգամ մը խտացնելէ եւ երախտագիտութեան ու մեծարանքի իրենց ոգին, կը շարունակեն հաւատարիմ մնալ անոր:

Ազգերու պատմութեան մէջ շատ են օրինակները, բայց կանգ առնենք մէկուն առջեւ, բանաւոր Ֆրանսայի պատմութեան տօնացուցային էջը:

Ֆրանսան իբրեւ անկախութեան թուական կը տօնէ Յուլիս 14ը եւ իբրեւ այդ կը մեծարէ այլեւս ուրիշ թուական ընդունելու մեծարել: Նուիրագործուած Յուլիս 14էն առաջ ու եաք շահուած յաղթանակները պատմութենէն չեն ջնջեր եարկաւ ֆրանսացիք, բայց տօնական հանգամանքներով չեն գունաւորեր միւսները: Այսօր ան, Ֆրանսան, կ'ապրի իր Հինգերորդ Հանրապետութիւնը, բայց այդ երկրին բաղաքացիներէն ոեւէ մէկուն մտքէն չէ անցած Յուլիս 14ը պատմութեան գիրկը նետել եւ իբրեւ անկախութեան տօն հաստատել միւս հանրապետութիւններէն մէկը կամ միւսը, վերջինները համարելով նոր ժամանակներուն յարմարող սահմանադրական սրբագրութիւններ:

Համայնավարութեան պէս բռնակալութեան մը գարշապարին տակ հեծեցին նաեւ իրենք, ֆրանսացիները, ցեղամոլ ու արմատապաշտ նացիզմը, որ «Կարմիր սարսափ»ին հաստատած երկարատեւ գիշերին պէս երկարատեւ չեղաւ Ֆրանսայի վրայ իր տարածած գիշերը, բայց գիշեր մըն էր նորէն, խաւարակուռ ու սահմռկեցուցիչ, որուն դէմ ծառացան հայրենասէր հոգիները, ու Հանրապետութեան հայրերգ «Մարսէյէզ»ը որոտալով ու «Նոագոյն»ը ծածանելով խորտակեցին բռնութեան շղթաները, եւ ապա դարձան ու «Մարսէյէզ»ի ու «Նոագոյն»ի խորհրդանշած Յուլիս 14ը շարունակեցին տօնել իբրեւ անկախութեան տօն:

Ա՛յս է:

Եթէ նոյնպէս չվարուիմ մենք, նոյն օրինաչափութիւններուն չհետեւիմք, կրնանք մենք մեզ գտնել նորանոր թուականներու խաչաձեւումներուն մէջ, որ բնաւ մաղթելի չէ, ընդունելի չի կրնար բլլալ եղածներէն ու բլլալիներէն որեւէ մէկը, երբ կայ, ունինք ֆրանսացիներէն բերուած օրինակին պէս օրինակ մը, Յուլիս 14ի որակով թուական մը, Մայիս 28ը, բոլորանուէրը, սրբազանը, ամէնօրհնեալը...

ՂԱՐՈՆ ՂԻՒԹԱՅԻ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԽԱՉԵՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻ ՄԱՍԻՆ

Խաչեր Գալուստեան Մանկավարժական Կազմաւորումի Կեդրոնի գործունէութիւնը սահմանափակուած չէ միջոցին մէջ եւ ժամանակին, եւ չի համապատասխաներ միայն դպրոցական տարեշրջանի տեւողութեան Լիբանանի մէջ կատարուած աշխատանքին: Անցած տարեվերջի տեղեկագիրէն ի վեր պատահած են ու կը ծրագրուին բաներ, որոնց կ'արժէ անդրադառնալ միջանկեալ այս շրջանին:

ԱՐՑԱԽԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ

Արցախի հետ մեր կապերը երեք տարուան հնութիւն ունին: 1993ի աշնան մեր դասախօսուհիներէն մէկը արդէն անձնական նախաձեռնութեամբ մեկնած էր Շուշի եւ գործակցած Արամ Մանուկեան Վարժարանի տնօրէնին եւ ուսուցչական կազմին հետ: 1996ի ամառը այս կապերը ամրացան հինգ հոգիի Առաքիլ գործուղումով:

Ամէն ինչ սկսաւ Ֆրանս-Ղարարաղ կազմակերպութեան գործակցութեամբը՝ մեզի հետ: Ան կրթաթոշակ յատկացուց օրդ. Աննա Բաբայեանին, Հայաստանէն, որ արեւմտեան տիպի մանկապարտէզի ծանօթանալու առաքելութեամբ եկաւ Պէյրութ:

Տարուան մը մեղուաջան աշխատանքով օրդ. Բաբայեան ոչ միայն հետեւեցաւ Խաչեր Գալուստեանի բոլոր դասերուն, այլեւ փորձառական արդիւնաւոր աշխատանք կատարեց Եղիշէ Մանուկեան Վարժարանին եւ Նշան Փալանճեան Ճեմարանի մէջ: Հետաքրքրութիւն ստեղծեց նաեւ Արցախի մէջ իր ապագայ գործունէութեան շուրջ:

Այս հետաքրքրութիւնը գործնական նախաձեռնութեան վերածուեցաւ 1995-96 տարեշրջանի վերջերուն:

Ֆրանս-Ղարարաղ կազմակերպութիւնը գործակցութեան հրաւիրեց մեր դասախօսուհիներէն երկուքը՝ օրդ. Թալին Պաղտասարեանը եւ օրդ. Յասմիկ Շահինեանը: Անոնց կամաւոր կերպով միացան մեր շրջանաւարտուհիներէն՝ օրիորդներ Լենա Աշգարեանն ու Սեւան Թասլաքեանը, եւ Նշան Փալանճեան Ճեմարանի ուսուցչուհիներէն՝ Սանան Տէր Պետրոսեան:

Կազմուեցաւ խմբակ մը, որ Պէյրութի մէջ իսկ լրջուեցաւ աշխատանքի: Ան դիմեց գրավաճառներու եւ այլ առեւտրականներու, որոնք սիրով նուիրեցին գրենական պիտոյքներ եւ մանկավարժական ու կահաւորումի առարկաներ: Եղիշէ Մանուկեան Վարժարանն այ մանկապարտէզի գոգնոցներու ամբողջ հակ մը դրաւ խմբակի տրամադրութեան տակ: Արցախի Ֆոնտը յանձն առաւ այս բոլորին առաքումը:

Յուլիսին օրիորդներ Թալին Պաղտասարեան, Լենա Աշգարեան, Սեւան Թասլաքեան եւ Սանան Տէր Պետրոսեան Առաքիլ հին արդէն օր. Աննա Բաբայեանին հետ: Անոնք սկսան յարդարել ապագայ մանկապարտէզը եւ միաժամանակ լծուեցան մանկավարժական աշխատանքի: Օր. Պաղտասարեան դասախօսական հանդիպումներ կ'ունենար Առաքիլի եւ Հատրութի ուսուցչուհիներուն հետ, մինչ միւսները կը զբաղէին Առաքիլի երեխաներով:

Կենցաղային պայմաններու դժուարութիւնը ոչինչով նուազեցուց կամաւոր վարժուհիներուն եռանդն ու խանդավառութիւնը. անոնք ոչ միայն նախատեսուած երկու շաբաթները անցուցին Արցախի մէջ, այլեւ յաւելեալ շաբաթ մը ալ մնացին հոն՝ աւելի յառաջ տանելու համար պատրաստական աշխատանքները:

Օր. Յասմիկ Շահինեան Առաքիլ գնաց Օգոստոսին եւ տասնեակ մը օրեր անցուց հոն՝ դասախօսական հանդիպումներ ունենալով տեղի ուսուցչուհիներուն հետ: Ան գոհ մնացած էր վերջիններու պատրաստակամութենէն, մասնակցութեան տրամադրութենէն եւ եռանդէն:

Այս աշխատանքը ունեցաւ հայաստանեան իր յաւելուածը. Կեդրոնի վարիչը, որ Երեւան կը գտնուէր Սեպտեմբերին, տեսակցութիւններ ունեցաւ Ուսումնա-Մեթոդական կեդրոնին պատասխանատուներուն հետ եւ մասնակցեցաւ Արմաւիրի մէջ կայացած մանկավարժական հանդիպումի մը:

Հաւանական է, որ այս կապը արդիւնքներ ունենայ Պէյրութի մէջ:

Գ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ
ՎԱՐԻՉ
Խ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻ

Անթիլիաս,
29 Նոյեմբեր 96

8

ՀԱՅ-ԹՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԵՆ 12 ՔԻՒՐՏԵՐ

Հայաստան-Թուրքիա սահմանին վրայ ռուս սահմանապահ ուժերու «Հայաստան» խմբաւորումի միաւորները ձերբակալեցին 12 քիւրտեր, որոնք կը փորձէին Թուրքիայէն Հայաստան անցնիլ:

Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութեան լրատուութեան եւ մամլոյ վարչութիւնը տեղեկացուց, թէ սահմանապահներուն կողմէ ձերբակալուած քիւրտերը կը հարցաքննուին՝ անոնց ինքնութիւնը եւ արարքին շարժառիթները բացայայտելու համար:

Նշենք, որ սահմանէն ներս անցնելու առաջին դէպքը չէ այս մէկը: Անցեալին եւս քիւրտեր փորձած էին Թուրքիայէն Հայաստան անցնիլ, սակայն սահմանապահ ուժերու կողմէ ձերբակալուած էին:

ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍԱԿԸ ՊԻՏԻ ԱՒԵԼՆԱՅ

Վարչապետ Արմէն Սարգսեան յայտարարեց, որ էլեկտրականութեան սակերը պիտի բարձրանան մինչեւ 20 դրամ, նախատեսուած է նաեւ աշխատավարձերը բարձրացնել 20 առ հարիւր համեմատութեամբ:

Սարգսեան ըսաւ, որ Հայաստանի կառավարութեան եւ Համաշխարհային Դրամատան միջեւ կնքուած համաձայնագիրին պայմաններէն մէկը էլեկտրականութեան սակերու բարձրացումն է: Ան նշեց, որ այդ հարցը քննարկուած է կառավարութեան նիստին եւ առաջարկուած է ստեղծել, այսպէս կոչուած «կեանքի գիծ»: Ան աւելցուց, որ կառավարութիւնը մեծ ուշադրութիւն կը դարձնէ նաեւ ցերեկային եւ գիշերային սակագիներու հարցին:

Վարչապետը աւելցուց, որ ընկերային հարցերու լուծումը կառավարութեան գլխաւոր խնդիրներէն մէկն է:

ՀԻՆԳ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐ ԱԿԱՆԻ ՁՈՂ

Գորիսի սահմանային Քարաշէն գիւղին մէջ սպաննուած է դպրոցական պատանի մը եւ վիրաւորուած են 4 ուրիշներ, երբ անոնց ձեռքին մէջ պայթած է լքուած ական մը:

Միջազգային Կարմիր Խաչի տուեալներուն համաձայն, արցախեան տագնապին պատճառով Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի սահմանային շրջաններուն մէջ տեղադրուած է 50 հազար ական:

177 ՔՄ. ՃԱՄԲԱՅ ՆՈՐՈԳՈՒԱԾ Է

Կապանի մէջ տեղի ունեցաւ երթեւեկի եւ հաղորդակցութեան նախարարութեան «Հայաւտոճան» արտադրական միաւորման նիստը, որ նուիրուած էր մայրուղիներու ծրագիրներու իրականացման ընթացքին:

Նիստի ընթացքին նշուեցաւ, որ ընթացիկ տարեւան ընթացքին վերանորոգուած է 177 քմ. ճամբայ, որուն համար ծախսուած է 2 միլիառ 200 միլիոն դրամ: Աշխատանքներուն զգալի մասը իրականացած է Համաշխարհային Դրամատան տրամադրած վարկերով:

Նախատեսուած է նորոգել Վայք-Մեղրի ամբողջ ճանապարհը, որ պիտի իրականացուի Համաշխարհային Դրամատան եւ Եւրոպական Դրամատան տրամադրած վարկերուն շնորհիւ:

ԱՆԱՍՆԱԳՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹ ԴԱՐՁԱԾ Է ՆՈՅԵՄԲԵՐԵԱՆԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

Անասնագողութիւնը սովորական երեւոյթ դարձած է յատկապէս Նոյեմբերեանի սահմանային շրջանին մէջ: Ազրպէյճանցի յեղուգակներ, պարբերաբար յարձակելով գոմերու վրայ, կը գողնան անասունները: Կ'ըսուի նաեւ, թէ նոյն ընթացքին մէջ կը գտնուին նաեւ տեղացի հայեր:

Անասնագողութեան նման դէպք մը պատահած է նաեւ 30 Նոյեմբերի կանուխ առաւօտեան, երբ ազրպէյճանցի հրոսակներ, մուտք գործելով Նոյեմբերեանի Ջուլեւան գիւղը, ջարդած են Շենիկ Իսրայէլեանի գոմի դուռը եւ եղջերաւոր 25 անասուններ գողնալով հեռացած են:

Ըստ Նոյեմբերեանի ոստիկանապետին, 4 յեղուգակները գինուած եղած են գնդացիրներով եւ 1905 թուականի ատրճանակներով: Լուրը ստանալով՝ ոստիկանութիւնը հետապնդած է անասնագողները: Տեղի ունեցած է հրացանաձգութիւն, որուն ընթացքին երկու ազրպէյճանցի գողեր սպաննուած են, սակայն միւս երկուքը, որոնցմէ մէկը՝ վիրաւոր, կրցած են խոյս տալ: Բարեբախտաբար աւարը չեն կրցած իրենց հետ տանիլ:

Սպաննուած երկու գողերուն դիակները կը գտնուին Նոյեմբերեանի հիւանդանոցին մէջ, ուր նաեւ դիակրնումի ենթարկուած են: Ցարդ ազրպէյճանական կողմը դիակները պահանջելու ոչ մէկ դիմում կատարած է:

Հ. ՍԱՍՈՒՆԵԱՆԻ
ՆՈՐ ՀԱՍՑԷՆ

HAMPIG SASSOUNIAN C-88440
California Correctional Institution
Unit IV-B 4-A-104
P.O.Box 1906
Tehachapi, CA. 93581, U.S.A.

ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԷԻ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ 93ՐԴ ԱՄԵԱԿԸ

Տարիներու սովորութեան համաձայն, այլեւս աւանդութեան կարգ անցած է Թեսաղոնիկէի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հիմնադրութեան եւ անւանակոչութեան առիթով մատաղօրհնութեան արարողութիւնը: Շաբաթ, 23 Նոյեմբերին, հոգեւոր հովիւ Խորէն վրդ. Տողրամաճեան կատարեց աղօրհնէքի արարողութիւնը եւ եկեղեցասէր Տիկնանց Միութեան կողմէ պատրաստուեցաւ մատաղը:

Նոյն օրը երեկոյեան «Տէր Զաքարեան» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Տիկնանցի կողմէ աւանդական եղինձի ճաշկերոյթը: Նկատի ունենալով, որ այս տարի միեւնոյն օրը կը գուգադիպէր միութեան հանգուցեալ անդամուհիներէն Երան Թահմազեանի մահուան Ա. տարելիցին, ուստի ճաշկերոյթի ընթացքին տեղի ունեցաւ նաեւ հոգեճաշ անոր հոգւոյն: Ճաշկերոյթին ներկայ էին հոգեւոր հովիւ Հայր Խորէն, Ազգային Վարչութեան ատենապետ՝ Եղիա Ճամուզեան, ատենադպիր Օննիկ Օննիկեան, հիւսիսային շրջանի թեմականի անդամներ, թաղականութեանց եւ միութիւններու ներկայացուցիչներ եւ յարգոյ հասարակութիւնը:

Բացման խօսքը կատարեց տիկին Եւթոքսիա Շահպազեան: Ան առաւելարար անդրադարձաւ եկեղեցւոյ հիմնադրութեան պատմութեան, թէ ինչպէս գաղթական ժողովուրդ մը կրցաւ կառուցել այս եկեղեցին: Ապա հրաւիրեց Հայ Սուրբը, որպէսզի ներկայացնէ իր դասախօսութիւնը: Ան առաւելարար անդրադարձաւ աւանդութեան իմաստին, արժէքին եւ կարեւորութեան, յատկապէս սփիւռքեան մեր իրականութեան մէջ, բացատրեց մատաղին իմաստը եւ խօսքը եզրակացուց ըսելով՝ «աւանդութիւնը երաշխիք է գոյատեւումի»: Կիրակի, 24 Նոյեմբերին, առաւօտեան տեղի ունեցաւ պատարագ: Հայր Սուրբը իր քարոզին մէջ շեշտեց տօնին նշանակութիւնը եւ վերառաւ հայութեան դիմագիծը խորհրդանշող քանի մը երեւոյթներ, որոնց ընդմէջէն արժեւորումը կատարեց, այն հայորդիներուն, որոնք կեանքին մէջ գիտեն տալ եկեղեցւոյ եւ ազգի բարգաւաճման համար: Պատարագի երգեցողութիւնը կատարեց եկեղեցւոյս դպրաց դասը:

Պատարագի վերջաւորութեան տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան յատուկ արարողութիւն՝ եկեղեցւոյս հոգեւոր թէ աշխարհական բոլոր ծառայող պաշտօնեաներու հոգիներուն համար, ինչպէս նաեւ՝ եկեղեցւոյս ազգային բոլոր բարերարներու յիշատակին, այլեւ՝ Տիկնանց Միութեան ննջեցեալ հոգիներուն՝ Երան Թահմազեանի, Ռոզա Թէրզեանի եւ Ադաւնի Արրահամեանի: Ապա օրհնուեցաւ մատաղը եւ բաժնուեցաւ աւելի քան 300 հաւատացեալներու:

Պատարագի աւարտին, կազմակերպութեամբ եւ կնքահայրութեամբ Թեսաղոնիկէի թաղական խորհուրդին, տեղի ունեցաւ հաւաքական մկրտութիւն հայաստանցի 18 երեխաներու, որոնք 16 տարեկանէն վար էին: Թաղականութիւնը անոնց նուիրեց ոսկեայ խաչ մը, իսկ Հ.Գ.Խ.ի Մակեդոնիոյ եւ Թրակիոյ Շրջանային Վարչութեան անդամուհիները՝ մէկական անձերոց: Ապա եկեղեցւոյ բակին մէջ թաղականութեան կողմէ տեղի ունեցաւ մեծարանք:

ԺԻՐԱՅՐ ՆԱՏԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐԻ ՇԱԲԱԹ՝ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Հայաստանի եւ Սուրիոյ մշակոյթի նախարարութեանց միջեւ կայացած համաձայնութեամբ, Նոյեմբեր 26էն Դեկտեմբեր 2 Դամասկոսի մէջ կայացաւ «Հայկական շարժապատկերի օրեր»:

Փառատօնին ներկայացուած էին Սերգէյ Իսրայէլեանի «Գիքոր», Այպէրթ Մկրտչեանի «Մեր Մանկութեան Թանկոն», Բագրատ Յովհաննիսեանի «Եւ Կրկնում Եմ Ամէն Ինչ», Վիգէն Զալտրեանի «Զայն Բարբառոյ Յանապատի» եւ Յարութիւն Խաչատրեանի «Վերադարձ Աւետեաց Երկիր» ֆիլմերը:

Փառատօնին բացման ողջոյնի խօսքով հանդէս եկան Սուրիոյ շարժապատկերի վարչութեան պետ Մարուան Հատտատ եւ Հայաստանի մշակոյթի փոխ նախարար Միքայէլ Ստամբոլցեան:

Հայկական ֆիլմերու ցուցադրութիւնը կը շարունակուի Հալէպի, Լաթաքիոյ եւ Քեսապի մէջ:

ԼՈՒԾՈՒՄԸ ԴԵՌ ՀԵՌՈՒ ԿԸ ՄՆԱՅ

Երեւանի մէջ կայացած մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին Լ. Տ. Պետրոսեանի մամլոյ քարտուղար Լեւոն Զուրաբեան ներկայացուց Ե.Ա.Գ.Կ.ի Լիզաոնի գերաստիճանին Հայաստանի կեցուածքը դրսեւորող յայտարարութիւն մը: Ապա ան պատասխանեց լրագրողներու հարցումներուն, որոնց ընդմէջէն երեւան եկաւ, թէ Արցախի հարցի լուծման գծով դրական արդիւնքներ սպասելը, գէթ մօտակայ օրերուն, անիմաստ է:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս գիտէք, լիզպոնեան խորհրդաժողովից առաջ, հակառակ նրան, որ Հոկտեմբերի 25ի Տէր Պետրոսեան-Ալիեւ հանդիպման ժամանակ ձեռք բերուած պայմանաւորուածութիւնը ենթադրում էր՝ Հայաստանին ու Ազրպէյճանը կը մշակեն սկզբունքների մասին համատեղ յայտարարութեան բնագիրը՝ որպէս Լեռնային Ղարաբաղի մասին լիզպոնեան հոչակագիրի կէտի հիմք, Ազրպէյճանը Նոյեմբերի 16ին միակողմանիօրէն կասեցրեց բանակցութիւնները:

Ազրպէյճանի ոչ կառուցողական մօտեցումների պատճառով որեւէ բնագիր չհամաձայնեցուց նաեւ Մինսքի Խմբում եւ լիզպոնեան խորհրդաժողովի նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքում:

– Լիզպոնում Ազրպէյճանը, խախտելով բանակցային գործընթացի տրամաբանութիւնը, փորձեց ուղղակի պարտադրել իր կամքը՝ պահանջելով լիզպոնեան հոչակագրում արձանագրել, որ Լ.Ղ.ի խնդրի լուծումը պէտք է հիմնուի Ազրպէյճանի իրաւասութեան, տարածքային ամբողջականութեան եւ սահմանների անխախտելիութեան սկզբունքների վրայ:

– Այս պայմաններում Մինսքի Խմբի համանախագահները, համախոհութիւն գրանելու նպատակով, հանդէս եկան առաջարկով, որում փորձ էր արուած համատեղել կողմերի դիրքորոշումները, մասնաւորապէս նշուած էր իրաւունքորոշման սկզբունքը եւ Լեռնային Ղարաբաղի ու իր բնակչութեան երաշխաւորուած անվտանգութիւնը:

– Սակայն նոյնիսկ այդ տեսքով դա անընդունելի էր մեզ համար, որովհետեւ՝

1.– Մինսքի Խումբը լիազօրուած էր բանակցելու բաղաքական համաձայնագրի տարբերքը, եւ, իրականում չի՛ներառնէր՝ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը, ոչ դրա տարբերքը:

2.– Ե.Ա.Գ.Կ.ի 1994ի Պուդապէշի խորհրդաժողովի որոշմամբ՝ ուղղակի երկխօսութիւնը նշուած էր որպէս այն *ֆորումը*, որտեղ պէտք է բնաւորուեն կարգավիճակը եւ դրա տարբերքը: Սակայն այդ երկխօսութիւնը դեռ տեղի չէ ունեցած:

3.– Նման ձեւակերպումը կանխորոշում է Մինսքի խորհրդաժողովի արդիւնքը, մինչդեռ 1992ի Ե.Ա.Գ.Կ.ի նախարարական հանդիպման որոշմամբ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի խնդիրը պէտք է սահմանուի Մինսքի խորհրդաժողովում:

– Ուստի, Հայաստանը *վէտօ* կիրառեց 20րդ պարբերութեան նկատմամբ, որում Ե.Ա.Գ.Կ. երկրներն ի գիտութիւն էին ընդունում Մինսքի Խմբի համանախագահների այդ առաջարկը:

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յայտարարութեան ընթերցումէն եաք Զուրաբեան կատարեց որոշ մեկնաբանութիւններ՝ «յուսահատական քայլ» նկատելով ամբողջ փաստաթուղթը *վէտոյի* ենթարկելու Ազրպէյճանի որոշումը, «որ միանշանակ կարելի է դատապարտել»: Ան նկատեց, թէ Ազրպէյճանի այս կեցուածքը վտանգաւոր նախընթաց է Ե.Ա.Գ.Կ.ի մէջ, ուր մինակ երկիր մը պատանդ կրնայ դնել մասնակից երկիրներու բանակցութիւնները եւ կատարուած աշխատանքը՝ փորձելով իր կամքը պարտադրել բոլորին: Հետեւաբար «բնական է», որ այդ քայլը ձախողեցաւ:

Զուրաբեան ապա բաւ. «Հայաստանն իր ափսոսանքն է յայտնում, որ Ազրպէյճանի նման կեցուածքի պատճառով Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ Ե.Ա.Գ.Կ.ն որեւէ որոշում չընդունեց»: Իբրեւ արդիւնք, շարունակեց ան, բանակցութիւնների գործընթացը միայն դժուարացաւ, մինչդեռ հնարաւոր էր յանգիլ բանաձեւի մը, որ ընդունելը բանակցային գործընթացը եւ փոխ զիջման կարելիութիւնը:

Շարունակելով՝ ան բաւ, թէ այսուհանդերձ Հայաստանը կը շարունակէ համարել, որ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի խնդիրը կրնայ լուծուիլ միջազգային օրէնքի եւ Ե.Ա.Գ.Կ. Հելսինկիեան եզրափակիչ սկզբունքներու հիման վրայ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ՝ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ

Այնուհետեւ Լեւոն Զուրաբեան պատասխանեց լրագրողներու հարցերուն:

Հարցումի մը, թէ արդեօք Հայաստան ներկայացուցած է հակակշիռ տարբերակ մը՝ ընդդէմ Ազրպէյճանի բանաձեւումին, Լեւոն Զուրաբեան պատասխանեց, թէ բանակցութիւններ տեղի չեն ունեցած նոյնիսկ ընդունուած տարբերակին շուրջ: Սակայն, երբ ստեղծուած է կացութիւն մը, ուր ծայր առած է *վէտո*ներու պայքարը, կողմերը հանդիպում ունեցած են փորձելով իրենց սեփական փաստարկները ներկայացնել: Հայաստան այն կարծիքին է, որ Մինսքի Խումբի ծիրէն դուրս պէտք չէ կանխորոշուի բանակցութիւններու հետագայ ընթացքը:

Ձնշումներու ծիրէն ներս հարցումի մը, թէ ի՞նչ դեր խաղացած է Ռուսիա, Լեւոն Զուրաբեան պատասխանեց, որ Մոսկուայի տեսակէտը եւս միւսներէն չէր տարբերիր, ինչ որ արտայայտուած է արտաքին գործոց նախարար Ա. Արզումանեանի եւ Փրիմաքովի տեղակալներէն մէկուն հանդիպման ժամանակ:

Արդեօ՞ք Ե.Ա.Գ.Կ.ի եւ Ռուսիոյ վարչապետ Վիքթոր Չեռնոմիրտինի յայտարարութիւնները դժուարութիւններ չեն ստեղծեր բանակցութիւններու գործընթացին համար. Լեւոն Զուրաբեանի մօտեցումը համաձայնողական էր: Այդ յայտարարութիւնները որոշ դժուարութիւններ կ'առաջացընեն, սակայն հայկական կողմը վստահ է, որ կրնայ իր փաստարկներն ու դիրքորոշումը ընդունելի դարձնել: Թէ ի՞նչ հետեւանքներ կ'ունենան այդ յայտարարութիւնները, կեանքը ցոյց պիտի տայ: Ամենայնդէպս հայկական կողմը պատրաստ է շարունակելու բանակցական գործընթացը՝ լուծումներ գտնելու նպատակով, ըստ Զուրաբեանի:

Անդրադառնալով նաեւ, թէ Ե.Ա.Գ.Կ.ի նախագահողի յայտարարութիւնը իրաւական ուժ չունի, եւ մօտ ապագային որեւէ բանակցութիւն նախատեսուած չէ [illegible]

Կայի՞ն արդեօք երկիրներ, որոնք կը պաշտպանեն Հայաստանի տեսակէտը: Լ. Զուրաբեան այս մասին բաւ, թէ գանուած էր փոխհամաձայնեցուած նախնական տարբերակ, ուր արձանագրուած էին կողմերու պաշտպանած սկզբունքներէն մէկ քանին: Այս տարբերակին կը սատարէին որեւէ շահագրգռութիւն չունեցող երկիրներ, բայց դէպքերը այլ ընթացք ունեցան:

Զուրաբեան հաստատեց նաեւ, որ Ե. Ա. Գ.Կ.ի յաջորդ գերատիճանը երկու տարի յետոյ տեղի պիտի ունենայ Պոլսոյ մէջ:

Հարցումի մը, թէ արդեօք բանակցութիւնների գործընթացը անելի մատնուա՞ծ է, Լ. Տ. Պետրոսեանի մամլոյ քարտուղարը բաւ, որ ինք կ'ուզէ խուսափիլ նման վերնական մեկնաբանութիւններէ: Այո, բանակցութիւններու գործընթացին մէջ որոշ դժուարութիւններ տեսանելի են: Սակայն նման ողբերգական եզրակացութեան համար որեւէ հիմք չկայ: Այս պահուս, Ազրպէյճան տակաւին բանակցութիւնները շարունակելու որեւէ շահագրգռութիւն չի դրսեւորեր, ինչ որ Զուրաբեանի գնահատումով՝ «ապակառուցողական մօտեցում» է, թէեւ Լիզպոնի մէջ բանակցութիւնները շարունակելու ընդհանուր մթնոլորտ նկատելի էր: Այս, վերջին իրադարձութիւնները անագին վնաս հասցուցին այս գործընթացին:

Անդրադառնալով այն հարցին, որ ազրպէյճանցիները Լիզպոնի մէջ տեղի ունեցածը իրենց յաղթանակը կը համարեն, Լեւոն Զուրաբեան պատասխանեց այսպէս. «Դէ, պիտի մի բանով սփոփուին»:

Մեր կողմէ նշենք, թէ հակառակ անոր, որ արտաքին գործոց նախարարը նախապէս յայտարարած էր, թէ երեք ամիս հանդիպում պիտի չունենայ լրագրողներու հետ, Ուրբաթ, Դեկտեմբեր 6ին մամլոյ ասուլիս մը կազմակերպած է:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՓՐՈՖ. ՌԻԶԸՐՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆԻ ՀԵՏ

«ԴԷՊԻ ԲՌՆԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԹԱՑՈՂ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆ ՀԱՐԱԶԱՏ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ»

Կ'ԸՍԷ ՊԱՏՄԱԲԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՀԱՐՑՈՒՄ - Ղարաբաղեան հարցը երկամեայ զիւանդուլէ մը եւ բանակցութիւններու անվերջանալի ձգձգումներէ ետք այսօր հասած է ճակատագրական հանգրուանի մը, ուր խնդրին աղերսակից բոլոր շահագրգիռ կողմերէն ճնշումներ կը բանեցուին հայկական կողմին վրայ: Շարունակաբար կը կրկնուի «լայն ինքնավարութիւն» շնորհելու դիմաց ազատագրուած տարածքներու յանձնումը Ազրպէյճանի: Ձեր կարծիքով, այսպիսի զիջումներ ի՞նչ հետեւանքներ կրնան ունենալ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ - 1918-20 թուականներու պատմական փորձը վկայակոչելով՝ կրնամ ըսել, որ հայկական կողմի ձեռնարկելիք որեւէ փոխ զիջում պէտք է պայմանաւորուած ըլլայ հաստատուն երաշխիքներով: 1918-20 թուականներուն, երկու առիթներով, հայկական ուժերը պատրաստ էին գրաւելու Շուշին եւ ամբողջ Ղարաբաղը ու գանոնք միացնելու Հայաստանին: Ինչպէս գիտենք, առաջին փորձին խոչընդոտ հանդիսացան անգլիական բանակի սպաները եւ ստիպեցին զօր. Անդրանիկին, որ իր բանակով նահանջէ դէպի Զանգեզուր, իսկ երկրորդին միջամտեցին բոլշեւիկները եւ պահանջեցին զօր. Դրոյի դէպի Ղարաբաղ յառաջացող ուժերէն, որ վերադառնան դէպի Զանգեզուր: Երկու պարագաներուն ալ խոստումներ տրուեցան զօրավարներուն, որ առիթ պիտի տրուէր Ղարաբաղի ժողովուրդին իր ազատ կամքով վճռելու իր ճակատագիրը:

Սակայն վերջաւորութեան թէ՛ բրիտանացիները եւ թէ բոլշեւիկները չյարգեցին իրենց խոստումները: Այնպէս կը թուի, որ պատմական այս դասերն ու փորձառութիւնները ուղղութիւն պէտք է հանդիսանան այս օրերուն հայութեան համար: Մէկ բան յստակ է, որ կարելի չէ վստահիլ թուղթի վրայ դրուած խոստումներու: Այս պահուս դժուար է գուշակել, թէ Ղարաբաղ ապագային պիտի ըլլայ գերիշխան պետութիւն, Ազրպէյճանի հետ դաշնակցային դրութեան մէջ պիտի ըլլա՞յ կամ նոյնիսկ՝ լայն ինքնավարութեամբ Ազրպէյճանի կազմի՞ն մէջ, հիմնականը այն է, որ ազրպէյճանական գինեալ ուժերը պէտք չէ որեւէ ձեւի կարգավիճակի տնօրինումէ ետք գինեալ ներկայութիւն ըլլան Ղարաբաղէն ներս, կամ համաձայնութեան խախտումի մը պարագային, Հայաստան պէտք է իրաւունք ունենայ միջամտելու եւ պաշտպանելու Ղարաբաղի հայ բնակչութիւնը: Մէկ խօսքով, պահանջուածը միջազգային գետնի վրայ հաստատուն երաշխիքներն են:

Հ.- Քաղաքական գետնի վրայի՞ նչ նմանութիւններ կը տեսնէք Հայաստանի առաջին հանրապետութեան եւ ներկայ հանրապետութեան միջեւ:

Պ.- Նմանութիւնները բազմազան են, եւ այդ պատճառ մը կը գոնէ ինծի համար, որ այս վերջին անկախութեան հռչակման ժամանակ ես վերապահ ըլլայի, թէեւ 1918ի նման անկախութենէն գատ այլընտրանք չկար 1991ին: Սակայն իրրեւ պատմաբան, ես նկատի առած էի առաջին հանրապետութեան դիմագրաւած դժուարութիւնները եւ վստահ էի, որ երկրորդ հանրապետութիւնը պիտի դէմ առ դէմ գար նոյն այդ դժուարութիւններուն: Օրինակ, երկու հանրապետութիւններու ժամանակաշրջանին ալ եղան շրջափակման գործօնը, դէպի ծով ելքէ զրկուած ըլլալու իրականութիւնը, տնտեսական ճգնաժամը եւ վիճելի տարածքներու խնդիրները, ինչպէս՝ Ղարաբաղի հարցը:

Առաջին հանրապետութեան շրջանին գլխաւոր կուսակցութեան՝ Հ. Յ. Դաշնակցութեան ղեկավարութեան մէջ գոյութիւն ունէին գործելաձեւի տարբեր կարծիքներ ու սկզբունքներ: Կուսակցութեան կարգ մը ղեկավարներ կը հաւատային կեդրոնաձիգ իշխանութեան մը հաստատման, որովհետեւ ճգնաժամային պահերու արտակարգ միջոցառումներ անհրաժեշտ են, այս տեսակէտի ջատագովներէն էր Ռուբէն Տէր Մինասեան, մինչդեռ վարչապետ Ալեքսանդր Խատիսեան կը պաշտպանէր չափաւոր մօտեցում եւ խորհրդարանական վարչաձեւ:

Այդ օրերուն Հ. Յ. Դաշնակցութեան մէջ այս երկու ուղղուածութիւններն ալ գօրաւոր էին: 1919ին Երեւանի մէջ գումարուած կուսակցութեան Ընդհանուր Ժողովը որոշում կայացուց, որ կուսակցութեան գերագոյն մարմինի՝ Բիւրոյի անդամ մը պէտք չէ կառավարութեան մաս կազմէ, կամ եթէ վերցնէ կառավարական պաշտօն մը, պէտք է առժամարար Բիւրոյի իր հանգամանքէն դադրի:

Այսօր Հայաստանի մէջ նոյնանման կազմութիւններ ստեղծուած են, ուր ոմանք կը հաւատան ուժը իրենց ձեռքերուն մէջ պահելու գործելաձեւին, իսկ վերջին ժամանակներուն գործադիր իշխանութիւնները սկսան յայն չափերով ուժը գերկեդրոնացնել իրենց ձեռքերուն մէջ, որ ես կը կարծեմ, յղի է մեծ վտանգներով: Գործադիր իշխանութեանց որոշ ներկայացուցիչներ կը յայտարարեն, թէ ասոնք ճգնաժամային օրեր են եւ ատով իսկ կ'արդարացնեն իրենց գործելու եղանակը:

Այն փաստը, որ գործող նախագահը կրնայ նախաձեռնել օրէնսդրական կանոնները, նշանակել կամ պաշտօնանկ ընել կառավարական պաշտօնատարներ, դատաւորները կախեալ վիճակի մէջ պահել, այս բոլորը ինծի համար խորապէս մտահոգուելու առիթ կուտան: Անհատները՝ մէկ կողմ, դէպի բռնատիրութիւն ընթացող համակարգերը հարազատ ժողովուրդին կը սպառնան եւ կառավարութեան իսկ կենսունակութիւնը լուրջ խարխլման կ'ենթարկեն:

Հ.- Արդեօք Ղարաբաղը կրնա՞յ դառնալ բոլորովին ինքնիշխան ու անկախ, եւ յառաջիկայ դարուն ինչպէ՞ս կրնայ պահել իր անկախութիւնը:

Պ.- Դժուար հարցում մըն է, որ կը ներկայացնէք: Սակայն ակնյայտ է, որ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը բոլոր պարագաներուն պէտք է հաղորդակցութեան միջոց ունենայ Հայաստանի Հանրապետութեան հետ: Վստահաբար, եթէ ոեւէ դարաբաղցիի հարց տաս, թէ քաղաքական ինչպիսի լուծում մը կը նախընտրէ, անոր պատասխանը պիտի ըլլայ Հայաստանի հետ միացումը, թէեւ ներկայ քաղաքական դրութեամբ առանձին հայկական հանրապետութեան եղանակը նուազ անընդունելի ձեւն է ազրպէյճանական գերիշխանութենէ ձերբազատուելու համար:

Հ.- Վերջին հնգամեակին հարիւր հազարաւորներու հասնող հսկայական ժողովրդական զանգուած մը լքած է Հայաստանը եւ արտագաղթած երկրէն դուրս: Հայաստանի կառավարութիւնը տնտեսական եւ ընկերային ի՞նչ միջոցառումներու պէտք է դիմէ առաջքը առնելու համար համազգային այս աղէտին:

Պ.- Բնականաբար Խորհրդային Միութեան փլուզումով Խ. Հայաստանի տնտեսութեան զարգացման գործընթացը պիտի խախտուէր, որուն հետեւանքով պիտի յառաջանային ընկերային դժուարութիւններ: Սակայն խորհրդային տնտեսական համակարգէն դէպի նոր տնտեսական գործելաձեւի անցումը Հայաստանի մէջ կատարուեցաւ այնքան արագ եւ ոչ ծրագրուած ձեւով, որ համատարած տնտեսական քաոսի ծնունդ տուաւ: Ասոր վրայ անշուշտ մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ նաեւ շրջափակումը:

Գալով սեփականաշնորհման, ես բազմիցս արտայայտած եմ իմ մտահոգութիւնս այս ուղղութեամբ: Տնտեսական գործելաձեւի անցումային շրջանը պէտք է որ ուշադրութեամբ կատարուէր: Իմ մտահոգութիւնս կը վերաբերի մանաւանդ բանուոր դասակարգի իրաւունքներուն: Օրինակ, համեստ քաղաքացին իրեն տրուած բաժնեթուղթը ստիպուած է վաճառելու ամենացած գիներով գործատէրերու հարուստ խաւին, այսպիսով ստեղծելով կատարեալ չքաւոր ու բացարձակ հարուստ ընկերային երկու բեւեռներ: Ակադեմական գետնի վրայ կացութիւնը նոյնպէս յուսահատական է: Գիտական կառոյցներու գործունէութիւնը անխափան շարունակելու համար անհրաժեշտ է միլիոնաւոր տոլարներու ներդրումը այս բնագաւառէն ներս, որ ներկայ վիճակով անկարելի է: Իսկ մտաւորական ու գիտնական խաւը իր հայրենիքը կը լքէ ոչ թէ իր փափաքին համաձայն, այլ կենցաղային պայմաններու մղիչ ուժին պատճառով: Անշուշտ Հայաստանի տնտեսական կառոյցը դէպի դրական հուն մտցնելու առաքելութեան մէջ մեծ դեր կրնայ ունենալ հայկական Սփիւռքը, որ ցարդ իր մասնակցութիւնը չէ բերած այս գծով: Թերեւս մասնակցութեան այս յապաղումը արդիւնք է տարբեր տնտեսական գործելաձեւի սկզբունքներու եւ կամ փոխադարձ անվստահութեան: Սակայն, վերջին հաշուով, Հայաստանի իշխանութիւնները պէտք է հասկնան, որ գոյութիւն ունի տնտեսական եւ մասնագիտական հսկայ կարողականութիւններ ունեցող Սփիւռք մը, որուն ամէն առիթ պէտք է տրուի իր մասնակցութիւնը բերելու Հայաստանի տնտեսութեան զարգացման, եւ այդ մէկը պիտի ըլլայ յօգուտ Հայաստանի:

Հայաստանի վերջին նախագահական ընտրութիւններուն ընթացքին նախագահ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի դիմագրաւած գլխաւոր դժուարութիւնը հանդիսացաւ ընկերատնտեսական անբաւարարուածութենէն յառաջացած ժողովրդային անհանգստութիւնը: Ժողովուրդին ընդհանրապէս այնքան չի հետաքրքրեր քաղաքականութիւնը կամ քաղաքական կուսակցութիւնները: Ժողովուրդը նախ եւ առաջ շահագրգռուած է իր հանապազօրեայ հացով ու ապրուստով:

Իմ կարծիքովս, ժողովուրդին կողմէ սեպտեմբերեան պոռթկումը ազդարարութիւն մըն էր նախագահ Տէր Պետրոսեանին եւ իր շրջապատին, որ աւելի լայն հասկացողութիւն ցուցաբերուի ժողովուրդին ընկերային ու տնտեսական անմիջական կարիքներուն: Ես կը յուսամ, որ իշխանութիւնները նկատի առած են այդ պարագան: Եթէ յաջողիս ժողովուրդ կերակրել, գանգուածներուն գործ հայթայթել եւ միաժամանակ ստեղծագործական աշխատանքի համար համերաշխ պայմաններ մշակել, անոնք վստահաբար պիտի չլքեն հայրենիքը:

ՆՈՊԷԼԵԱՆ ԴԱՓՆԵԿԻՐ ՇԷՅՄԸՍ ՀԻՆԻԻ ԵԼՈՅԹԸ Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒՆ

Պոսթրնի Հարվրրտ համալսարանին մէջ, Նիւ Ինկլընտի քերթողութեան ակումբի նախաձեռնութեամբ, տեղի ունեցաւ ասմունքի երեկոյ մը, որուն ընթացքին իր ասմունքներով ելոյթ ունեցաւ 1995ի Նոպէլեան գրական մրցանակի դափնեկիր Շէյմրս Հինի: Ասմունքի այս երեկոյին ներկայ գտնուեցան 600է աւելի Հարվրրտ համալսարանի օտար ուսանողներ:

Երեկոյի բացումը կատարեց Նիւ Ինկլընտի քերթողութեան ակումբի նախագահուհի՝ բանաստեղծուհի Տիանա Տէր Յովհաննէսեան, որ յայտնեց թէ մուտքի նիւթական նուէրներէն գոյացած հասոյթը ամբողջութեամբ պիտի յատկացուի Հայաստանի գրողներու ստեղծագործութեանց հրատարակութեան ֆոնտին՝ ներկաներուն յիշեցնելով, որ ազրպէյճանական եւ թրքական շրջափակումներուն առթած տնտեսական ճգնաժամին պատճառով հայ ստեղծագործող միտքը այսօր կենցաղային դժուարին պայմաններու մէջ կ'ապրի:

Երեկոյթի հանդիսավարն էր ամերիկացի ծանօթ լրագրող Քրիսթաֆըր Լայտրն, որ աշխատակցած է «Նիւ Եորք Թայմզ»ի եւ «Տը Պոսթըն Կլոպ»ին նման թերթերու, իսկ ներկայիս Պոսթրնի WBUR ռատիոժամի գրական բաժնի վարիչ - հաղորդավարն է: Քրիսթաֆըր Լայտրն յայտնեց, թէ ասմունքի այդ երեկոյթին հանդէպ ինք ունի յարգանքի եւ հոգեկան կապ մը, որովհետեւ ինք ծագումով ըլլալով հանդերձ իրլանտացի՝ իր գաւակները հայիրլանտական ծագում ունին, որովհետեւ իր կինը հայուհի մըն է:

Լայտրն յետադարձ ակնարկով մը ներկայացուց Նիւ Ինկլընտի քերթողութեան ակումբի պատմականը՝ յայտնելով, թէ ակումբի հիմնադիր էյմի Լորլ, 1915ին Ապրիլ ամսուն վերադառնալով Եւրոպայէն Միացեալ Նահանգներու մէջ կը հիմնէր այդ ակումբը: Լայտրն ներկաներուն յիշեցուց, որ այդ նոյն ժամանակամիջոցին, Պոլիսի մէջ աւելի քան 200 հայ գրողներ ձերբակալուելէ ետք սպաննուած էին թուրքերու կողմէ, որ նախասկիզբը հանդիսացաւ 20րդ դարու առաջին Ցեղասպանութեան:

Լայտրն պատմեց, թէ ինչպէս իր կողակիցին հայրը 1915ին թուրքերու կողմէ ստիպողաբար տեղահանուած է իր ծննդավայր Այնթապէն, ու աքսորի ճամբուն վրայ կորսնցուցած իր քոյրը: Լայտրն իր խօսքը ուսանողներուն ուղղելով անոնց յայտնեց, որ այդ երեկոյ, Շէյմրս Հինիի ասմունքները ըմբռնելու կողքին, ուսանողներուն մէջ վստահաբար պիտի գտնուին ոմանք, որոնք պիտի երթան ու պրպտեն պատմութիւնը ծանօթանալու համար 20րդ դարու առաջին Ցեղասպանութեան՝ Հայկական Ցեղասպանութեան եւ իրագեկ ըլլան, թէ ինչու թուրքը մինչեւ օրս կ'ուրանայ իր գործած ոճիրը, եւ աւելին, իր անմարդկային վարքագիծը կը շարունակէ նաեւ այսօր, շրջափակման մէջ պահելով Հայաստանը:

Ապա Լայտրն յաջորդաբար ընթերցեց Արեւշատ Աւագեանի, Վահագն Դաւթեանի եւ Շաւարշ Նարդունիի գրական երկերէն նմոյշներ որոնց անգլերէնի թարգմանութիւնը կատարած է Տիանա Տէր Յովհաննէսեան:

Յաջորդ ասմունքողն էր «Հայաստանի Մառի Մրագիր»ի հիմնադիր Քարոլին Մուկար, որ ասմունքեց Սիլվա Կապուտիկեանի «Եթէ Ինձ Ջես Սիրում», «Վերադարձիր», Մարօ Մարգարեանի «Գարնան Ձիւն» եւ Գէորգ Էմինի «Այո Կամ Ոչ»

9

գրականութիւն եւ մշակոյթ

ՉԻԼԻՅԻ ԳԵՂԱՆԿԱՐԻՉԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Նմոյշ մը Ի. Վալտէզի ստեղծագործութիւններէն

Չիլիցի գեղանկարիչ Իկնասիո Վալտեզի ներքական մեկ ցուցահանդէսին բացումը տեղի ունեցաւ Հորեքշաբթի, 27 Նոյեմբերի երեկոյեան ժամը 6ին «Էմմակոս» ցուցասրահին մէջ (Զալքա):

Բացումը կատարեց Լիբանանի մէջ Չիլիի դեսպան Ի. Կոնգալէս Սերանօ: Ան իր բացման խօսքին մէջ դրուատական խօսքեր արձանագրելէ ետք Փօլ Կիրակոսեանի արուեստին ու Կիրակոսեան ընտանիքի հացէին, բարձր գնահատեց Իկնասիո Վալտեզի արուեստը աւելցնելով, որ այս ցուցահանդէսը կրնայ սկիզբ մը ըլլալ լիբանանեան եւ չիլիական մշակոյթներու փոխյարաբերութիւններուն:

Իկնասիո Վալտեզ ծնած է Սան Տիեկոյ, 1956ին: Ան աւարտելէ ետք ծնունդավայրի գեղարուեստից ուսումնարանը կը մեկնի Իտալիա, ուր 1980ին կ'աւարտէ «Քարերա»ի գեղարուեստից համալսարանը: Այնուհետեւ Վալտեզ կատարելագործուելու համար կը յաճախէ նաեւ Նիւ Եորքի psutt եւ Լոնտոնի slid գեղարուեստից բարձրագոյն հիմնարկները: Անոր գործերը ցուցադրուած են Չիլիի, Իտալիոյ, Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Արժանթինի եւ Հարաւային Ամերիկայի տարբեր քաղաքներու մէջ:

Ցուցադրութեան դրուած յիսունեակ աւելի ստեղծագործութիւնները իրագործուած են իւղաներկով, ջրաներկով, կաւճամատիտով (*փաստել*) եւ ածիամատիտով: Ինչ արտայայտչամիջոցներով ալ ստեղծագործելու ըլլայ, Վալտեզի ոճը կը մնայ ընթեռնելի եւ իւրայատուկ: Շօշափած թեմաները ընկերային է աւելի ուշիկ հոգեւոր, պատմական եւ դիւցաբանական բնոյթ: Առաւել հետաքրքրական են այս վերջինները, ինչպէս «Իսիսի Ժամանումը», «Անտալուզիայի Ասպետը» եւ կամ Եուլիսիսը»:

Այս յատուկ բնաւորութեան տէր արուեստագէտի կերտած կերպարները ունին իրենց իառնուածքին համապատասխան միջավայր ու արտայայտչաձեւ: Անոնցմէ ոմանք ապագայով մտահոգ կը թուին ըլլալ, իսկ ուրիշներ կարծէք թէ ներքին շարունակական պայքարի մը մէջ կը գտնուին:

ԳՐԵՑԷ՛Ք

Գէորգ Մարաշլեանին, Յովիկ Նուպարեանին եւ Բաֆֆի Թիլիզեանին

Հասցէ՝ c/o Etablissement Archambault
242 Montee Gagnon
St. Anne Des Plaines
QUEBEC, JON 1HO – CANADA

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 5:

ՄԱՀԱԶԴՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահապդ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ կայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

ԻՍԿ ՄԱՐԴԸ ԿԱՐՈ՞Ղ ԷՐ ՍՏԵՂԾԵԼ ԱՅԴ

Շատեր կ'ըսեն, եւ մենք ալ կը հաստատենք, որ եթէ Պաալպէքի աւերակները յայտնաբերուած ըլլային մեծ եւ հարուստ պետութեան մը մէջ, ապա անիկա կը համարուէր աշխարհի հրաշալիքներէն մէկը: Հայրենի մամուլէն քաղուած եւ ստորեւ տրուած յօդուածը կը խօսի Պաալպէքի խորհուրդներէն միայն մէկուն մասին, որ յոյժ հետաքրքրական է յատկապէս լիբանանցիներուն համար:

Մերձաւոր արեւելեան փոքրիկ քաղաք: Նեղլիկ փողոցներ, հնադարեան տների մաշուած ճակատներ: Այս ու այնտեղ ժամանակակից կառոյցներ՝ նոր փողոցների վրայ: Մաղկուն պարտէզներում թաղուած վիլլաներ, բունգալոներ: Շուկաներում՝ բազմալեզու ժխոր եւ իրարանցում: Երկնաձիգ մինարէթներին ամրացուած բարձրախօսներից հնչող մուէզզինի ձայն, որն ուղղահաւատներին աղօթքի է կոչում:

Այսպիսին է Պաալպէքը՝ Պէյրութից մի ժամաչափ հեռու գտնուող այդ հնագոյն քաղաքը: Այդպիսին ես տեսայ նրան անցած տարուայ աշնանը:

Ամենագրաւիչը, որ դուք տեսնում էք քաղաքին մօտենալիս, դա նրա խորհրդանշանն է, անթիք ճարտարապետութեան մեծագոյն կոթողներից մէկը: Դա հռոմէական տաճարային համալիրի աւերակներն են, «աստուածների դրախտը», ինչպէս մի ժամանակ անուանում էին Պաալպէքը:

Ուղեցոյցի ետեւից գրօսաշրջիկները 51 աստիճաններով բարձրանում են երբեմնի 43 մեթրանոց շքասանդուղքով, որը տանում է դէպի բացօթեայ սիւնաշարը: Վերջինս երեք բարձր մուտքերով միանում է վեցանկիւնանի գաւիթին, որի ետեւում գտնուում է գլխաւոր տաճարի բակ - գոհարանը՝ շրջապատուած աստուածների 230 արձաններով զարդարուած պարսպով:

Յետին պլանում՝ Ժիւփիթէրի տաճարի հիմնակմախքն է: Երկնքի կապտագոյն ֆոնի վրայ պարզորոշ գծագրւում են քսան մեթր բարձրութիւն եւ երկու մեթր հատուածք ունեցող յղկած կրաքարէ վեց սիւներ: Ահա այն բոլորը, ինչ մնացել է այդ վիթխարի պաշտամունքային շինութիւնից: Դրանց վերեւում՝ 5 մեթրանոց քարէ ծոպաքանդակ է: Այդ բեկորների նրբաճաշակ գեղեցկութիւնը մէկ անգամ եւս ցոյց է տալիս, թէ ինչպիսի կատարելութեան են հասել իրենց արուեստում հռոմէական ճարտարապետներն ու քարտաշները:

Իր չափերով ու ճարտարապետութեամբ ոչ պակաս ապշեցուցիչ է Բագոսի տաճարը, որը շրջապատուած է 18 մեթր բարձրութեան 50 սիւներից կազմուած շարով: Դրանց կէսը դեռ կանգուն է: Կանգուն է նաեւ ոչ հեռուում վեր խոյացող Արարական աշտարակը, որտեղից դիտողի առջեւ փռւում է տօթակէզ մշուշով պարուրուած Պէքաայի գոգահովիտը:

Իսկ ներքեւում, երբեմնի մայրի անտառներով ծակուած լեռնաշղթաների միջեւ, տարածւում ծիրանի այգիների, թզենիների ու կիպարիսների պուրակների կանաչում թաղուած Պաալպէքի ովասիսը:

Քարէ մեծ գանգուածներ: Եթէ չծուլանանք շրջել տաճարի ողջ շինութիւնը, ապա նրա արտաքին պատի արեւմտեան մասում հեշտութեամբ կը գտնենք երեք քարակտորներ, որոնց յայնքն ու բարձրութիւնը չորս մեթր է: Դրանցից իւրաքանչիւրի երկարութիւնը գրեթէ 20 մեթր է: Այդ վիթխարի քարակտորները 6 մեթր բարձրութեան վրայ այնքան սեղմ են իրար կապուած, որ նոյնիսկ հնարաւոր չէ նկատել միակցման տեղը: Իսկ պատի հիւսիսային մասում եւ Ժիւփիթէրի տաճարի առջեւ երեւում են հիմքի մնացորդներ, որոնք շարուած են աւելի փոքր 3x4x10 մեթր չափի քարերով:

Բայց սա դեռ բոլորը չէ: Աւերակներից մէկուկէս քիլոմեթր հեռու, «Շէյխ Ապտուլլա» լերան ստորոտում գտնուում է քարհանքը, որտեղ քարեր են կտրել այս շինութիւնների համար: Երբեմն - երբեմն այստեղ է գալիս ոեւէ մոլորուած գրօսաշրջիկ: Մինչդեռ հէնց այստեղ է գտնուում Պաալպէքի ամենամեծ առեղծուածը:

Կարմրագոյն հողից դուրս է ցցուած համարեա պատրաստի, քարաժայռից ամբողջական կտրուած, բայց նրանից դեռ չանջատուած մի վիթխարի ուղղանկիւն քարարեկոր: Պաալպէքցիները դրան անուանում են էլ Հուպլա, կամ Միտի՝ Հարաւի քար: Դրա չափսերն են. 5 մեթր բարձրութիւն եւ լայնութիւն եւ 21.5 մեթր երկարութիւն: Մօտաւոր հաշուումներով այդ քարակտորը պէտք է կշռի 1000 տոննա: Դրան հաւասարը աշխարհում դեռ չի յայտնաբերուել:

Այդ հսկայ քարը տեսնելիս ակամայ մտածում ես. այստեղ ինչ որ բան անյպէս չէ: Այդպիսի քաշ ունեցող քարակտորները ինչպէ՞ս են տեղափոխել մեծ տարածութիւններ: Վաղուց ի վեր ողջ մարդկութեանը տանջում է այդ հարցը: Ոմանք մատնանշում են այն հանգամանքը, որ դեռեւս 2000 տարի առաջ գոյութիւն են ունեցել վերամբարձ յարմարանքներ եւ լրծակներ: Միւսներն ասում են, որ վճռորոշ եղել է բանուորական ուժը, իսկ ստրուկներ այն ժամանակներում, փառք Աստծոյ, ինչքան ասես եղել են: Միտին քաշելու համար խիգախ ճարտարապետներին բաւական կը լինէր քարին լծել 40 հազար մարդ, եւ գործը գլուխ կը գար:

Պաալպէքի աւերակներէն տեսարան մը

Բայց բաւական է միայն պատկերացնել այդ պատկերը եւ պարզ կը դառնայ այդ ենթադրութեան անհիմն լինելը:

Այսպէս ուրեմն, հարցը բարդանում է: Եթէ լաւ ուսումնասիրենք տաճարի ողջ համալիրի հիմքը, ապա չենք կարող չհամաձայնուել շատ հնագէտների այն համոզման հետ, որ այդ հիմքը գցուել է վրայի շինութիւնների կառուցումից շատ առաջ: Հաւանական է, հռոմէացիներն այդ վիթխարի քարերի շարուածքները պարզապէս մտցրել են նախատեսուած շինարարութեան իրենց նախագծի մէջ: Հիմքի քարակտորները թէեւ կանոնաւոր ձեւեր ունեն, բայց բաւականին կոպտատաշ են: Մինչդեռ աւելի մանր բլոկները, որոնցով շարուած են տաճարի պատերը, առաւել խնամքով են յղկուած:

Ո՞վ է ստեղծել, ուրեմն, այդ հիմքերը: Ժողովրդական գրոյցն ասում է, որ դա կիկլոպների առասպելական ցեղի ձեռքի գործն է:

Բայց լաւ է դիմենք փաստերին: Ք. Ա. 47 թուականին Պաալպէքում յայտնւում է հռոմէական մի կայազօր, եւ Յուլիոս Կեսարը հրամայում է ի պատիւ իր դստեր քաղաքն անուանել Հելիոպոլիտանիա (յունարէն՝ Հելիոպոլիս): Իսկ Օգոստոս կայսեր օրօք սկսում են քաղաքում տաճարներ կառուցել:

Իսկ այդ ժամանակներում ո՞վ էր ապրում այդտեղ:

Դժուար թէ գտնուի այդպիսի վառ եւ ողբերգական պատմութիւն ունեցող մի այլ հողակտոր: Հռոմէացիներից առաջ Պաալպէքը գտնուում էր Սելեւկիդների հելլենիստական տոհմի տիրապետութեան տակ: Պեքաայի գոգահովտում ծուղակն են ընկնում Ալեքսանդր Մակեդոնացու զօրքերը: Իսկ դրանից առաջ Սուրբն հերթով նուաճել են ասորեստանցիները, բաբելոնացիները եւ պարսիկները:

Բագոսի Տաճարը

Եւ ամէն անգամ երկիրը դարձել է մեծ տէրութիւնների շահագործման ասպարէզ: Բայց դրանցից եւ ոչ մէկը որեւէ յիշարժան բան չի ստեղծել այդտեղ:

Մօտ 300 տարի երկրում տիրութիւն են արել փիւնիկեցիները: Նրանք այստեղ հիմնադրել են «Պաալ Պեքաան», որը նշանակում է «Պեքաայի տիրակալ»: Դա հաւանաբար, ամրացուած հրապարակի պէս բան է եղել, որը հռոմէական լեգէոնների այստեղ եկած ժամանակ արդէն աւերուած եւ մոռացութեան էր մատնուած:

Վիթխարի քարէ հիմքերը փիւնիկեցիները չե՞ն ստեղծել արդեօք: Այդ ծովագնաց ժողովրդի ուշքն ու միտքը անդրծովեան երկրների հետ առեւտուր անելն էր: Նրանց ծովափնեայ քաղաքները լի էին փառահեղ պալատներով ու տաճարներով: Եւ անշուշտ նրանք պէտք չունէին ծովափից հեռու ինչ-որ մի տեղ տքնել գերհզօր շինութիւններ կառուցելու համար:

Աւելի եւս խորանանք այդ տեղանքի պատմութեան մէջ: Ք. Ա. 14րդ դարում, ուղիղ 3300 տարի առաջ, Փարաւոն Սէթի Ա-ը կատաղի պայքար էր մղում խեթերի դէմ Սուրիան նուաճելու համար: Դա համընկաւ Նոր թագաւորութեան ամենամեծ հզօրութեան ժամանակաշրջանի հետ: Այդ ժամանակներում Նեղոսի ափերին ստեղծուեցին այնպիսի վիթխարի շինութիւններ, ինչպիսին են Քառնակի սիւնագարդ դահլիճը եւ Աբու-Սիմպէլի տաճարը: Այդպիսով եգիպտացիները ձեռք էին բերել շատ ծանր բեռներ փոխադրելու փորձ:

Գուցէ այդ հիմքերը, որոնք հետագայում օգտագործուել են հռոմէական տաճարներ կառուցելիս, կանգնեցրել են եգիպտացիների վերցրած գերիները կամ ստրուկնե՞րը: Չէ որ այդ վայրը խիստ նպաստաւոր էր ամրոց կառուցելու համար, որովհետեւ փակում էր հովտի մուտքը, որտեղ դէպի հիւսիս 60 քիլոմեթրի վրայ գտնուում էր խեթական Քադէշ հզօր ամրոցը: Նրա պատերի տակ Ք. Ա. 1312 թուականին արիւնահեղ ճակատամարտ է տեղի ունեցել Ռամսէս IIի եւ խեթական թագաւոր Մուվատալլուի զօրաբանակների միջեւ, որի հետեւանքով Սուրիան բաժանուել է Եգիպտոսի եւ խեթական պետութեան միջեւ, ընդ որում հնարաւոր է, որ Պաալպէքը դարձած լինէր սահմանային ամրոց:

Բայց... եթէ նոյնիսկ հաշուի առնենք եգիպտացիների մեխանիկական յարմարանքները (սովորաբար նրանք ծանր շինարարական գանգուածները բարձրացնում էին սեպերով, իսկ յետոյ, դրանց տակ դնելով գերաններ, հրում էին դէպի շինարարութեան նախօրօք պատրաստուած տեղը), եթէ նոյնիսկ ընդունենք, որ նեղոսեան ճարտարագործները գիտէին մեխանիկայի օրէնքները եւ, դեռ աւելին ունէին ստրուկների անսպառ պահեստ, նոյնիսկ այդ դէպքում էլ վիթխարի քարակտորները տեղափոխելու համար նրանց հարկ կը լինէր հաւասարեցնել ճանապարհի բոլոր իջուածքները, քանդել-հարթեցնել բլրակները եւ կառուցել մէկուկէս քիլոմեթր երկարութեան պեթոնէ խճուղի: Իսկ ինչպէ՞ս կը դիմանային գլոդորանները ու սեպերը 1000 տոննա ծանրութեան: Չէ՞ որ Պաալպէքի քարակտորներից իւրաքանչիւրը շատ աւելի ծանր է Քէոփսի բուրգը կազմող քարերից:

Եւ այնուամենայնիւ փաստը մնում է փաստ, որ այդ քարէ վերանդաները գոյութիւն ունեն: Եւ ինչպիսի դատողութիւններ էլ անելու լինենք, չենք կարող անտեսել դրանց ծագման հարցը. որ կողմից էլ դիտում ես այդ խնդիրը, անխուսափելիօրէն յանգում ես այն եզրակացութեան, որ հին ժողովուրդները չէին կարող ստեղծել այդպիսի կառոյցներ:

Դուրս է գալիս, որ այստեղ գործել են ինչ-որ երկրային ուժե՞ր: Ի՞նչ, ո՞չ: Իսկ գուցէ, անդրաշխարհե՞ն: Այդպիսի ենթադրութիւն արդէն արուել է մի քանի տարի առաջ եւ ծաղրուելով դէն է նետուել որպէս ցնորական գառանցանք: Այդ տեղի է ունեցել այն բանից մի փոքր առաջ, երբ առաջին մարդը տիեզերանաւով յաջողութեամբ պտտուեց երկրի շուրջը: Այժմ կայ այն համոզմունքը, որ հեռու չէ այն ժամանակը, երբ գիտութիւնը հնարաւոր կը դարձնի մարդկանց թռիչքը այլ մոլորակներ:

Եւ այժմ ոչ ոք չի կասկածում, որ բիւրաւոր աստղերի մէջ կան բարձր գարգացած կենդանի էակներով բնակեցուած մոլորակներ: Ուրեմն ինչո՞ւ չընդունել այլ աշխարհների բնակիչների տիեզերական թռիչքների հնարաւորութիւնը հեռաւոր անցեալում: Չէ՞ որ սկզբունքօրէն բացառուած չէ, որ այլ մոլորակների տիեզերագնացները մէկ անգամ արդէն ոտք են դրել Երկրի վրայ:

Ցառեւեսները մի կողմ են նետում այդ փաստարկը, վկայակոչելով տիեզերքի անսահմանութիւնը: Ինչ-որ առանձին սիստեմից այցելութիւն, եւ այն էլ հէնց Երկի՞ր: Հարցին պատասխանենք հարցով, իսկ ինչո՞ւ, ոչ: Չէ՞ որ դա կարող էր լինել ոչ թէ պատահարար, այլ դիտումնաւոր:

Նոր առարկութիւն. իսկ ինչո՞ւ ոչ մի հետք, ոչ մի ապացոյց չկայ այդ առթիւ: Բայց եկէք հապճեպ եզրակացութիւններ չանենք: Ձեռագիր յուշարձաններում գրանցուած մարդկութեան պատմութիւնը ամենաշատը 5000 տարի է հաշոււում, ուստի Ք. Ա. 3րդ հազարամեակից վաղ բոլոր թուականները գուտ ենթադրութիւնների արդիւնք են: Իսկ ինչ վերաբերում է նախընթաց դարաշրջանում մարդկութեան մշակոյթի գարգացմանը, ապա այդ մասին մենք կարող ենք դատել խիստ կցկտուր տուեալներով:

Բագոսի տաճարի խորակները

Եւ յանկարծ, դարերի խորքից յառնում է մի ժողովուրդ, որի մասին ոչ ոք չի կարող ասել, թէ որտեղից նա յայտնուեց: Նրա վաղ պատմութիւնը է՛լ աւելի խորհրդաւոր է նրա Շուրուպակ քաղաքից, որը «դեռ այն ժամանակ կար, երբ աստուածները որոշել էին ջրհեղեղ սարքել», ինչպէս ասւում է հնագոյն ձեռագիր յուշարձաններից մէկում:

Այդ ժողովրդի հետքերը հետապստողներին տարան Միջագետքի ծայր հարաւը: Դա շումերների երկիրն էր: Այդտեղ գերմանացի հնագէտ Կոլդեւէյը իսկապէս էլ պեղեց-յայտնաբերեց Շուրուպակը: Իսկ նրա աշխատակից անգլիացի Վու-

ԳԻՒՆՏԷՐ ԿՐՈՒՊԿԱՆ

9

ՕՄԱՆԻ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԷՆ ԵՏՔ...

ՔԱՐԻՈՒՂՈՎ ՀԱԲՈՒՍՏ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԳԻԱԿԱՆԱՑԱԾ ՕՄԱՆԸ ԿԸ ՊԱՀՊԱՆԷ ԻՐ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՈՐՈՆԵԼՈՎ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԲԵՐ ՄԱՐԶԵՐ

Օմանի ծոցին շողշողափայլ «մահիկը»՝ Մաթրա ծովեզերեայ քաղաքը:

Ուղտերու արշաւը օմանցիներուն զբօսանքի եւ բախտախաղի նախասիրած ձեւն է:

Ահաւոր կռինչ եւ ռնոց կը բարձրանայ անապատին մէջ, մինչ օմանցի ուղտապաններ կը խարազանեն իրենց մրցող ուղտերը՝ գանոնք ծունկի բերելու համար: Կենդանիները ի վերջոյ կը նստին իրենց ակռաները կրճտելով: 10 տարեկանէն վար մանչուկներ կը ցատկեն անոնց սապատին: Ուղտապանները կ'արձակեն սանձերը եւ կենդանիները կը խոյանան առաջ՝ գարմանալի արագութեամբ եւ շնորհալի վագքով: Ուղտապանները հետաքրքիր օմանցիներու եւ ուղտերու մրցումի սիրահարներու հետ կ'աղմկեն. իւրաքանչիւրը կը քաջալերէ իր նախասիրած ուղտը եւ կը վիճի անոր յաղթելու կարողութեան մասին: Մրցումը դիտելը ինքնին մրցում մըն է օմանցիին համար:

Անապատին աւազը անծայրածիր է: Հետեւաբար ուղտապանները ստիպուած են արագավազ սուրալ՝ մրցումին աւարտը նշող սահմանէն անցնելու համար: Անոնց հագած սանտալները եւ յայն ու ծփուն սիշտաշները կամ շրջազգեստները արգելք չեն ըլլար անոնց վազքին:

Ասիկա քարիւղով հարուստ Օմանն է՝ Հինգշաբթի առաւօտ մը, երբ իսլամական շաբաթավերջը նոր սկսած է Ալ Մինթիրիպ գիւղաքաղաքին մէջ, որուն բնակիչները իրենց դիմաց տարածուող Ուահիպայի աւազաբլրակներուն վրայ կը գբօսնուն ուղտերու մրցումի դարաւոր աւանդութեան օրէնքներով, մինչեւ որ ամէն ոք թաթխուի աւազի եւ քրտինքի մէջ:

Այս բոլորը ունին իրենց վարձատրութիւնը. մրցումին աւարտին հարուստ օմանցի մը կը բանայ իր կաշիէ պայուսակը եւ օմանական ռիալի տրցակներ կը բաժնէ յաղթական ուղտապաններուն, թէեւ բախտախաղը ինքնին արգիլուած է երկրին մէջ: Յաղթական ուղտապան մը մինչեւ 2500 տոլար կրնայ ստանալ իր անասունին «վարպետութեան» համար: Սակայն աւելի կարեւորը այն է, թէ յաղթող ուղտի մը գինը արագ մագլցում կ'արձանագրէ. արագավազ ուղտ մը կրնայ արժել մինչեւ 150 հազար տոլար...:

ՀԱԲՈՒՍՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՏԱԶԱՐՁԻ ՄԻՋԵՒ

Նոր դիպուած հարստութիւնն ու անգիջող աւանդութիւնը կը միաձուլուին, մինչ վերջերս հարստացած Օմանը կ'ուղղուի դէպի 21րդ դար, առանց վստահ գիտնալու, թէ ուրկէ պիտի ճարէ իր յաջորդ հարիւր միլիառ տոլարի եկամուտը:

Իրօք, Արաբական թերակղզիին արեւելեան ծայրամասը ընդգրկող Օմանը բարեկեցիկ կեանք ապրելու քանի մը տարի եւս ունի, մինչեւ որ անոր հարստութեան աղբիւրը ցամքի: Ներկայ նախատեսութիւններուն համաձայն, անոր քարիւղի փորերը 17 տարիէն ցամքած պիտի ըլլան: Մինչ այդ «սեւ ոսկին», որ Օմանը միջնադարեան կեանքէ մը դուրս բերած է վերջին քառորդ դարուն, տակաւին 75 միլիառ տոլար եւս կրնայ ապահովել երկրին:

Միայն 2 միլիոն բնակչութեամբ երկրի մը մէջ այս եկամուտը կրնայ մտածել տալ շարաթավերջերուն կայացող անհամար ուղտի մրցումներու մասին: Սակայն նկատի ունենալով, որ քարիւղի եկամուտը ոտքի կը պահէ երկիրը՝ աշխատցնելով կառավարական «մեքենան», քաղաքային տնտեսութիւնը եւ ընկերային բարօրութեան մակարդակը, ապա Օմանը արդէն իսկ կը գգայ «կամիթ»ը:

Ներկայիս օմանցիք կը փորձեն պատրաստուիլ յաջորդ հանգրուանին: Անշուշտ անոնք պիտի կարենան գոյատեւել իրենց նուազած եկամուտներով, սակայն անոնց կեանքին պերճանքը նոյն մակարդակին վրայ պիտի չմնայ:

Եւ իսկապէս՝ պերճանք: Քարիւղով հարուստ բոլոր երկիրներուն նման, Օմանը շատ շուտ գրկեց հարստանալու գաղափարը: Արաբական թերակղզիին միւս երկիրներուն բաղդատած՝ Օմանը բաւական ուշ մտաւ քարիւղի խաղին մէջ: Անիկա քարիւղ սկսաւ արտադրել 1967ին: Մինչեւ 1970 երկիրը մեկուսացած եւ յետամնաց վիճակի մէջ մնաց ներկայ թագաւորին հօր՝ Սուլթան Սայիտ Պրն Թայմուրի կողմէ, որ դէմ էր արեւմտեան կեանքի որեւէ երեւոյթի: Անոր իշխանութեան տարիներուն երկիրը ունէր միայն 10 քմ. երկարութեամբ սալարկուած փողոցներ, աշխարհիկ 3 վարժարաններ եւ 2 հիւանդանոցներ, որոնք յաճախ ելեկտրականութենէ զուրկ էին: Անգրաճանաչութիւնը եւ նորածիններու մահացութիւնը սովորական երեւոյթներ էին: Սուլթան Սայիտ նաեւ արգիլած է ճամբորդութիւնն ու այլ երկիրներու հետ վաճառականութիւնը, նոյնիսկ՝ հեծիկի եւ արեւուակնոցի գործածութիւնը: Բազմաթիւ քաղաքացիներ խոյս կու տային դէպի այլ երկիրներ՝ գործ ճարելու համար:

Արքայական պալատին մէջ 6 տարի տնային կալանքի ենթարկուելէ ետք, սուլթանին գաւակը՝ Քապուս 1970ին բրիտանական գինուորական աջակցութեամբ մը գահընկէց ըրաւ գինք եւ դարձաւ Օմանի նոր իշխանաւորը: Ան երկու տասնամեակի ընթացքին յաջողեցաւ երկիր վերադարձնել գաղթածները եւ Օմանը վերածեց Երրորդ Աշխարհի բարգաւաճումի օրինակի մը, որ եզակի է ոչ միայն շրջանին, այլեւ ամբողջ աշխարհի մէջ: Սուլթան Քապուս երկրին բոլոր շրջաններուն մէջ դարմանատուներ եւ հիւանդանոցներ հաստատեց, աշխարհի մէջ պատուաստումի ամէնէն բարձր համեմատութիւններէն մէկը իրագործեց եւ մշակեց կրթական համակարգ մը, որ այսօր ունի 478 հազար աշակերտ (վերջին 24 տարիներուն Օմանի ընիկ բնակչութեան թիւը եռապատկուած է գլխաւորաբար այս իրագործումներուն շնորհիւ):

Սուլթան Քապուս պրն Սայիտ Ալ Սայիտի կառավարութիւնը աւելի քան 5600 քմ. երկարութեամբ սալարկուած ճամբաներու ցանց մը տարածեց երկրին վրայ եւ հաստատեց հեռաձայնային խիտ ցանց մը՝ ցեղախումբերով բաժանուած ընկերութիւն մը վերածելով միացեալ եւ ամբակուռ պետութեան մը:

Պատմութեան մէջ որեւէ երկիր այսքան արագ եւ այսքան կանոնաւոր ձեւով չէ բարգաւաճած: Նման փոփոխութիւն մը սովորաբար 2 դար կը տեւէ:

ՊԱՏՆԵԼԷ ՄԸ ՊԱՐՍԻՑ ԾՈՑԻՆ ՎՐԱՅ

Զմեռը Օմանի գով եղանակն է, երբ ջերմաստիճանը 38ի շուրջ կը տարուբերի մայրաքաղաք Մասքաթի մէջ, որ կը թուի Լոս Անճելրսի մանրակերտը ըլլալ. ամէն կողմ սպիտակ ներկուած բնակարաններ, ճամբաներուն եզերին ցանուած արմաւենիներ, կանաչ հրապարակներ...: Քաղաքը կ'եռայ վերջին նորոյթ ինքնաշարժներու սուլոցով եւ ձեռքէ ձեռք անցնող դրամի շչուլով:

Այսուհանդերձ արդիականութեան այս մրթնոլորտին մէջ օմանցիք յաջողած են պահպանել իրենց կապը դարաւոր մշակոյթի մը հետ: Ժամանակին Օմանը ծովերու վրայ իշխող առեւտրական ուժ էր, գաղութատէր կայսրութիւն մը՝ Արեւելեան Ափրիկէի ծովափին երկայնքին: Այսօր անոր պարսպանման ճարտարապետութիւնը կ'արտացոլէ երկրին պատերազմներով կերտուած պատմութիւնը. Օմանը դարեր շարունակ ռազմագիտական պատնէշ մըն էր Պարսից ծոցի մուտքին: Ծովեզերեայ շրջաններու վրայ իշխող սուլթաններ անընդհատ կռիւ մղած են ցամաքին աւելի խորերը իշխող իմամներու դէմ: Իսկ 1507էն 1650ի միջեւ երկրին ծովեզերեայ տարածքին տիրապետած են փորթուգալցի արկածախնդիրներ, որոնց կառուցած 400 տարուան ամրոցները՝ Միրանին եւ Ճալալին տակաւին իրենց հովանիին տակ կը պահեն Մասքաթի արքայական պալատը:

Արդի ժամանակներուն Օմանը դարձած է անպաշտօն կերպով Բրիտանիոյ հովանաւորութեան տակ գտնուող երկիր մը: Բրիտանիոյ ներկայացուցիչը կ'ապրէր Օմանի արքայական պալատին կից, աւանդական կառոյցի մը մէջ: 1970ական տարիներուն Օմանի բանակը կը ղեկավարուէր բրիտանացի գինուորականներու կողմէ, մինչ բրիտանացի քաղաքային պաշտօնեաներ բարձր պաշտօններ կը վարէին Օմանի կառավարութեան մէջ:

Սակայն 1980էն ետք աւելի զգալի է Միացեալ Նահանգներու ազդեցութիւնը, որ հետզհետէ կը գօրանայ: Ամերիկեան օդուժը կ'օգտագործէ Թամարիթի եւ Մասիրա կղզիին խարիսխները, որ գինամթերքլեցուցած է հարկ եղած պարագային գործածելու համար: Մոցի պատերազմի շրջանին Օմանը առաջին հանգրուան էր Միացեալ Նահանգներու եւ բրիտանական ուժերուն համար: Օմանական ցամաքային ուժեր ուղարկուած էին Սէուտական Արաբիա՝ պաշտպանելու համար անոր սահմանը Իրաքի հետ:

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՄԱՐԶԵՐՈՒ ՓՆՏՌՈՒՔ

Օմանի նախարարութիւնները կը գործեն Շաաթ ալ Քուրմի արուարձանին մէջ: Անոնց կեդրոնները պալատներու կը նմանին եւ շատ աւելի մեծ երկիր մը ղեկավարելու չափ հզօր տպաւորութիւն կը ձգեն: Սակայն այս երեւոյթը քարիւղի վրայ հիմնուած տնտեսութեան մը պարգեւած պերճանքն է: Իսկ քարիւղի տնտեսութիւնը ինքնին բաւարար գործ հայթայթող մարզ մը չէ: Օմանի մէջ ամէն ոք կը ցանկայ աշխատիլ կառավարութեան համար՝ սեփական մարգն ու սպասարկութիւնները, ինչպէս նաեւ «սեւ» աշխատանքները ձգելով ոչ օմանցի գործաւորներու, որոնց թիւը կը հասնի 400 հազարի: Կառավարական պաշտօններ ձեռք ձգելու մարմաջը հասկրնալի է այնպիսի երկրի մը մէջ, ուր պետական ամսավճարները շատ աւելի բարձր են, քան՝ սեփական մարգին պարագային եւ աշխատանքի ժամերը՝ աւելի կարճ:

Օմանի «վերածնունդը» հրահրելէ 28 տարի ետք, քարիւղը արդէն սպառող հում նիւթ մը ըլլալով, երկրին կարգ մը ղեկավարները կը մտածեն բնական կազի արտադրութեան մասին՝ օգտագործելով տեղւոյն համեստ պահեստները: Օմանը նաեւ բաժնեկից մըն է քարիւղատար խողովակի մը, որ Ռուսիայէն եւ Ղազախստանէն հում քարիւղ պիտի հոսեցնէ դէպի Սեւ ծով:

Համաշխարհային Դրամատունը 1994ին Օմանի պետութիւնը ամբաստանած էր իր հանքային հարստութիւնը «հսկայական ժառանգութեան» մը նման ծախսած ըլլալու յանցանքով: Այժմ Սուլթան Քապուսի վարչամեքենան կը ձգտի հիմնել ճիւղաւորուած տնտեսութիւն մը: Անիկա սկսած է ներգրաւել օտար փոքր եւ միջակ ընկերութիւններ՝ անոնց ընձեռելով աժան վարձքի, առանց տուրքի եւ յարմար գիներով փոխ հատուցումի պայմաններ: Մասքաթի Ռուսայլ կոչուած ճարտարարուեստի շրջանին մէջ կը գործեն 70 ընկերութիւններ: Այսուհանդերձ տնտեսութեան ճիւղաւորումի այս ծրագիրը երկրին արտադրողականութեան միայն 4էն 5 առ հարիւրը կը կազմէ:

Եկամուտի հաւանական այլ աղբիւր մը կը նկատուի զբօսաշրջիկութիւնը: Ի վերջոյ, Օմանը ունի 1600 քմ. երկարութեամբ ծովեզերեք մը, հրաշագեղ ծովափներ, տեւական արեւ եւ մաքուր կենսոլորտ: Հազարաւոր քիլոմեթր հեռու ըլլալով եւրոպական եւ ամերիկեան շուկաներէն՝ Օմանը միտումնաւոր կերպով կը գսպէ իր զբօսաշրջիկութեան մարգին ուռճացումը՝ չափազանց խիստ քաղաքականութիւն մը վարելով. անիկա կ'ընդունի միայն հարուստ զբօսաշրջիկներ, որոնք աշխարհահռչակ ճամբորդական ընկերութիւններու միջոցով մեծածախս արձակուրդներ կը ծրագրեն:

Պարսից ծոցի այլ երկիրներու բաղդատած՝ Օմանը թոյլատու երկիր մըն է, որ կ'արտօնէ ոգելից ըմպելիի գործածութիւնը եւ կրօնական օրէնքներու կիրարկումին հսկող ոստիկանութիւն չունի: Սակայն օմանցիներուն մեծամասնութիւնը կ'առարկէ շրջապտոյտներու կամ իրենց ուտելիքն ու «սլիփինկ պէկ»ը շայկած զբօսաշրջիկներու խանգարիչ ազդեցութեան դէմ:

«Մեր զբօսաշրջիկներ կ'ուզեմ՝ ոմեմ»: Տուպայը ամէն օր Ռուսիայէն եկող օդանաւ մը կ'ընդունի: Կիներ իրենց *միինիներով* կիսամերկ կը բալեն փողոցներուն մէջ: Նման երեւոյթ չեմ ուզեր Օմանի մէջ», կ'ըսէ կառավարական պատասխանատու մը:

* * *

Ոչինչ կրնայ նսեմացնել այն տպաւորիչ իրագործումները, զորս կատարած է Օմանի ներկայ սուլթանը՝ երկիրը առաջնորդելով դէպի արդի դարը: Այսուհանդերձ Օմանի քարիւղով հարստացած եւ բարգաւաճած ժամանակաշրջանը հասած է իր աւարտին, մինչ օմանցիք տակաւին պատրաստ չեն ընդունելու այն գաղափարը, որ թեւակոխած են նուազ հաստատ ժամանակաշրջան մը: Աշխարհը պիտի սպասէ տեսնելու, թէ արդեօք սուլթան Քապուս պիտի յաջողի երկիրը վարպետօրէն առաջնորդել ապագայի դժուար կացութեան ընդմէջէն:

...ՍԱԿԱՒԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒԾԸ

Քաղաքական գետնի վրայ Օմանը կը քալէ աւանդական ցեղախմբային ժողովրդավարութեան (կեդրոնացած՝ բացարձակ մենատէրի մը շուրջ) եւ որոշում տալու մէջ աւելի գործօն մասնակցութիւն մը պահանջող ժամանակակից ճնշումներու ուղիներով: Սուլթան Քապուսի ղեկավարութեան տակ Օմանը կը կառավարուի գործատէր - քաղաքական գործիչներէ բաղկացած սակաւապետութեամբ մը:

Երկիրը աւելի ժողովրդավար վարչաձեւի մօտեցնելու նպատակով Սուլթան Քապուս 1991ին ստեղծեց Մաճլիս Ալ Շուրան՝ տեսակ մը խորհրդարան, որ իրաւունք ունի առաջարկներ ներկայացնելու, բայց ոչ՝ նոր օրէնքներ հրապարակելու: Աւելի՝ն. անիկա իրաւունք ունի որոշ նախարարութիւններէ բացատրութիւն պահանջելու: Նախարարներուն հարցապնդումը տեղւոյն վրայ կը պատկերասփռուի, ինչ որ օմանցիները կը գամէ պատկերասփիւռին դիմաց՝ լսելու ջուրի, հեռաձայնի, առողջապահութեան եւ կրթութեան մասին հարցերու արծարծումը: Հարցապնդումէ զերծ կը մնան տնտեսութեան, պաշտպանութեան, քարիւղի եւ արտաքին քաղաքականութեան նախարարութիւնները, որոնք «ամէնէն կարեւորներն են», ինչպէս կ'ըսէ ժողովուրդը:

Օմանը դէպի արդիականութիւն առաջնորդած սուլթանը՝ Քապուս Պրն Սայիտ Ալ Սայիտ:

Ուժի բաժնեկցումը դանդաղ կ'ընթանայ ոմանց համար: 1994ին Օմանի կառավարութիւնը բացայայտեց զինուորական դաւ մը, որ կը ծրագրէր արմատապէս շրջել Օմանի վարչաձեւը: Հարիւրաւոր օմանցիներ բանտարկուեցան եւ Օմանի ներքին ապահովութեան համակարգին քայքայումը ցնցեց երկիրը: Սուլթանին հաւատարիմ սակայն իշխող սակաւապետութեան փտածութեան դէմ լարուած բազմաթիւ օմանցիներ կը հաւատան, որ քաղաքական յեղաշրջում մը անհրաժեշտ է: Անոնք կառավարութեան մէջ իշխող տարրերը կ'ամբաստանեն իբրեւ դրամաշորթներ, որոնք կը ղեկավարեն երկրին ամէնէն մեծ ընկերութիւնները եւ եկամուտը կը հոսեցնեն իրենց եւ բարեկամներու գրպանը: Մայրաքաղաք Մասքաթի տարածքին բազմացող սեփական փառաշուք պալատները կ'ապացուցեն կառավարութեան վերնախաւին փտածութիւնը:

Օմանցիներուն մեծամասնութիւնը երկրին մէջ տիրող կաշառակերութիւնն ու փտածութիւնը չի վերագրեր Սուլթան Քապուսի, զոր կը համարէ «իսկական բարեկարգիչ մը», որ սակայն «տնտեսական սահմանափակ գիտելիքներ ունի եւ շրջապատուած է այնպիսի մարդոցմով, որոնք կ'օգտագործեն անոր սահմանափակ գիտելիքները եւ սխալ պատկերով մը կը ներկայացնեն զայն՝ թոյլ չտալով, որ ոեւէ մէկը մօտենայ անոր», կ'ըսեն շատերը:

Աւելի՝ն. Օմանի մէջ հաստատուած խիստ գրաքննութիւնը կը կաշկանդէ ազատ խօսքի արտայայտութիւնը՝ նոյնիսկ բանտարկելով յախուռն լրագրողները, թէեւ տեղեկատուական նախարարութիւնը ամէն ազատութիւն կը շնորհէ օտար թղթակիցներու:

...ՀԻՆ ԵՒ ԱՐԴԻ ԿԵՆՑԱՂԻ ՀԱՇՏԵՑՈՒՄԸ

Առնականութեան խորհրդանիշ խանճարը մինչեւ այսօր սովորական օմանցիներուն եւ բարձրաստիճան ղեկավարներուն հանդերձանքին մաս կը կազմէ:

Օմանի փայլուն մակերեսին տակ կեանքը կ'ընթանայ հին սովորութիւններով: Մերսեդես տիպի նորագոյն ինքնաշարժներ քշող եւ շարժական հեռաձայններ գործածող գործատէրեր իրենց բնակարաններուն տանիքը զետեղուած արբանեակներով կը ստանան Սի. Էն. Էն.ի եւ Պի. Պի. Սի.ի պատկերասփռումները: Սակայն ճաշի ատեն անոնք իրենց ընտանիքներուն հետ գետին կը նստին եւ իրենց մատներով միս ու բրինձ կ'ուտեն, ինչպէս՝ անապատներուն մէջ բնակող պետեւիները:

Կը թուի, թէ օմանցիք հանգիստ են հին սովորութիւններու եւ արդիական կենցաղի միաձուլումով: Անոնց հանգիստին պատճառներէն մէկը այն է, որ մինչ երկիրը կ'արդիականանայ արեւմտեան ուղիներով, անդին արեւմտեան բազմաթիւ ազդեցութիւններ, ինչպէս՝ զանգուածային զբօսաշրջիկութեան առնչուած երեւոյթներ, դուրս մնացած են: Տարիներ շարունակ Օման մտնելու իրաւունք ունեցած են միայն ճարտարագէտ արեւմուտքցիներ: Օման չեն կրցած թափանցել նոյնիսկ բազմաթիւ արաբներ, մասնաւորաբար՝ Պաղեստինի եւ Յորդանանի քաղաքական տաք շրջաններէն: Փոխարէնը աշխատող աժան ձեռքի համար Օմանը ընդունած է հնդիկ, փաքիստանցի, պանկլատէշցի, սրի լանքացի եւ Ֆիլիփինցի գործաւորներ:

Օմանցիք իրենց ինքնութեան պահպանումը կը վերագրեն 1970ական տարիներու զգուշութեան, երբ նոր հարստացող Օմանը երկիր ընդունած է միայն յատուկ նպատակով այցելողներ, ինչպէս նաեւ չէ հրաժարած իր աւանդական հանդերձանքէն: Անոնք յաճախ իբրեւ օրինակ կը բերեն իրենց դրացի Քուէյթը, Պահրէյնը, Տուպայը եւ Ապու Տապին եւ զանոնք կը նկարագրեն իբրեւ բարձր շէնքերով քաղաքներ, ուր կարելի է զգալ աշխարհի մէջ որեւէ տեղ, ուր մարդիկ որեւէ հագուստ կը հագնին եւ ուշադրութիւն չեն դարձներ իրենց երեւոյթին կամ ինքնութեան:

Պատրաստեց՝ Լ. ԿԻԼԻՃԵԱՆ - ՍՐԱՊԵԱՆ

Մարզական Մարզական

ԹԻԵՐԻ ՀԱՆՐԻ՝ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻՆ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԱՍՏՂԸ

Թիերի Հանրի

Մոնաքոյի երիտասարդ մարզիկ Թիերի Հանրի սկսած է փայլիլ եւ կրնայ հասնիլ յաջողութեան գագաթը:

Հապիւ 19 գարուններ բոլորած Հանրի մեծ յոյս ունի քանի մը տարիէն գերազանցելու Մարսել Տրսային (Ա.Սէ.Միլան), Տիտիէ Տեշանը (Եուվենթուս), Էրիք Քանթոնան (Մանչ. Եուն.) եւ Տաւիտ Ժինոլան (Նիւքէսըլ): Սպանիոյ Ռէալ Մատրիտը հետաքրքրուած է այս մարզիկով, որ ընդհանրապէս իբրեւ փոխարինող դաշտ կը ներկայանար, բայց ատիկա բաւարար կ'ըլլար, որ կոլեր նշանակէ:

Մոնաքօ իր կապմին միացուց Հանրին, նկատելէ ետք անոր կարողութիւնները: Երկու տարի առաջ, ան վեց կոլ նշանակած էր Գ. դասակարգի մրցումի մը ընթացքին: 1.95 մ. հասակով Հանրի կը նմանի այլ նոր աստղի մը՝ Փաթրիք Վիէյրայի (Արսենալ):

Ֆրանսայի ազգային խումբէն ներս 21 տարեկանէն վար մարզիչ Ռէմոն Տոմենէշ մեծ հիացումով կը խօսի իր մարզիկին մասին: Նոյնպէս Մոնաքոյի մարզիչ Ժան Թիկանա, որ միշտ ալ կը փորձէ ցուցմունքներ կատարել այս մարզիկին:

«Առանձին մնալով, մրցակիցի մը առջեւ, դեռ չեմ կրնար արագ որոշում տալ եւ երբեմն կը շուարիմ», կ'ըսէ Հանրի, որ ընդհանրապէս վերջին կէս ժամը դաշտ կը ներկայանայ եւ իր արագութեամբ փոթորիկ կը ստեղծէ մրցակիցին մօտ:

Փարիզի համեստ Լէկ Իւլիս շրջանէն Մոնթէ Քարլոյի իշխանութիւնը մեկնած այս պարզ մարզիկը պահած է իր կապերը նախկին ընկերներուն հետ: «Չեմ ուզեր ինքնահաւան դառնալ: Դպրոցին մէջ փայլուն չէի: Կը յուսամ, որ իբրեւ ֆութպոլիստ պիտի կարենամ յաջողիլ»: կ'եզրակացնէ ան:

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ ՄԸ

Լիվրրփուլի խումբը պիտի կազմէ ֆութպոլի ակադեմիա մը, որ պիտի օգտագործուի երիտասարդ եւ խոստմնալից մարզիկներ պատրաստելու համար:

Աւելի քան 10 փորձի դաշտեր պիտի գործածուին այս ակադեմիային համար: Ութ տարեկանէն սկսեալ մարզիկներ պիտի մասնակցին այս ակադեմիային, որուն աշխատանքներուն ագդանշանը կը սպասուի որ տրուի, 1998 - 99 տարեշրջանին:

Տեղւոյն մարզիկներ՝ Ռոպի Ֆաուլրը, Սթիւ Մաքմանաման եւ Տոմինիք Մաթէօ մաս կը կազմեն Լիվրրփուլին:

ՆՈՐՎԵԿԻԱՅԻ ԻՎԵՐՍԸՆ՝ ԹՈԹԵՆՀԱՄԻ ԱՆԴԱՄ

Նորվեկիացի միջազգային ֆութպոլիստ Շթեֆըն Իվերսըն պիտի միանայ Անգլիոյ Թոթենհամին: Հակառակ իր կազմին՝ Ռոզընպորկի յաջողութեան, Եւրոպայի խումբերու մրցումներուն, ան նախընտրեց փոխանցուիլ բրիտանական կազմին:

20 տարեկան Իվերսըն արդէն իսկ քանի մը շաբաթ առաջ, այցելած էր Թոթենհամի եւ տեսակցած մարզիչ Ֆրանսիսի հետ:

Այլ նորվեկիացի մը՝ Էսփրն Պաարտսրն մաս կը կազմէ Թոթենհամին, իրրեւ փոխարինող բերդապահ:

Ռոզընպորկ կը փափաքի պահել Իվերսընը սակայն ըստ երեւոյթին այս վերջինը յառաջիկայ ամիսներուն Եուվենթուսի դէմ մրցելէ աւելի կը փափաքի «պտտիլ» Անգլիոյ գանագան քաղաքները:

1998Ի ՄՈՆՏԻԱԼԻ ԶՏՈՒՄԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԻՈՐՏԱՆԵԱՔՈՒ 3 ՆՈՐԵԿՆԵՐ ՄԻԱՑՈՒՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՒՄԲԻՆ

Յառաջիկայ Շաբաթ, 14 Դեկտեմբերին, 1998ի Մոնտիալի գտումի մրցումներուն գծով, Ը. խմբակին մէջ տեղի պիտի ունենայ միայն մէկ մրցում, Մակեդոնիոյ եւ Ռումանիոյ միջեւ:

Ռումանիոյ ազգային խումբի մարզիչ Անժէլ Իորտանեսքու իր կազմին միացուց երեք նորեկներ, որոնք առաջին անգամ ըլլալով կրնան դաշտ ներկայանալ այդ մրցումին:

Միջնապահ Վալենթին Սթեֆան եւ յառաջապահ Վիրգիլ Իոն (Օթելուլ Կալաթի) եւ յետսապահ Լիվիու Սիոպոթարիու (Նասիոնալ Պուքրէշ), Ռումանիոյ ախոյեանութեան մրցումներուն ընթացքին լաւ խաղարկութիւն ունեցան եւ գրաւեցին մարզիչին ուշադրութիւնը, որ ուզեց անոնց առիթ տալ, որպէսզի կրեն ազգային խումբին շապիկը:

Նշենք, թէ Նասիոնալ Պուքրէշ կը գրաւէ Ռումանիոյ Ա. դասակարգի ախոյեանութեան պարագլուխի դիրքը, իսկ Օթելուլ Կալաթի կը գրաւէ 3րդ դիրքը:

Ախոյեան Շթէուա Պուքրէշէն (որ Եւրոպայի բաժակի մրցաշարքէն դուրս մնաց անցեալ շաբաթ, գրաւելով իր խմբակին վերջին դիրքը), միայն 2 մարզիկ ունի ազգային խումբէն ներս:

Յարձակող - միջնապահ Ատրիան Իլիէ, որ վերջերս Շթէուա Պուքրէշէն միացաւ Կալաթասարայի, կախակայուած է եւ դաշտ պիտի չներկայանայ:

Ստորեւ՝ Ռումանիոյ կազմը.

ԲԵՐԴԱՊԱՀՆԵՐ.- Պոկտան Շթեւիա եւ Ֆլորէն Փրունէա:

ՅԵՏՍԱՊԱՀՆԵՐ.- Տան Փեթրեսքու, Տանիէլ Փրոտան, Անթոն Տոպոս, Քոռնէլ Փափուրա, Լիվիու Սիոպոթարիու, Թիպոր Սելիմէշ, Իուլիան Ֆիլիփեսքու:

ՄԻՋՆԱՊԱՀՆԵՐ.- Ճիորճի Հաճի, Ճիորճի Փոփեսքու, Քոնսթանթին Կալսա, Վալենթին Սթեֆան, Պասարաշ Փանտուրու, Տորինել Մունթէանու, Օվիտիու Սթինկա:

ՅԱՌԱՋԱՊԱՀՆԵՐ.- Իոան Վլատոյու, Ճիորճի Քրաիովէանու, Իոնել Տանտիուլեսքու եւ Վիրգիլ Իոն:

Թ. ԽՄԲԱԿԷՆ, Հիւսիսային Իրլանտա, Պելֆասթի մէջ պիտի հիւրընկալէ Ալպանիան:

Այս խմբակին մէջ տեղի պիտի ունենայ երկրորդ մրցումը՝ Փորթուգալիա եւ Գերմանիոյ միջեւ: Խմբակին մաս կը կազմէն նաեւ Հայաստան եւ Ուքրանիա:

Ստորեւ՝ Հիւսիսային Իրլանտայի կազմը.

Ռայթ (Ռիտինկ), Ֆեթիս (Նոթինկհամ Ֆորէսթ), Ուորթինկթրն եւ Մաքմահոն (Սթոք), Ռոկրն (Միլուոլ), Կիլեսփի (Նիւքէսըլ), Հիւզ Տուոի եւ Ռոլրնտ (Ուէսթ Համ), Լենրն եւ Հիլ (Լայսթրը), Լոմաս (Մանչեսթրը Սիթի), Թէկերթ (Պոլթրն), Հանթրը (Ռիտինկ), Կրէյ (Նանսի), Հրրլոք (Սուինտրն), Կրիֆին (Սէնթ Ճոնսթրն), Մորս (Արսենալ) եւ Նոլրն (Շեֆիլտ Ուենկզտէյ):

1997Ի «ՖՈՐՄԻՒԼԱ 1»Ը ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ ՄԵԼՊՈՒՌՆԷՆ

Յառաջիկայ տարի, Մարտ 9ին, Աւստրալիայէն (Մելպուռն) պիտի սկսի 1997ի «Ֆորմիւլա 1»ի Կրան Փրիզ: Առաջին անգամ ըլլալով, յառաջիկայ տարի 17 շրջավազքով տեղի պիտի ունենայ աշխարհի ախոյեանութիւնը, որ վերջ պիտի գտնէ Հոկտեմբեր 26ին, Փորթուգալի մէջ (Էսթորիլ):

Յառաջիկայ տարի, այս մրցաշարքը մէկ Կրան Փրի աւելի պիտի ունենայ եւ պիտի ընդգրկէ նաեւ Աւստրիոյ շրջավազքը, որ վերջին անգամ «Ֆորմիւլա» 1ի» ցանկին վրայ էր 1987ին:

Ստորեւ՝ Կրան Փրիզի վայրերն ու թուականները.

Մարտ 9	- Աւստրալիա (Մելպուռն)
Մարտ 30	-Պրազիլիա (Սան Փաուլօ)
Ապրիլ 13	-Արժանթին (Պուէնոս Այրէս)
Ապրիլ 27	-Սան Մարինօ (Իմոլա)
Մայիս 11	-Մոնաքօ (Մոնաքօ)
Մայիս 25	- Սպանիա (Պարսելոնա)
Յունիս 15	- Քանատա (Մոնթրէալ)
Յունիս 29	-Ֆրանսա (Մակնի - Քուրս)
Յուլիս 13	-Բրիտանիա (Սիլվըրսթոն)
Յուլիս 27	-Գերմանիա (Հոքընհայմ)
Օգոստոս 10	- Հունգարիա (Պուտափէշթ)
Օգոստոս 24	- Պելճիքա (Սփա - Ֆրանքորշան)
Սեպտեմբեր 7	- Իտալիա (Մոնզա)
Սեպտեմբեր 21	- Աւստրիա (Զելթուէկ)
Սեպտեմբեր 28	- Եւրոպա (Նէօրպըրկրինկ)
Հոկտեմբեր 12	- Ճափոն (Սուզուքա)
Հոկտեմբեր 26	- Փորթուգալ (Էսթորիլ)

ՎԱԼՏԱՆՕ Կ'ՈՒԶԷ ՌՈՄԱՐԻՈՆ

Ռոմարիօ

Ըստ սպանական մամուլին, պրազիլիացի յառաջապահ Ռոմարիոյի Վալենսիա վերադարձը կը թուի բլլալ շատ հաւանական, մանաւանդ Խորխէ Վալտանոյի մարզիչ նշանակուելէն հետք:

«Մենք, մարզիչին պիտի տանք այն՝ ինչ որ կ'ուզէ: Ներկայիս ան կ'ուզէ Ռոմարիոն, որ արդէն իսկ խումբին կը պատկանի», կ'ըսէ Վալենսիայի նախագահը՝ Փաքօ Ռոմինկ:

Ռոմարիօ այս եղանակի սկիզբը հեռացաւ Վալենսիայէն, մարզիչ Լուիս Արակոնէսի հետ հարց ունենալէ ետք: Արակոնէս երկու շաբաթ առաջ հրաժարեցաւ:

Ներկայիս, Ռոմարիօ Ֆլամենկոյի փոխ տրուած է:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՎԱՀԷ ՍԷԹԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՁԵՐ ԲՈԼՈՐ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԼԱՒՈՐԱԿ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ ԱՐԱԳ ՅԱՆՁՆՈՒՄ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՏՊԱՐԱՆ ՁԵՐ ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՍՑԷՆ

ՀԵՌ. 583030 ԵՒ 260329

ԿՐԵՄԻՕ ԳՐԵԹԷ ՀԱՍԱՒ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆԻ

Պրազիլիոյ Կրեմիոն գրեթէ ապահոված է ֆութպոլի ախոյեանութեան աւարտականի իր տոմսը. կիսաւարտականին, մրցակիցին դաշտին վրայ, յաղթելէ ետք Կոյասին 3 - 1 արդիւնքով:

Լատին Ամերիկայի 1995ի ախոյեանը դարձի մրցումը պիտի կատարէ իր դաշտին վրայ: Փարակուէյցի յետսապահ Ֆրանսիսքօ Արսէ 30 մեթր հեռաւորութենէն «ռումբ» մը արձակեց Կոյասի բերդէն ներս: Էմերսոն նշանակեց երկրորդ կոլը, ապա Փաուլօ Նունէշ երրորդ կոլը: Էվանտրօ նշանակեց Կոյասի միակ կոլը: Կոյաս քաղաքի այս համեստ կազմը չէ կրցած ախոյեանութեան տիրանալ եւ դժուար թէ դարձի մրցումին պարտութեան մատնէ իր մրցակիցը:

Կիսաւարտականի միւս մրցումին, Փորթուկեսա 1 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Աթլեթիքօ Մինէյրոն, որ տասը մարզիկով աւարտեց մրցումը, կորսնցընելէ ետք կարմիր քարտ ստացած յետսապահ Փաուլօ Ռոպերթոն: Փոխարինող մարզիչ Ալեքս Ալվէս նշանակեց մրցումին միակ կոլը, Ուտրիկոյի մէկ գեղեցիկ փոխանցումին վրայ:

«ՀԱՄԱԴԱՇՆԱԿՑԱՅԻՆ» ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻՆ՝

ՉԵԽԻԱ ՊԻՏԻ ՓՈԽԱՐԻՆԷ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

Եու. Է. Էֆ. Ա.ի նախագահ Լենարթ Եոհանսըն անցեալ շաբաթ յայտնեց թէ յառաջիկայ տարի, Ակուտական Արաբիոյ մէջ տեղի ունեցնալիք «Համադաշնակցային» բաժակի մրցաշարքին, Եւրոպայի ախոյեան Գերմանիոյ փոխարէն, փոխ ախոյեանը՝ Չեխիա պիտի մասնակցի ութանդամ մրցաշարքին:

Գերմանիա մերժեց իրեն ուղղուած հրաւէրը, յայտնելով, թէ ազգային խումբին լաւագոյն մարզիկները տրամադրելի չեն:

Չեխիա յառաջիկայ տարի Դեկտեմբեր 12էն 21 տեղի ունենալիք մրցաշարքին իր մասնակցութիւնը պիտի բերէ մնացեալ եօթը երկիրներու ազգային խումբերուն հետ:

Եօթը խումբերն են.-

Ափրիկէի ախոյեան Հարաւային Ափրիկէ, Ովկիանիոյ ախոյեան Աւստրալիա, Հարաւային Ամերիկայի ախոյեան Ուրուկուէյ, Կեդրոնական եւ Հիւսիսային Ամերիկայի ախոյեան Մեքսիքա, աշխարհի ախոյեան Պրազիլիա, Ասիոյ ախոյեան, որ ցարդ անորոշ է եւ վերջապէս հիւրընկալ երկիրը՝ Ակուտական Արաբիա:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲԱԺԱԿՆԵՐՈՒ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ ՄԻՒՆԻԽԻ ԵՒ ՌՈԹԵՐՏԱՄԻ ՄԷՋ

Յառաջիկայ Մայիս 28ին, Միւնիխի Ողիմպիական դաշտին վրայ տեղի պիտի ունենայ Եւրոպայի բաժակի մրցաշարքի աւարտական մրցումը, յայտնեց Եու.Էֆ.Ա.ի նախագահ Լենարթ Եոհանսըն:

Վերջին անգամ Միւնիխի մէջ 1993ին տեղի ունեցած էր Եւրոպայի բաժակի մրցաշարքի աւարտականը եւ Մարսէյ եղած էր ֆրանսական առաջին ակումբը, որ շահած էր բաժակը, պարտութեան մատնելէ ետք Ա.Սէ.Միլանը (1 - 0):

Նախապէս, 1979ին, այդ դաշտին վրայ, տեղի ունեցած էր Եւրոպայի բաժակի մրցաշարքի աւարտական մրցումը, երբ Նոթինկհամ Ֆորէսթ 1 - 0 արդիւնքով պարտութեան մատնած էր Մալմոն:

Ֆէյէնուրտի դաշտին վրայ տեղի պիտի ունենայ բաժակակիր խումբերու բաժակի մրցաշարքի աւարտական մրցումը, յառաջիկայ Մայիս 14ին:

Այդ դաշտին վրայ նախապէս 5 անգամ տեղի ունեցած են բաժակի այս մրցաշարքի աւարտականները, վերջինը՝ 1991ին, երբ Մանչեսթրը Եունայթըտ պարտութեան մատնեց Պարսելոնան:

ՍԹՈՅԻՉՔՈՎ ՊԻՏԻ ՉԿԱՐԵՆԱՅ ԿՐԵԼ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՇԱՊԻԿԸ

Պարսելոնայի յառաջապահ Հրիսթօ Սթոյիչքով դուրս մնաց Պուլկարիոյ ազգային խումբէն, վիրաւորուած ըլլալուն պատճառով:

Մկան մը վնասած ըլլալով, Սթոյիչքով պիտի չկարենայ մասնակցիլ 14 Դեկտեմբերին, Կիպրոսի դէմ, Մոնտիալի գտումի մրցումին:

Ան պիտի փոխարինուի Լիուպոսլաւ Փենեւով, որ նախկին մարզիչ Տիմիթար Փենեւի ազգականն է: Պուլկարիա ցարդ երկու մրցում կատարած է, առաջինին պարտուած է Իսրայէլէն, իսկ երկրորդին յաղթած՝ Լիւքսեմպուրկի:

Մարզական

ԼԻԲԱՆԱՆ - ՎՐԱՍՏԱՆ 3-2

Լիբանանի ազգային խումբը երէկ, Պուրճ Համուտի դաշտին վրայ 3-2 արդիւնքով դարձեալ պարտութեան մատնեց Վրաստանը: Մրցումը համեմատաբար աւելի լաւ էր Հինգշաբթի օրուան նոյն խումբերուն միջեւ ճակատումէն եւ իրաւարարը աւելի արդար էր:

Մրցումին առաջին 27 վայրկեանները եղան տաք եւ նշանակուեցան 5 կոլերը: Ճիորճի Կախոքիձէ 13րդ վայրկեանին բացաւ մրցումին հաշիւը: 2 վայրկեան ետք, Հ.Մ.Ը.Մ.ի ռմբարկու Վարդան փեհլաբի մը շահեցաւ: Կոլը նշանակեց Հասան Այուպ: 23րդ վայրկեանին, Ժամալ Թահա արդիւնքը բարձրացուց 2-1ի, բայց վայրկեան մը ետք, Լեւան Ցքիթիշվիլի նշանակեց հաւասարութեան կոլը: 3 վայրկեան ետք, Վարդան անկարելի անկիւնէ մը հարուածեց դէպի բերդ, խաղի բերելէ ետք վրացի բերդապահը: Վրացի 2 յետսապահներ ոչինչ կրցան ընել Վարդանի հարուածին դէմ, այլ պարզապէս անոր հարուածը զետեղեցին բերդէն ներս...:

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ...

3

1996-97 ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ՍԿԻԶԲ

Ընթացիկ տարեշրջանը սկսած է 14 Հոկտեմբերէն ի վեր ու կը շարունակուի կանոնաւոր կերպով:

Կը տրուին հինգ դասընթացներ.

Ահուրմի հոգեբանութիւն, գործնական մանկավարժութիւն, հայերէնի դասաւանդումի կերպ, կրօնի դասաւանդումի կերպ եւ ձեռային աշխատանք: *Առաջին երկու նիւթերուն կը հետեւին բոլոր ուսանողուհիները. յաջորդ երկուքին՝ նախակրթարանի բաժնին ուսանողուհիները, եւ վերջինին՝ մանկապարտէզի բաժնին ուսանողուհիները:*

Նախակրթարանի բաժինը ունի 2 ուսանողուհի, իսկ մանկապարտէզինը՝ 28: 8 ուսանողուհիներ կը հետեւին միաժամանակ 2 բաժիններուն: 3 ուսանողուհիներ կը դասաւանդեն ազգային վարժարանի մը մէջ եւ կ'օգտուին Ազգային Իշխանութեան Ուսումնական Խորհուրդի կրթաթոշակէն:

Միայն այս ձեւով չէ որ Ուսումնական Խորհուրդը կը գործակցի Խաչեր Գալուստեան Կեդրոնին հետ: Միասնաբար կազմակերպուած են արդէն զոյգ դասախօսութիւններ՝ սկսնակ ուսուցիչներու համար եւ ծրագրուած է սեմինար մը՝ նուիրուած հայերէնի, հայոց պատմութեան եւ կրօնի դասաւանդումի կերպերուն:

Հետաքրքրական նորութիւն մը՝ բազմացած են անձերը, որոնք ուսուցչուհի չեն եւ չեն ծրագրեր բլլալ, բայց կ'ուզեն հետեւիլ մանկավարժական կազմաւորումի: Անոնք 5 հոգի են այս տարի եւ ամենայն կանոնաւորութեամբ կը հետեւին դասերուն:

ՏԱՍՆԱՄԵԱԿ

Խաչեր Գալուստեան Մանկավարժական Կեդրոնը սկսած է գործել 2 Նոյեմբեր 1987ին: Ներկայ տարեշրջանը տասնամեակն է անոր հիմնումին:

Այս առիթով պիտի իրագործուին կարգ մը միջոցառումներ.

Հրատարակում տասնամեակի հատորի մը, որուն մէջ, ուրիշ բաներու կարգին, պիտի տրուի պատկերազարդ ցանկը 10 տարուան շրջանաւարտներուն:

Կազմակերպում վկայականներու բաշխումի արտասովոր հանդիսութեան մը, որուն ընթացքին անցած տարուան եւ այս տարուան շրջանաւարտուհիները պիտի ստանան իրենց վկայականները:

Քննարկում հեռանկարային ծրագիրներու, որոնց նպատակն է նախագծել Կեդրոնի գործունէութիւնը յառաջիկայ տարիներուն:

Խաչեր Գալուստեան Հիմնադրամի Յանձնախումբի միօրեայ ժողովը, որ պիտի գումարուի շուտով, բացառիկ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ այս տեսակէտէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՔՈԼԷԺ

ԿԱՂԱՆԴԻ ՊԱԶԱՐ

Կը վաճառուին Կաղանդի յատուկ զարդեր, զարդարուն մոմեր եւ սեղանի յատուկ այլ զարդեր, Կաղանդի յատուկ սեղանի ծածկոցներ, *շոքոլա*, մրգեղէն, այլական տեսակի նուէրներ եւ խաղալիկներ:

Տեղի կ'ունենայ Ազգ. Սիրան Մանուկեան սրահին մէջ,

Կիրակի, 15 Դեկտեմբերէն Ուրբաթ, 27 Դեկտեմբեր 1996: Պազարը բաց է ամէն օր (բացի 25 Դեկտեմբերէն) ժամը 11էն 18:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «ԿՈՄԻՏԱՍ» ՍԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1996:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

●Տիկին Վարսենիկ Թիւթիւնճեան եւ զաւակունք շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նուիրատուութեամբ եւ թղթակցութեամբ մասնակից եղան իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝ ԶԱՒԷՆ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆԻ մահուան սուգին:

●Շահինեան եւ Պալանցեան ընտանիքներ շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, այցելութեամբ եւ նուիրատուութեամբ մասնակից եղան իրենց մօր, մեծ մօր, զոքանչին՝ ՀԱՅԿՈՒՀԻ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ մահուան սուգին:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒԹԲՈԼ

ՊԱՅԷՐՆ Ա. ԴԻՐՔԸ ԳՐԱՒԵՑ ՌԷԱԼ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆԵՑ ՊԱՐՍԵԼՈՆԱՆ

Անգլիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան 16րդ հանգրուանի մրցումները, պարագլուխի դիրքը գրաւող Արսենալ հագիւ փրկուեցաւ իր դաշտին վրայ Տերպիէն պարտութենէ մը, երբ Ֆրանսացի Փաթրիք Վիէյրա փրկեց «ռմբաձիգ»ներուն պատիւը, նշանակելով հաւասարութեան կոլը:

Թոնի Խտրմզ նշանակեց Արսենալի առաջին կոլը իսկ Սթարիճ եւ Փաուլլ՝ Տերպիի 2 կոլերը:

Լիվրրփուլ իր դաշտին վրայ 1-0 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց Շեֆիլտ Ունենտէյէն: Կի Ուիթինկհամ 22րդ վայրկեանին նշանակեց մրցումին միակ կոլը:

Ուիմպլտրն գրաւեց Բ. դիրքը, Սանտըրլէնտի դաշտէն 3-1 արդիւնքով յաղթական վերադառնալէ ետք: Էֆան Էքոքու (2) եւ Տին Հոլտսուրթ նշանակեցին Ուիմպլտրնի կոլերը:

Ասթոն Վիլա գրաւեց 4րդ դիրքը, պարտութեան մատնելէ ետք Սաութհէմբթընը, այս վերջինին դաշտին վրայ: Էնտի Թաունկրնտ նշանակեց մրցումին միակ կոլը:

Մանչէսթրը Եունայթտ 2-2 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրեց Ուէսթ Համի դաշտին վրայ: Սոլսքիար եւ Պեքհամ նշանակեցին «կարմիր սատանաներ»ուն 2 կոլերը: Ռումանացի Ռատուչոյու եւ Ճուլիրն Տիքս նշանակեցին Ուէսթ Համի պատասխան կոլերը:

Ստորեւ արդիւնքները.-

Արսենալ - Տերպի	2-2
Զելսի - Էվըրթըն	2-2
Քուիմզ Փարք Ռենջրս - Նոթինկհամ	1-2
Լայսթըր - Պլէքպըրն	1-1
Լիվըրփուլ - Շեֆիլտ Ունենտէյ	0-1
Միտըլզպորո - Լիտ	0-0
Սաութհէմբթըն - Ասթոն Վիլա	0-1
Սանտըրլէնտ - Ուիմպլտըն	1-3
Ուէսթ Համ - Մանչ. Եուն.	2-2

ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ

	ԿԷՏ
1. Արսենալ	35 (34-16)
2. Ուիմպլտըն	31 (29-17)
3. Լիվըրփուլ	31 (26-14)
4. Ասթոն Վիլա	30 (22-15)
5. Նիւքէսլ	29 (26-17)
.....	
18. Սաութհէմբթըն	13 (24-32)
19. Քովենթրի	10 (10-23)
20. Նոր. Ֆորէսթ	9 (12-25)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ ախոյեանութեան 17րդ հանգրուանի մրցումները շարունակուեցան Շաբաթ օր եւ ձմեռնային արձակուրդի սկիզբէն առաջ, Պայէրն Միւնիխ յաջողեցաւ գրաւել պարագլուխի դիրքը: Ան մինչեւ 15 Փետրուար պիտի մնայ այդ դիրքին վրայ, գոր խլեց Պայէր Լեւերքուզընէն, որ օր մը առաջ 2-2 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրած էր:

Եուրկրն Քլինսմանի 51րդ վայրկեանի կոլը ապահովեց Պայէրնի յաղթանակը՝ Մէօնշընկլատպախի վրայ: Ան 2 կէտով գերազանցեց Տորթմունտն ու Լեւերքուզընը:

Տորթմունտ բարձրացաւ 2րդ դիրքի, 3-1 արդիւնքով յաղթական վերադառնալէ ետք Ֆ. Ք. Քէօլնի դաշտէն: Հերլիշ (2) եւ Ցորք նշանակեցին Տորթմունտի կոլերը:

Շթութկարթ անակնկալ պարտութիւն մը կրեց Արմինիա Պիլրֆէլտէն 2-0 արդիւնքով: Պրայթ Քրէօց եւ Ռէյնա նշանակեցին Պիլրֆէլտի 2 կոլերը:

Ստորեւ՝ դասաւորումը.

Համպուրկ - Ֆորթունա Տիւսըլտորֆ	2-1
Տուիզպուրկ - Զանքթ Փաուլի	1-0
Պայէրն Միւնիխ - Մէօնշընկլատպախ	1-0
Ֆ. Ք. Քէօլն - Տորթմունտ	1-3

ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ

	ԿԷՏ
1. Պայէրն Միւնիխ	36 (27-14)
2. Տորթմունտ	34 (36-18)
3. Լեւերքուզընի	34 (38-22)
4. Շթութկարթ	31 (39-19)
5. Քարլսրուհէ	28 (30-20)
.....	
16. Հանգա Ռոսթոք	15 (19-26)
17. Մէօնշընկլատպախ	15 (12-23)
18. Ֆրայպուրկ	13 (20-40)

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիոյ եւ Եւրոպայի այս շաբթուան ամէնէն հետաքրքրական մրցումը տեղի ունեցաւ Շաբաթ գիշեր, երբ Ռէալ Մատրիտ իր «Սանթիակօ Պեռնապէօ» մարգագաշտին վրայ հիւրընկալեց Պարսելոնան:

Ռէալ Մատրիտ ոչ միայն յաջողեցաւ պարտութեան մատնել Պարսելոնան (2-0) եւ 4 կէտով հեռանալ անկէ, այլ յաջողեցաւ «մարել» Պարսելոնայի յառաջապահ Ռոնալտոյի (Պրազիլիա) աստղը:

Ռէալի «պալքանեան» յառաջապահ զոյգը՝ Տաւոր Սիւքէր (Խրուաթիա) եւ Փրետրակ Միաթովիչ (Մոնթենեկրօ) նշանակեցին 2 կոլերը:

Ռէալ Մատրիտ 70 վայրկեան լաւ խաղցաւ, իսկ Պարսելոնա՝ միայն 20 վայրկեան: «Պարսա» 2 անգամ գնդակը դպցուց Ռէալի բերդի սիւնին:

24րդ վայրկեանին, Ռոպերթօ Քարլոսի ազատ հարուածին վրայ, Սիւքէր նշանակեց մրցումին առաջին կոլը: Քանի մը վայրկեան առաջ, Նատալկորսը նցուցած էր Պարսելոնայի ի նպաստ կոլի մը առիթ, բայց Ռէալի յետսապահ Վիքթոր Սանչէս (20 տարեկան) գիծին վրայէն գսպեց գնդակը: Ան աւելի ուշ առիթ մը ալ գսպեց գիծին վրայէն, երբ հոլանտացի Քլէրընս Սիտորֆ (Ռէալ Մատրիտ) գլխու հարուածով մը սխալմամբ ինքն իր բերդէն ներս պիտի նշանակէր:

48րդ վայրկեանին, Սիտորֆի մէկ գեղեցիկ փոխանցումէն ետք, Միաթովիչ նշանակեց Ռէալի 2րդ կոլը, ուրախացնելով 110 հազար ներկաներուն մեծ մասը: 61րդ վայրկեանին, Նատալի գլխու հարուածը գսպուեցաւ Ռէալի բերդին սիւնին կողմէ եւ հասաւ Ռոնալտոյի, որ առանձին էր Ռէալի բերդին առջեւ, բայց չկրցաւ տիրապետել գնդակին: 69րդ վայրկեանին Ռէալի նախկին մարգիկներէն՝ Լուիս Էնրիքէ Մարթինէսի տապըլ-քիքը գսպուեցաւ գերմանացի Պոտօ Իլկնէրի բերդի ուղղահայեաց սիւնին կողմէ:

Ռէալի մարզիչ Ֆապիօ Քափելօ յայտնեց, թէ թաքթիքի իմաստով, Ռէալ անսխալ խաղարկութիւն ունեցաւ, մինչ խումբին նախագահը՝ Լորենսօ Սանս յայտնեց, թէ պէտք չէ ուրախանալ այս յաղթանակով, որովհետեւ ան չ'որոշէր ախոյեանը: Սիւքէր իր կարգին յայտնեց, թէ ան միշտ ալ նախապէս մաս կը կազմէր Սեւիլայի:

Ստորեւ՝ 16րդ հանգրուանի մրցումներուն թերթիք արդիւնքները.

Տեփորթիւօ Քորունա - Վալենսիա	1-0
Սելթա Վիկօ - Սփորթինկ Խիխոն	2-1
Էսթրիմատուրա - Վայատոլիտ	1-1
Աթլ. Պիլպաօ - Աթլ. Մատրիտ	1-1
Պեթիս - Լոկրոնէս	5-1
Ռայօ Վայեքանօ - Քոմփոսթելա	0-1
Ռեալ Օվիեդո - Թեներիֆէ	1-3
Էսփանիոլ - Սարակոսա	3-0
Ռասինկ Սանթանտեր - Ռեալ Սոսիետատ	1-2

ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ

	ԿԷՏ
1. Ռեալ Մատրիտ	38 (32-12)
2. Տեփորթիւօ	36 (24-7)
3. Պարսելոնա	34 (46-21)
4. Ռեալ Պետիս	32 (33-14)
5. Աթլ. Մատրիտ	28 (27-18)

ՄԱՀԱԶԴ

Տիար Նուպար Մուրատեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Մելքոն Մուրատեան եւ զաւակունք
Տիար Պետրոս Պոյաճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Կարապետ Պոյաճեան եւ զաւակը
Տիկին Երջանուհի Գրիգորեան եւ զաւակունք
Տիկին Հերմինէ Մալաթճալեան եւ զաւակունք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց հարազատին՝

ՀՌԻՓՍԻՄԷ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ ՊՈՅԱՃԵԱՆ, Ալեքսանտրէթ, 1905ին)

մահը, որ պատահեցաւ Կիրակի, 8 Դեկտեմբեր 1996, առաւօտեան ժամը 6ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ նոյն օրը, կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատան մատրան մէջ:

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագր:

●Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին զաւկին՝ տիար Մելքոն Մուրատեանի բնակարանը, Մրգհէր, Սարգիս Լուսարարեան շէնք, 2րդ յարկ, Երկուշաբթի 9, Երեքշաբթի 10 եւ Չորեքշաբթի 11 Դեկտեմբերին:

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՆՉԱԿԱՆ ՍԵՐՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵԿՈՆԵՐՈՒՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Քրիստոնէական Դաստիարակութեան Բաժանմունքը խոր գոհունակութեամբ եւ հաճոյքով կը ծանուցանէ, թէ յառաջիկայ 1997 տարուան Յունուար ամսուն 8ին, Չորեքշաբթի օր, երեկոյեան ժամը 8ին, տեղի պիտի ունենայ բացումը յառաջիկայ տարեշրջանի դասընթացքին:

Այս տարեշրջանը նուիրուած պիտի ըլլայ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐՔԻՆ սերտողութեան: Սերտողութիւնները տեղի պիտի ունենան շաբաթը մէկ անգամ, միշտ Չորեքշաբթի օրերը, երեկոյեան ժամը 8ին, Կաթողիկոսարանի սեղանատան մէջ:

Սիրով կը հրաւիրենք մեր Դասընթացքին ծանօթ հարազատները եւ բոլոր հետաքրքրուող հայորդիները, որ գան ու մասնակցին Աստուածաշունչի ճանաչման նուիրուած այս շատ հետաքրքրական ու հարստացուցիչ երեկոներուն:

ՎԱՐԻՉ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԻ

ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆ ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆ

ՀԱՐՅԱԶՐՈՅՑ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆԻ ՀԵՏ

Այսօր, կէսօրուան ժամը 12ին:

Haigazian University College

Cordially invites you to a lecture, entitled
The Monetary Policy of the Central Bank and its Impact on the Lebanese Economy
by
Dr. Haroutiune Samuelian
Vice Governor of the Central Bank

On Thursday, December 12, 1996, at 5:00 p.m. at the Assembly Hall of Haigazian University College, Jeitawi campus.

Լ.Օ.ԽԱՉԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԶԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ

Նիւթ՝
ՆԵՐԿԱՅ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԱՆՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

Զեկուցողներ՝

Պրն. ԿԱՐՕ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՏԻԿԻՆ ՍՕՍԷ ՃԻՆՊԱՇԵԱՆ
ՏԻԿԻՆ ՆԱՆՈՐ ՍԷՖԻԼԵԱՆ

Համադրող՝
Օր. ՍԵԴԱ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Տեղի կ'ունենայ Հինգշաբթի, 12 Դեկտեմբեր 1996, առաւօտեան ժամը 10ին, «Ա. Պուլղուրճեան» Ընկերա-Բժշկական Կեդրոնի «Թնճուկեան» սրահին մէջ:

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Լիտիա Արզումանեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Գարրիէլ Արզումանեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Մկրտիչ Արզումանեան
Տէր եւ տիկին Անդրանիկ Փալթայեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Վահան Պէրպէրեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Յակոբ Գալֆայեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Յարութիւն Թորոսեան եւ զաւակունք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, հօր, հօրեղբօր եւ հարազատին՝

ԴԱՆԻԷԼ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Հինգշաբթի, 5 Դեկտեմբեր 1996, սրտի կաթուածի հետեւանքով:

Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 8 Դեկտեմբեր, կէսօրէ ետք ժամը 1.30ին, Նոր Մարաշի Ս. Քառասնից Մանկանց եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատունը:

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագր:

●Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Ռաուտա:

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Յովհաննէս Ադամեան եւ զաւակունք
Տիկին Ռահել Ադամեան եւ զաւակունք
Տիար Սողոմոն Ադամեան
Տէր եւ տիկին Ստեփան Փանոսեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Վահէ Փանոսեան եւ զաւակունք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց քրոջ, հօրաքրոջ եւ հարազատին՝

ՍԻՐԱՐՓԻ ԱԴԱՄԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ Քեսապ, 1931ին)

մահը, որ պատահեցաւ Ուրբաթ, 6 Դեկտեմբեր 1996, կէսօրէ ետք ժամը 1ին, իր բնակարանին մէջ, սրտի կաթուածի հետեւանքով:

Թաղման պաշտամունքը տեղի պիտի ունենայ այսօր՝ Շաբաթ, 7 Դեկտեմբեր, կէսօրէ ետք ժամը 1ին, Նոր Մարաշի Հայ Աւետարանական եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Պուրճ Համուտի Հայ Աւետարանական գերեզմանատունը:

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագր:

●Յաւակցութիւնները պիտի ընդունուին հանգուցեալին եղբօր՝ Յովհաննէս Ադամեանի բնակարանը, Շաբաթ 8 եւ Կիրակի 9 Դեկտեմբերին:

ՆՈՊԷԼԵԱՆ ԴԱՓՆԵԿԻՐ ՇԷՅՄԸՍ ՀԻՆԻԻ ԵԼՈՅԹԸ...

5

բանաստեղծութիւնները, բոլորն ալ՝ Տիանա Տէր Յովհաննէսեանի թարգմանութիւնները:

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ ամերիկացի երիտասարդ բանաստեղծ եւ հանրածանօթ «Փուլիցըր» գրական մրցանակին արժանացած Ճէյմս Թէյթ, որ ասմունքեց իր անձնական ստեղծագործութիւնները:

Երեկոյի վերջաւորութեան իր ասմունքներով ելոյթ ունեցաւ 1995ի Նոպէլեան գրական մրցանակակիր, «Իրլանտական Գրականութեան Տանթէ»ն՝ բանաստեղծ Շէյմըս Հինի, որուն ստեղծագործութիւնները կը յատկանշուին դասական պատմութեանց եւ իր կողմէ ստեղծուած դիւցաներգութիւններու միաձուլումով, որոնց ընդմէջէն ծնունդ կ՚առնեն Հինիի բանաստեղծութիւններու առասպելատիպ կերպարները:

Հինիի գործերէն են՝ «Հոգիի Սահմանը», «Մուտք Դէպի Խաւար», «Հիւսիս», «Բնապաշտի Մը Մահը» եւայլն: Հինի կը դասաւանդէ Հարվըրտ համալսարանին մէջ եւ անդամ է Իրլանդայի Արուեստի Ակադեմիային:

Հինիի ելոյթով իր աւարտին հասաւ այս հայանպաստ ձեռնարկը, որմէ ետք Տիանա Տէր Յովհաննէսեանի եւ Քրիսթաֆըր Լայտընի շուրջ հաւաքուած ուսանողները երկար ատեն մտիկ կ՚ընէին ժողովուրդի մը պատմութիւնը:

ԻՍԿ ՄԱՐԴԸ ԿԱՐՈ՞Ղ ԷՐ ՍՏԵՂԾԵԼ ԱՅԴ

5

լին, որի արշաւախումբը պեղել էր հին շումերական Ուր քաղաքը, տիղմի հաստ շերտի տակ, որը ամենայն հաւանականութեամբ առաջացել էր աւերիչ ջրհեղեղի հետեւանքով, յայտնաբերեց գանձեր՝ ոսկէ եւ արծաթէ սկահակներ, մարգարտագարդ հմայիներ, արծնապակի եւ խճանկար: Գտնուած գանձերի մէջ էր նաեւ հին շումերական աստուածուհի Նին-Խուրսագի տաճարից մի մարգարիտ: Մարգարտահիկի վրայ յայտնաբերուած մանրիկ գրութիւնն ասում էր այն մասին, որ դա արուել է դեռեւս «անդրջրհեղեղեան» դարաշրջանում:

Ուր քաղաքի գերեզմանոցներն ու դամբարաններն այնպիսի խոր հնութեան են, որ ի սպառ ջնջուել են այդ քաղաքը բնակեցնող հետագայ սերունդների յիշողութիւնից: Դա հաստատւում է նրանով, որ գերեզմանափոսերը ծածկուած էին տարբեր դարաշրջանների պատկանող աւերակների մի քանի շերտով:

Շումերների գիտատեխնիկական նուաճումները աւելի են ապշեցնում, քան նրանց բարձր մշակոյթը: Շումերներն արդէն աստղաբաշխական թուերով գործառնութիւններ էին կատարում: Նրանք յօրինել են սեպագրութիւնը, ստեղծել են հիանալի ոռոգիչ սիստեմ, կառուցել են կոթողային շինութիւններ: Ապշեցուցիչ են նրանց յաջողութիւնները բժշկութեան, իրաւունքի եւ աստղագիտութեան բնագաւառներում:

Շումերները պաշտում էին աստուածների, որոնք «ինչ-որ ժամանակ աստղերից Երկիր էին իջել», որպէսզի մարդկանց հաղորդեն իրենց արուեստն ու գիտելիքները: Ուստի աստծու առջեւ նրանք աստղանիշ էին դնում եւ կանգնեցնում էին վեր խոյացող աստիճանաձեւ աշտարակներ: Հէնց այդպիսին է եղել շումերների հնագոյն մայրաքաղաք Ուրուկի Սպիտակ տաճարը, որը կառուցուած էր բարձր քարէ դարատափի վրայ:

Դատելով պատմական յուշարձաններից, շումերների պետութիւնը գոյութիւն է ունեցել մէկուկէս հազարամեակ: Եւ նոյնիսկ այն բանից յետոյ, երբ նա յաղթուելով միւս ժողովուրդներից, դադարել է գոյութիւն ունենալուց, շումերների մշակոյթը դեռ երկար, ինչպէս մի պայծառ ասուպ, լուսաւորել է մարդկութեան ուղին: Նրա ազդեցութիւնը կրել են հետագայ բոլոր դարաշրջանները:

Դժուար է հասկանալ, թէ ընդ հանրապէս ինչպէս կարող էր երեւան գալ այդպիսի կերպարանցութիւն: Ակամայ այն տպաւորութիւնն է ստացւում, որ որոշակի նախապատմական ժամանակաշրջանում շումերների՝ սկզբում հաւասարաչափ զարգացման մէջ տեղի է ունեցել ինչ-որ ոստիւն: Բայց որտեղի՞ց եւ ումի՞ց է այն բխել:

Մարդկութեան հնագոյն գրական յուշարձանում՝ շումերների Կիլկամէշ դիւցազնավէպում, ասւում է, որ Ուրուկա կիլկամէշ թագաւորը մի անգամ արշաւում է «մայրիների անտառների երկիրը»: Բայց չէ՞ որ դա հէնց այն երկիրն է, որին մենք այժմ Լիբանան ենք կոչում: Այսուամենայնիւ, դա ապացուցում է, որ Ք. Ա. 3րդ հազարամեակում շումերները ոտք են դրել Սուրիա:

Նրանք այնտեղ չեն հանդիպել արդեօք անդրերկրրեայ հետագօտողների եւ տիեզերագնացների, որոնք ինչ-ինչ պատճառներով, մեզ անյայտ տիեզերական միջոցներով ստեղծել են այդ վիթխարի քարէ վերանդաները: Գուցէ դրանք ծառայել են որպէս հրթիռների ելակէտային հրապարակներ: Որեւէ չափում տեղի չի՞ ունեցել արդեօք մարդկանց եւ այլ մոլորակից եկածների միջեւ, եթէ ի հարկէ որեւէ չափում հնարաւոր է այդքան տարբեր աշխարհների բնակիչների միջեւ: Այդ ժամանակ մարդիկ չէ՞ն ընկալել արդեօք այն ժամանակուայ իրենց մտաւոր զարգացողութեան համեմատ, «աստուածների» առաքած նշանները, այն «աստուածների», որոնք «երկնքից իջել էին նրանց ուսուցիչները դառնալու համար»:

Ահա, թերեւս, որն է շումերների ապշեցուցիչ բարձր մշակոյթի եւ Պաալպէկի վիթխարի քարերի առեղծուածի բանալին: Եւ միանգամայն թոյլատրելի է այդպիսի կապ տեսնել: Մի իմաստուն ասել է՝ «Զկայ այնպիսի մի բան, որ լինելի չլինէր»: Իսկ մի թէ գիտութեան յաջողութիւնները դարձեալ ու դարձեալ չեն հաստատում այդ ասացուածքի ճշմարտացիութիւնը, որի իմաստն է՝ ամէն ինչ ըմբռնելի է, ամէն ինչ բացատրելի:

ԾԱՆՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը *ընթեռնլի գիրով* (հաստատութեանց պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ՝ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԲՍՈՐ ԳԱՍԱՐՃԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ԽՄԲԱՅԻՆ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ

Հովանաւորութեամբ՝
ՏՈՌԹ. ՍԵՊՈՒՀ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆԻ
(Պետական երեսփոխան)

Մասնակցութեամբ՝
ՆԱՆԻ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ, ՌԻԹԱ ՄԱՍՈՅԵԱՆԻ, ԺԱՆԷԹ ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ - ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ, ՎԱԳՕ ԽԽԱՄԵԱՆԻ եւ ԳԷՈՐԳ ՄԵՐՃԱՆԵԱՆԻ

Բացում՝ Հինգշաբթի, 12 Դեկտեմբեր 1996, երեկոյեան ժամը 7ին, դպրոցին «Բակուր Աղասարգիսեան» սրահին մէջ:

Յուցահանդէսը պիտի շարունակուի ամէն օր, ժամը 4էն 9, մինչեւ Կիրակի, 15 Դեկտեմբեր:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ - ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏԻՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ 61ՐԴ ՍԵՐՈՒՆԴԻ

Համազգայինի Փալանճեան - Արսլանեան Ճեմարանի Շրջանաւարտից միութեան վարչութիւնը կազմակերպած է 61րդ սերունդին ընդունելութեան հանդիսութիւնը, որ տեղի պիտ ունենայ Կիրակի, 15 Դեկտեմբեր 1996, առաւօտեան ժամը 10ին, Ծաղկաձորի Ճեմարանին մէջ:

ՀՐԱՒԷՐ

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՀԵՌԱԶԱՅՆԻ ԹԻՒԵՐԸ

«Ազդակ»ի հետ հեռաձայնային կապ պահելու համար, կը խնդրուի հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն.— 260115, 260780 *եւ* 583026:

USI
AIR & SEA FREIGHT
PACKING — TRAVEL — INSURANCE
UNITED SERVICES INTERNATIONAL S.A.R.L.
NACCACHE STREET – CHARTOUNI BLDG
TEL: 350550/1/2/3 – 341150/51– 342800
P.O.BOX: 11 4335 – BEIRUT – LEBANON
CABLE: LOSHSERV – TELEX 20949 LE

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՅՔԵՐՈՒ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԾՐԱՐՈՒՄ Ե�certՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԴԷՊԻ ԱՇԽԱՐՀԻ ԲՈԼՈՐ ԿՈՂՄԵՐԸ, ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՏՈՒՄՍԵՐ

ԲԱՅԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

Noah's Ark art galleries

«ՆՈԱՔ ԱՐՔ» արուեստի ցուցասրահի տնօրէնութիւնը կը ծանուցէ, թէ Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի առիթով արուեստագէտներու տրամադրութեան տակ կը դնէ վաթսուն աւելի լիբանանցի, միջազգային եւ մասնաւորաբար հայրենի կերպարուեստագէտներու աւելի քան վեց հարիւր ստեղծագործութիւնները.- քանդակ, իգոն, իւղաներկ, ջրաներկ, կուաշ, միքստ - մետիա, փասթէլ եւ վիմատիպ գործեր:

Գիները՝ 200.000 լիբանանեան ոսկիէն սկսեալ, սերտուած են եւ մատչելի:

«ՆՈԱՔ ԱՐՔ» արուեստի ցուցասրահը ունի նաեւ այլ ծառայութիւններ, ինչպէս՝ արուեստի գործերու ստուգում եւ գնահատում, արուեստի գործերու գունատիպ եւ բարձրորակ հրատարակութիւն, արուեստի գործերու վերականգնում եւ նորոգութիւն, շրջանակներու որակեալ իրագործում, եւայլն:

«ՆՈԱՔ ԱՐՔ» արուեստի ցուցասրահը գեղարուեստական իր գործառնութեանց մէջ կը ցուցաբերէ մասնագիտական եւ բծախնդիր մօտեցում:

Մշակութային եւ բարեսիրական միութիւններու պարագային ցուցասրահը տրամադրելի է առանց շահոյթի:

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՄՈՎՍԷՍ ՀԵՐԿԵԼԵԱՆ

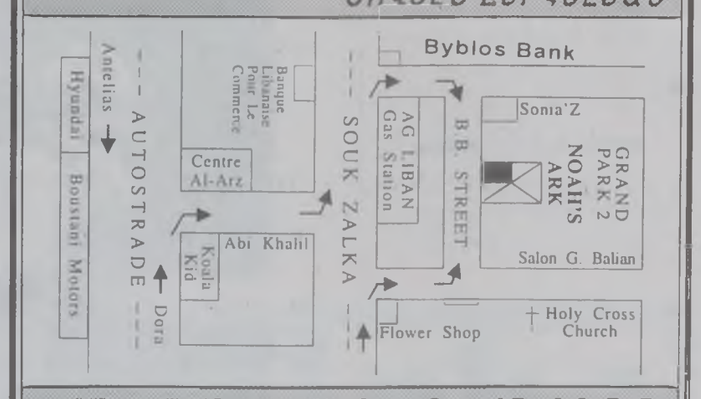

* Հասցէ.- Զալքա, Սանթրը Grand Park 2, B. B. փողոց Պէյրութ, հեռ: 03 727211 եւ 01 445873
* Ծանօթ.- Կառատուցը ապահովուած:

ՎԱՐՁՈՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

●Զալքա, Ամարաթ Շալհուպ, գոյգ *օթոսթրատ*ներու շատ մօտ, զանազան տարածութեամբ մթերանոցներ, պահանջուած ժամանակամիջոցներով: Հեռ. 891328 (գրասենեակ) եւ 04-961848:

ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●Անթիլիաս, Հարէթ Ղաւարնէ, 175 քառ. մեթր: Դիմել՝ հեռ. 03-214135:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●Սկսնակ *մեքանիքոլ էնճինիր* մը: Հեռ. 887264 եւ 891136, առաւօտեան ժամը 8էն 4:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ *ԿԱՀԱՒՈՐՈՒԱԾ*

● Նաբքաշի շրջանին մէջ, 2 ննջասենեակ, հիւրասենեակ եւ ճաշասենեակ: Դիմել ASACO ընկ.: Հեռ. 260777:

ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●2 ննջասենեակ, մէկ հիւրանոց եւ յարակից մասեր: Պուրճ Համուտ, «Թափիրամա»ի դիմաց: Հեռ. 269152:

ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●Էլիսարի շրջան, 105 քառ. մեթր: Հեռ. 03-308506:

ԾԱԽՈՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

●Էշրեֆիէի մէջ: Հեռաձայնել 447471 թիւին, երեկոյեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տիկին Թերէզ Պարտագճեան եւ տէր եւ տիկին Արա եւ Ազնիւ Պաղտասարեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով եւ նուիրատուութեամբ մասնակից եղան իրենց ամուսնոյն եւ հօրեղբօր՝ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՐՏԱԳՃԵԱՆի մահուան սուգին:

ORIX SATELLITES
Բաղդատեցէք մեր գիները

		$
1	Մեթր Անշարժ	195
1	Մեթր Շարժական	425
1,5	Մեթր Շարժական	560
1,9	Մեթր Շարժական	945
2	Մեթր Շարժական	1225
3	Մեթր Շարժական	1355

COLLECTIVE SATELLITE SYSTEMS
01-442925
01-447418
Jeitawi
DPA Advertising

ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑ ՄՈՒՏՔԻ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՁԵՐԲԱՔԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵՑԷՔ՝

ԱՖՏԻԼԻ մօտ

●ՆՈՒԱՔԱԳՈՅՆ սակերով
●ԱՌԱՒԵԼԱԳՈՅՆ խնամք
●Վճարման դիւրութիւններ

Հասցէ.- Ազգային Խորհուրդի շէնք, ԱՖԷՏի կից, Հեռ. 263324

☆ ԻՄԱՑԻ ԱՍՏՂԵՐԸ ☆

☆*ԽՈՅ* (21 *Մարտէն* 20 *Ապրիլ*)

Մի՛ վարանիք հետեւելու ձեր նախագգացումներուն եւ ներշնչումներուն, որովհետեւ օրը մեծ բարիքներ վերապահած է ձեզի:

☆*ՅՈՒԼ* (21 *Ապրիլէն* 21 *Մայիս*)

Ուշադիր եղէք՝ ցաւեր կամ անհանգստութիւն չունենաք: Նախազգուշութիւններ ձեռք առէք, որպէսզի չբարդանայ ձեր անհանգստութիւնը:

☆*ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ* (22 *Մայիսէն* 21 *Յունիս*)

Պիտի փորձուիք վատնգներ յանձն առնելու ու անցնիլ ձեր կարելիութիւններէն անդին: Զգուշ եղէք, չափազանց մի՛ յոգնիք:

☆*ԽԵՑԳԵՏԻՆ* (22 *Յունիսէն* 23 *Յուլիս*)

Նոանգուն է. փափուկ կացութենէ մը դուրս պիտի գայէք առանց վնասուելու: Հանգիստի անակնկալներու կրնաք հանդիպիլ:

☆*ԱՌԻՒԾ* (24 *Յուլիսէն* 23 *Օգոստոս*)

Սրտի զգացական հարց մը պիտի ոգեւորէ ձեզ, մանաւանդ եթէ ամուրի էք: Ամուսնացիալ եւս պիտի անցընեն ջերմ ու հանգիստ օր մը:

☆*ԿՈՅՍ* (24 *Օգոստոսէն* 23 *Սեպտեմբեր*)

Փիչ մը յանդուգն եղէք. դրամական շահ մը կրնայ թոյլ տալ ձեզի կլորցնելու ձեր բակը: Ձեր աչքերը բացէք, որպէսզի լաւ օգտուիք:

☆*ԿՇԻՌՔ* (24 *Սեպտեմբերէն* 23 *Հոկտեմբեր*)

Ամէնէն նպաստաւոր օրն է մեծ ու զգացական հանդիպում մը կատարելու: Ձեր աչքերը բացէք, որովհետեւ նման առիթներ հիշ անգամ կ՚ընծայուին:

☆*ԿԱՐԻՃ* (24 *Հոկտեմբերէն* 23 *Նոյեմբեր*)

Պիտի ունենաք սիրոյ ջերմ զգացումներ, որոնք ձեզ պիտի մղեն կազմակերպելու զգացական տեսակի հանդիպում մը՝ հրեկոյեան: Մի՛ չափազանցէք կերուխումը:

☆*ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ* (24 *Նոյեմբերէն* 21 *Դեկտեմբեր*)

Սքանչելի է օրը՝ յառաջ նիստելու համար նախաձեռնութիւն մը կամ ներկայացնելու ծրագիր մը ձեր մեծաւորին: Եղէք համարձակ եւ գործօն:

☆*ԱՅԾԵՂՋԻՐ* (22 *Դեկտեմբերէն* 20 *Յունուար*)

Դուք իսկապէս էք ձեր ըրածին եւ խօսածին, ոչ ոք պիտի կարենայ հակառակել կամ դիմադարձել ձեզի: Եղէք հանդուրժող:

☆*ԾՈՎԱՆՈՅՇ* (21 *Յունուարէն* 19 *Փետրուար*)

Ձեր բնակարանը կը մատնոգէ ձեզ ու կարիքութիւն պիտի ունենաք յարդարելու ձեր տան ներքինամասը: Կրնաք նոյնիսկ նոր տուն մը փոխադրուիլ:

☆*ՁՈՒԿ* (20 *Փետրուարէն* 20 *Մարտ*)

Եթէ նախաձեռնութիւն մը կատարէք, բնաւ մի՛ վարանիք, որովհետեւ պիտի չզղջաք: Համարձակութիւնը ուժ պիտի տայ ձեզի:

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 3553

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

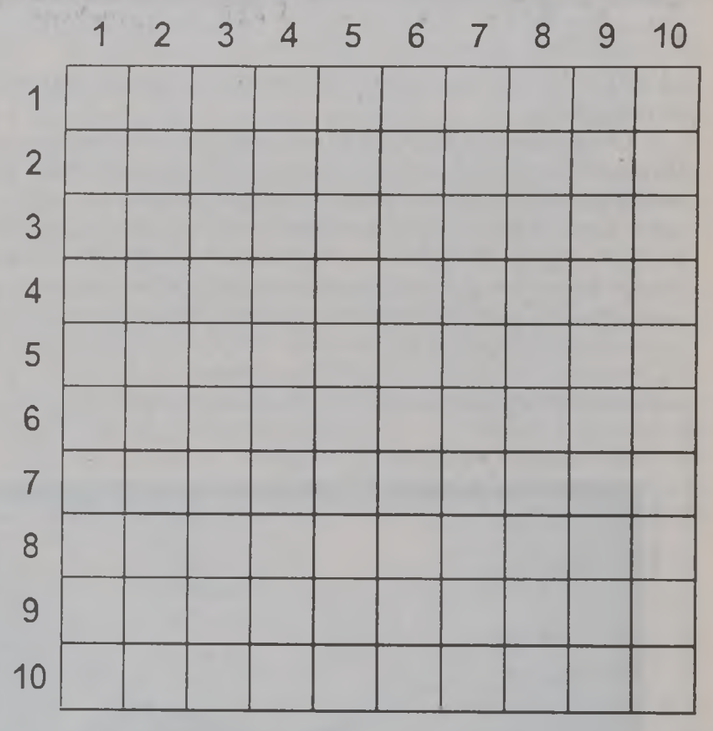

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. *Մնուցանել, կերակրել* - Հասկցի՛ր:
2. Քաջալերուէր - Լծորդութիւն:
3. Պէյրութի «Արմենիա» փողոցի նախկին անունը - Քաղցր (հակ.):
4. Կարծրանալ, պնդանալ - Կրկնուած բաղաձայններ:
5. Վկայ:
6. Գոյանար - Մեր նախահայրերուն սիրելի ծառատեսակ:
7. Եգիպտական դից - Այրուբենէն (հակ.) - Պսակ:
8. Հերձաքարէ տախտակ - Կիսուած՝ դրոշմ:
9. Երկսայրի տապար - Աննշմարելի անձրեւ:
10. Ուշ, տարաժամ - Անգամ (հակ.):

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. *Լիբանանահայ երկշարաթաթերթ* - Ցուցական ածական:
2. Հայ նահապետ - Պուրճ Համուտի թաղամասերէն (հակ.):
3. Եղիշէ արք. Դուրեանի մկրտութեան անունը - Կէս՝ պատկերագարդ:
4. Որսաշուն եւ վատագի (երկու բառ):
5. Էական բայ - Հայկական աղօթագիրք:
6. Հրանիւթը - Կոկորդի գեղձ (հակ.):
7. Պտղատեսակ (հակ.) - Լեգուով մը այո՛:
8. Արեւու ջերմութիւն - Կրկնուած բաղաձայններ:
9. Միաձեւ, միակերպ:
10. Նաեւ - Դաղար (հակ.)

ԹԻՒ 3552 ԽԱՉԲԱՌԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Ա	Ր	Ժ	Ա	Ն	Ա	Հ	Ա	Ի	Ա	Տ
2	Ն	■	Է	Մ	Ք	■	Ր	Ր	Ե	■	Ա
3	Դ	Թ	■	Է	Թ	Ն	Ա	Տ	■	Ե	Ր
4	Ր	Ե	Ռ	■	Ի	Ս	Կ	■	Ա	Թ	Ա
5	Է	Մ	Ի	Ր	■	Տ	■	Ք	Ն	Է	Ծ
6	Ա	■	Կ	Ո	Ր	Ա	Կ	Ո	Ր	■	Ռ
7	Ս	Գ	Ա	Լ	■	Ր	■	Ս	Ա	Ռ	Ա
8	Ե	Ջ	Ր	■	Ն	Ա	Ռ	■	Կ	Ա	Ր
9	Ր	Է	■	Կ	Ա	Ն	Ո	Ն	■	Հ	Հ
10	Է	■	Ց	Ի	Ն	■	Կ	Ե	Ր	■	Ի
11	Ց	Ո	Ի	Ց	Ա	Տ	Ա	Ռ	Տ	Ա	Կ

ԻՍՐԱՅԵԼԻ ԵՒ ԴՐԱՅԻՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ՝

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՓՈՐՁԷ ԿԱՄՈՒՐՋՆԵՐ ՍՏԵՂԾԵԼ

ԳԱՀԻՐԷ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ).- Եգիպտոսի նախագահ Հիւսնի Մուպարաք Կիրակի օր տեսակցութիւն ունեցաւ Եւրոպական Միութեան յատուկ պատուիրակ Միկէլ Անխէլ Մորաթինոսի հետ՝ քննարկելու համար Միջին Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացը:

Մորաթինոս, որ միեւնոյն ատեն Սպանիոյ դեսպանն է Իսրայէլի մօտ, թղթակիցներու յայտնեց, որ Եւրոպական Միութիւնը արդէն իսկ առաջարկած է վստահութիւն ամրապնդող գործընթաց մը՝ իրարու մօտեցնելու համար խաղաղութեան ընկերակիցները՝ արաբներն ու իսրայէլացիները: Ան աւելցուց, սակայն, որ աւելի յստակ եւ շօշափելի որոշումները պիտի ներկայացուին բոլոր կողմերուն հետ տեսակցութիւն ունենալէ ետք: Մորաթինոս ըսաւ, որ պաղեստինցիներուն եւ իսրայէլացիներուն միջեւ բացեր կան, որոնք պէտք է փակուին:

Եգիպտոս այցելելէ առաջ, Մորաթինոս Սուրիա այցելած էր եւ տեսակցութիւն ունեցած՝ արտաքին գործոց նախարար Ֆարուք Շարէհի հետ, որ իրեն յայտնած է, թէ Դամասկոս կ'ուզէ արդար եւ ամրողջական լուծում մը տեսնել Միջին Արեւելքի մէջ: Շարէհ շեշտեց, սակայն, որ այդ լուծումը պէտք է հիմնուած ըլլայ ՄԱԿի որդեգրած որոշումներուն եւ սկզբունքներուն վրայ: Շարէհ յայտնած է նաեւ, որ Սուրիա պատրաստ է բանակցութիւնները վերսկսելու այն կէտէն, ուր կանգ առած էր Իսրայէլի նախկին կառավարութիւնը, որ համաձայնած էր վերադարձնել 1967ի գրաւուած հողերը:

ՓՈՂՈՑԸ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ, ԲԱՅՑ ԵՐԹԵՒԵԿԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ...

ՀԵՊՐՈՆ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ).- Իսրայէլ Կիրակի օր բացաւ Հեպրոնի մէկ փողոցին մէկ բաժինը, որ պաղեստինցիներուն առջեւ փակուած էր երկու տարի առաջ, յայտնեցին ՊԱԿի պաշտօնատարներ: Բանակցութիւնները վերսկսելու գլխաւոր պահանջներէն մէկն էր փողոցին բացումը:

Ականատեսներ յայտնեցին, որ իսրայէլեան պուլտոզըրները վերցուցին հսկայ քարերը, որոնք փակած էին «Շուհատա» փողոցի մուտքը: Փողոցը թէեւ բացուեցաւ, սակայն պաղեստինցիներուն երթեւեկը տակաւին արգիլուած կը մնայ, ըսին ականատեսներ:

●ԻՍՐԱՅԷԼ կը ծրագրէ հրեաներու համար բնակարաններ կառուցել Արեւելեան Երուսաղէմի մէջ, յայտնեցին իսրայէլացի պաշտօնատարներ: Բնակեցման այս նոր ծրագիրը, սակայն, տակաւին չէ ապահոված կառավարութեան հաւանութիւնը: Ծրագիրը պիտի ֆինանսաւորէ սեփական մարզը:

ՁԱՅԻՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐՈՒՆ ԿԸ ՄԻԱՆԱՆ

ՊԵՆԻ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ).- Ձայիրի ընդդիմադիր ուժերը կը հաւաստեն, որ կառավարական ուժերը իրենց կը միանան, մայրաքաղաք Քինշասայի վրայ յարձակումին: Հիւսիս-արեւելեան Պունիա քաղաքէն հասած տեղեկութիւնները, սակայն կ'ըսեն, որ բանակը լաւ վիճակի մէջ է եւ կրնայ քաղաքը պաշտպանել որեւէ յարձակումի դէմ:

Ընդդիմադիրներու գինուորական հրամանատար Անտրէ Քիսասէ Նկանտու Կիրակի օր յայտարարեց, որ աւելի քան 300 գինուորներ, որոնց կարգին են գնդապետ մը եւ երեք սպաներ, միացած են ընդդիմադիրներուն եւ կը պահանջեն, որ նախագահ Մոպութու հրաժարի: Նկանտու շեշտեց նաեւ, որ ընդդիմադիր ուժերը յառաջխաղացքի մէջ են եւ շուտով պիտի կարենան գրաւել մայրաքաղաքը:

ՄԱԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ - ՓԱՐԻԶ ՀԱԿԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՆՈՐ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԳՏՆԷ

ԱՊԻԺԱՆ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ).- ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Պութրոս Ղալիի կողմէ երկրորդ նրստաշրջանի մը համար թեկնածութեան առկախումը պատճառ դարձաւ, որ ափրիկեան պետութիւններ յառաջ մղեն իրենց թեկնածուները՝ ՄԱԿի մէջ բարձրագոյն պաշտօնին տիրանալու համար:

Ղանա, Փղոսկրեայ Ափունք, Նիկէր եւ Մաւրիտանիա պաշտօնապէս ներկայացուցած են իրենց թեկնածուները: Կը նախատեսուի, որ այլ երկիրներէ եւս թեկնածուներ յայտարարուին մինչեւ Երկուշաբթի օր, երբ Ապահովութեան Խորհուրդը վերստին քննարկէ ընդհանուր քարտուղարի ընտրութեան հարցը:

Ափրիկեան Միութեան Կազմակերպութեան ընդհանուր քարտուղար Սելիմ Ահմատ Սելիմ, որ հաւանական թեկնածու մը է, Թոկիօ կ'այցելէր Կիրակի օր՝ տեսակցութիւն ունենալու համար Ֆրանսախօսներկիրներու կազմակերպութեան վեթերան նախագահ Կնասինկպէ Էյատեմայի հետ: Սելիմ ըսաւ, որ յստակ է, թէ Ափրիկէ իրաւունք ունի երկրորդ նրստաշրջանի մը եւ թէ՝ ափրիկեան կարգ մը երկիրներ իրմէ պահանջած են ներկայացնել թեկնածութիւնը:

Հարաւային Ափրիկէի նախագահ Նելսըն Մանտելա, ըսաւ, որ Ֆրանսայի նախագահ Ժաքը Շիրաքը կրնայ վերջ դնել թանկանիացի Սելիմի թեկնածութեան, ինչպէս որ Ուաշինկթըն վեթօ դրաւ Պութրոս Ղալիի վերընտրութեան դէմ: Մանտելա կ'ըսէ, որ Ֆրանսա դէմ պիտի կանգնի Սելիմի թեկնածութեան, որովհետեւ ան լաւ Ֆրանսերէն չի խօսիր: Մանտելա աւելցուց, սակայն, որ Սելիմ յարմար անձ մըն է՝ փոխարինելու համար Ղալին:

- ՍԼԷՅՄԱՆԻ ՄԱՐՄԻՆԸ ԳՏՆՈՒԱԾ...

2

3 տարի բանտարկութեան:

Այս հարցով այլ մեղադրեալ մը՝ Թոնի Թայար, որ ձերբակալուած էր, Շարաթ օր ոստիկաններու եւ արդարութեան ներկայացուցիչներու ցոյց տուաւ այն վայրը, ուր թաղուած էր Ռաֆաթ Սլէյման: Մանօթ է, որ կեղծ դրոշմաթուղթերու վաճառքի գայթակղութեան գլխաւոր մեղադրեալը նկատուող Ռաֆաթ Սլէյման անհետացած էր գայթակղութեան քողագերծման օրերուն: Լեռնային շրջանի մը մէջ գտնուեցաւ անոր թթուով (ասիտ) այրած մարմինը, որ, ըստ մեղադրեալին, հոն թաղուած է սպաննուելէ ետք: Մեղադրեալը ըսաւ, որ Սլէյման սպաննուած էր Մուսալլիի թելադրանքով:

Նկատելի է, որ գայթակղութեան պատասխանատուներուն հետապնդումը այսպէսով կը հասնի փակ օղակի մը, բացի այն պարագայէն, որ ոստիկաններուն հարցաքննութենէն կամ այլ քննութիւններէ նոր թելեր գտնուին:

ՍԼԷՅՄԱՆԻ ԸՆՏԱՆԻՔԸ Չ'ԸՆԴՈՒՆԻՐ

Ռաֆաթ Սլէյմանի ընտանիքը հաստատեց, որ գտնուած անճանաչելի դիակը Սլէյմանն է, սակայն ան մերժեց ընդունիլ անոր ուղղուած մեղադրանքները, յայտարարելով, որ ան գոհ է, քաւութեան նոխազ մը՝ աւազակախումբի մը, որ կը մնայ մութին մէջ: Ռաֆաթ Սլէյմանի հօրեղբօրորդին, որ դարձած է ընտանիքին բանբերն ու Սլէյմանի պաշտպանը, կ'ըսէ, որ գտնուած է «անկլուխ դիակ մը, մինչ անդին կը մնայ ծածկուած գլուխով աւազակախումբ մը»: Ան կը պնդէ, որ իր հօրեղբօրորդին անմեղ է, սպաննուած է բուն ոճրագործները ծածկելու համար: Ընտանիքը կը մերժէ ստանձնել անոր դիակը եւ կը պահանջէ, որ այս ոճիրին ծայրերը բացուին:

ԻՍՐԱՅԷԼ ԿԸ ԲԱՑԱԿԱՅԻ...

1

ֆաթի եւ նախագահ Հիւսնի Մուպարաքի գեկուցած է Լիգպոնի մէջ Իսրայէլի վարչապետ Պենիամին Նեթանիահուի հետ անցեալ շարաթ իր ունեցած տեսակցութեան մասին:

Արաֆաթ եւ Նեթանիահու պատրաստակամութիւն յայտնած են տեսակցելու եւ լուծելու Հեպրոնի առկախուած հարցը: Տեսակցութեան մը մասին, սակայն շօշափելի բան չկայ տակաւին:

ԿԱՐԾ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄՍԷՆ.- Իսրայէլեան երեք ընկերութիւններ պիտի մասնակցին Յորդանանի մէջ տեղի ունենալիք գլխարկներու տօնավաճառին:

ԹԵՀԵՐԱՆ.- Արեւմտեան Իրանի Քերմանշահ, Փաւէ եւ Ճաւանրուտ քրտարնակ քաղաքները խաղաղեցան շարաթավերջին, քանի մը օր առաջ ծայր տուած խռովութիւններէն ետք: Խռովութիւնները հետեւանք էին բարձրաստիճան կրօնաւորի մը սպաննութեան:

ՆԻՒ ՏԷԼՀԻ.- Հնդկաստանի մէջ վիճակագրութիւնները ցոյց կու տան, որ իւրաքանչիւր 10 հոգիէն չորսը չքաւոր են:

ՊԵՐԼԻՆ.- Մարդկային իրաւունքներու կնոջական շարժում մը, որ շարաթական հաւաքներ կը կազմակերպէ Պոլսոյ մէջ՝ իշխանութեան կողմէ խոշտանգումի, ձերբակալութիւններու եւ ընդդիմադիրներու «անհետացումներ»ուն դէմ, մրցանակի մը արժանացաւ Պերլինի մէջ:

ՄՈՍԿՈՒԱ.- Չեչենիոյ կեդրոնական ընտրական յանձնախումբը յայտնեց, որ գարդ 19 հոգի թեկնածու ներկայացած են նախագահական ընտրութիւններուն, որոնք տեղի պիտի ունենան Յունուարին:

ԹՈՒՆՋԵԼԻ.- Թուրքիոյ հարաւ-արեւելեան Թունջելի նահանգին մէջ Շաբաթ օր տեղի ունեցած բախումի մը ընթացքին սպաննուած են թուրք գինուոր մը եւ պահակ մը:

ՏՈՒՊԱՅ.- Սլուտական Արաբիոյ մէջ երկու եմլնցի մը գլխատուեցան այլ եմլնցի մը դաշունահարելով սպաննած ըլլալուն համար:

(ՌԷՈԹԸՐ)

Speedway
BLANCO CENTER
ՀԵՌ. 585545-268962
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
●ՍՓԱԿԵԹԹԻ ՊՈԼՈՆԷԶ
●ԱՊՅԱՆ
— ԿԱՄ —
●ԷՍՔԱԼՈՓ ՎԻԵՆՆՈՒԱԶ
●ՏԱՊԿՈՒԱԾ ԳԵՏՆԱԽՆՁՈՐ
●ԱՊՅԱՆ

ՄԱՍԻ ՀԱԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

ԻՐԱՔ ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ ՔԱՐԻՒՂ ԱՐՏԱՇԵԼՈՒ

ՊԱՂՏԱՏ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ) - ՄԱԿի մասնակցողներու փոքր խմբակ մը հիւսիսային Իրաք ուղղուեցաւ Կիրակի օր՝ հսկելու համար քարիւղի արտածման գործողութեան:

ՄԱԿի աղբիւր մը յայտնեց, որ Շաբաթ օր Պաղտատ հասած 10 մասնակցողներն չորսը հիւսիս մեկնեցան՝ հաստատուելու համար Զախոյի մէջ, ուրկէ կ'անցնի Իրաք - Թուրքիա քարիւղատար գոյգ խողովակը: Մնացեալ վեցը հարաւ պիտի ուղղուին, հսկելու համար Մինա Պաքրի մէջ, ուրկէ եւս Իրաք պիտի արտածէ սահմանափակ քանակութեամբ քարիւղ:

Իրաքեան պաշտօնական աղբիւրներու համաձայն, քարիւղի արտածումը պիտի սկսի Երեքշաբթի օր՝ եզրակացնելէ ետք համաձայնագիրին մանրամասնութիւնները ՄԱԿի հետ: Իրաք արտօնութիւն ունի 2 միլիառ տոլարի քարիւղ արտածելու վեց ամսուան ընթացքին՝ որպէսզի կարենայ սննդեղէն եւ դեղ գնել:

ՄԱԿի հետ համաձայնութեան լոյսին տակ, մեծ թիւով օտար գործատէրեր Պաղտատ կը դիմեն, պայմանագրութիւններ ապահովելու համար:

●ՕՓԷՔ գոհէ քարիւղի ներկայ սակագինով եւ նպատակ չունի գայն բարձրացնելու, կ'ըսէ ընդհանուր քարտուղար Ռիյուանու Լուքման: Ան շեշտեց, որ արտադրութեան ճշդուած չափերը եթէ յարգուին, սակերը անփոփոխ պիտի մնան:

ԸՆԴԱՐՁԱԿՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՎ

ՕԹԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԱՆՏԵՍԷՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՐԻՒՔՍԷԼ, 8 (ՌԷՈԹԸՐ) - ՕԹԱՆի արտաքին գործոց նախարարները Պրիւքսէլի մէջ ժողով մը պիտի գումարեն այս շաբաթ, վաւերացնելու Պոսնիոյ համար խաղաղութեան նոր առաքելութիւն մը, ինչպէս նաեւ քննարկելու կազմակերպութեան ներքին բարեկարգումի ծրագիրները՝ եթէ դէպի արեւելք ընդարձակուելու ծրագիրը գործադրութեան դրուի:

ՕԹԱՆի 16 նախարարները երկրորդ նիստ մըն ալ պիտի ունենան Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Եւգենի Փրիմաքովի հետ, որուն երկիրը կը մերժէ ՕԹԱՆի դէպի արեւելեան Եւրոպա ընդարձակումը:

Արեւմուտքցի ղեկավարները շեշտած են, որ արեւելեան եւ կեդրոնական Եւրոպայի մէջ նախկին համայնավար կարգ մը երկիրներ անդամ պիտի դառնան ՕԹԱՆին եւ թէ՝ անդամակցութեան բանակցութիւնները յառաջիկայ տարի պիտի սկսին, ինչ այ ըլլան Մոսկուայի առարկութիւնները:

Դիւանագէտներ եւ մեկնաբաններ կ'ըսեն, որ ՕԹԱՆի նախարարները մեծ կարեւորութիւն պիտի չտան կազմակերպութեան ընդարձակման ծրագիրներուն հանդէպ Մոսկուայի ընդդիմութեան:

Optique
La Vista
ԱՇԽԱՐՀԱՇՌԶԱԿ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՆԵՐՈՎ
ԱՐԵՒԻ ԱԿՆՈՑՆԵՐ
●VERSACE ●MOSCHINO
●VERSUS ●PERSOL
●GENNY ●BOXER
●BYBLOS ●YAMAMOTO
ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱԿՆՈՑՆԵՐ
(Յանձնում 1 ժամէն)
ՀՐԱՑՐ ԱՂԱՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
Պուրճ Համուտի քաղաքապետարանի հրապարակ, հեռ. 03-302752

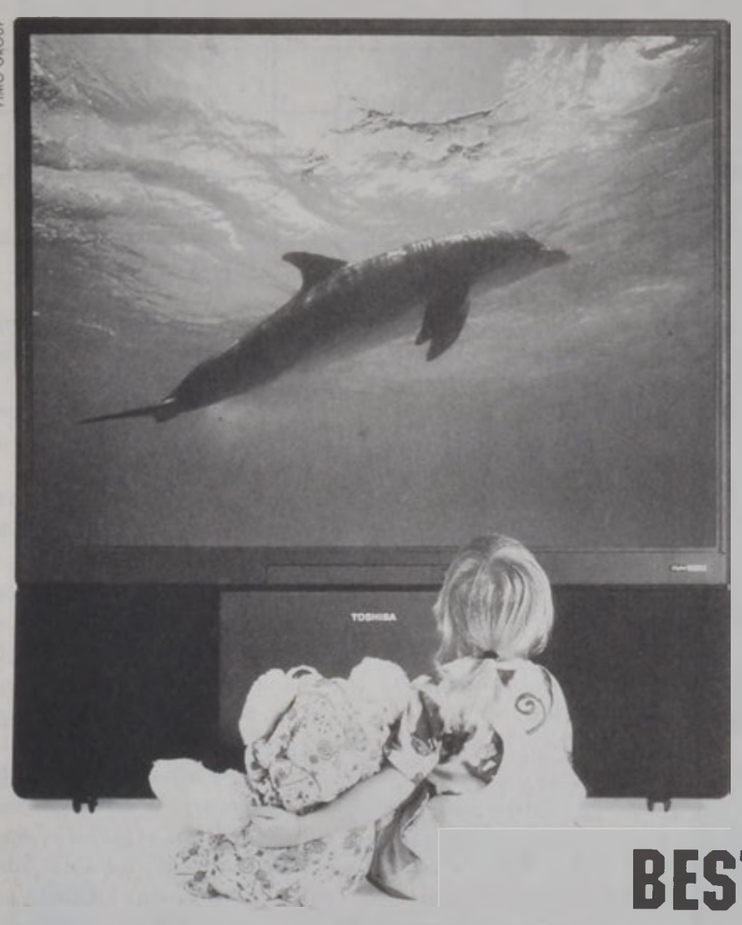

61-inch
Projection TV
DRAMATIC THEATRE
BEST PRICE
BEST QUALITY-BEST FEATURES

In Touch with Tomorrow
UNILEC EXCLUSIVE DISTRIBUTOR OF TOSHIBA
Office and showroom : Jal El Dib - Mid Town Center. Tel : 01 - 406393/4 - 444693
Telex : 44737 LE - Fax : 01 - 601915 Workshop : Mar Mikhaël Street Abdjian Bldg. Tel : 01 - 447040

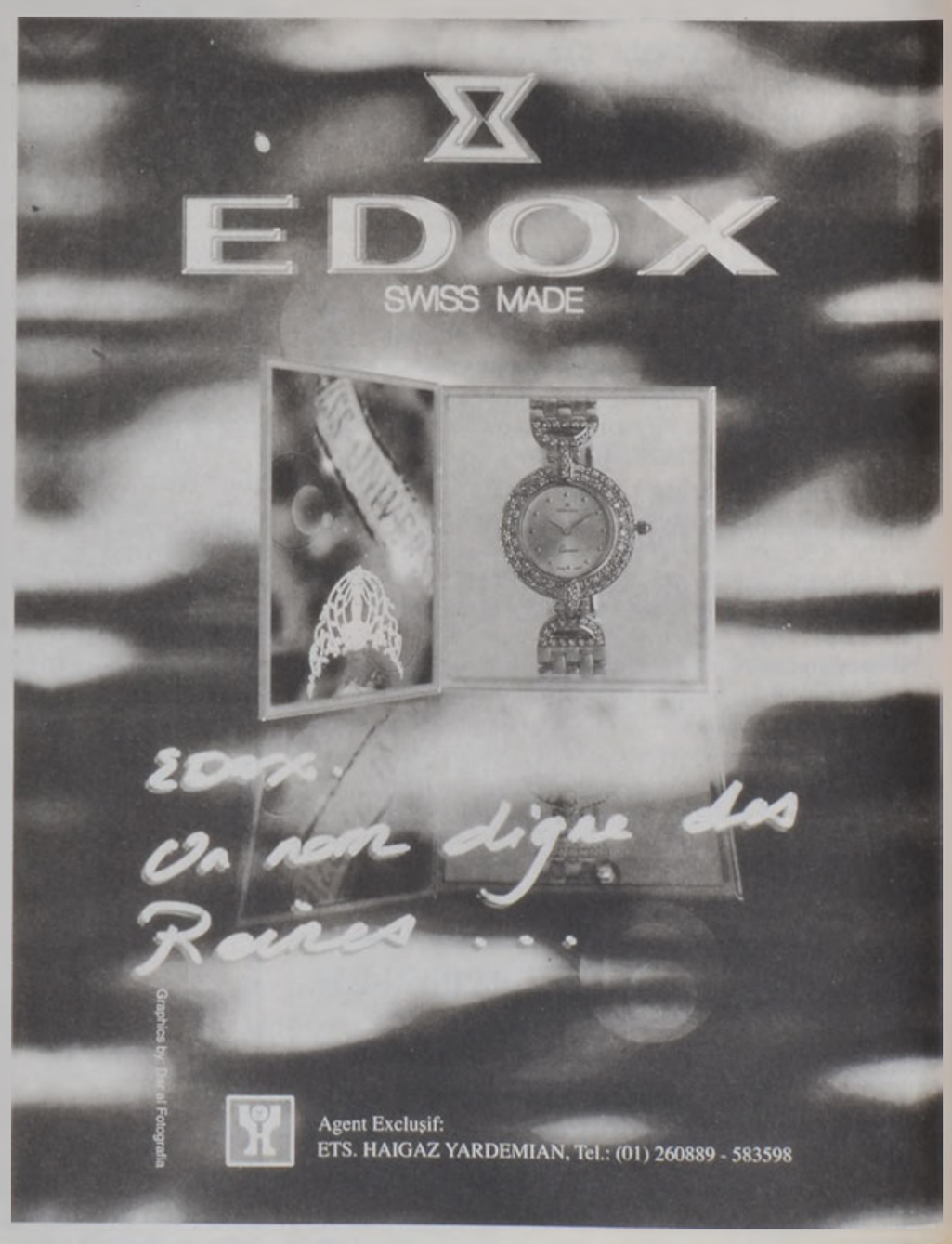

ԱԶԴԱԿ ՀԵՌ. ԽՄԲ. 239186 (ՊԷՅՐՈՒԹ), 260780-583026 (ՊՈՒՐՋ ՀԱՄՈՒՏ), 260115 (ՏՊԱՐԱՆ)
AZTAG. TEL.RED. 239186 (BEIRUT), 260780-583026 (BOURJ HAMMOUD), 260115 (IMP.), P.O.B. 80860, BOURJ HAMMOUD
ԱԶԴԱԿ
هاتف دار التحرير ٢٣٩١٨٦ - بيروت - المطبعة ٢٦٠١١٥
٥٨٣٠٢٦-٢٦٠٧٨٠ برج حمود - ص.ب ٨٠٨٦٠ برج حمود
أزتاك